KLASİK POLİSİYE ÖYKÜLER

WILKIE COLLINS
ARTHUR MORRISON
ANNA KATHARINE GREEN
WILLIAM HOPE HODGSON
ERNEST BRAMAH
SUSAN GLASPELL

kara Çınar

Çınar Yayınları: 229
Kara Çınar: 9

Öykülerin özgün adları:
Wilkie Collins - Mr. Policeman and the Cook
Arthur Morrison - The Lenton Croft Robberies
Anna Katharine Green - The Ruby and The Caldron
William Hope Hodgson - The Gateway of the Monster
Ernest Bramah - The Coin of Dionysius
Susan Glaspell - A Jury of Her Peers

Yayın yönetmeni: Derviş Şentekin

Çevirenler: Kerem Burhan Topçu - Leyla Esen - F. Cihan Akkartal - Utku Okay
Dizi editörü: Yankı Enki
Kapak tasarımı: Cüneyt Çomoğlu
Sayfa tasarımı: Rüveyda Kul

1. basım: Mart 2021, İstanbul
ISBN 978-975-348-508-1
Çınar Yayınları sertifika no: 40620

ÇINAR YAYINLARI
Ömer Avni M. Emektar S. No:18 Gümüşsuyu 34427 İSTANBUL
Telefon: (0850) 277 04 15

Baskı: Optimum Basım
Tevfikbey Mahallesi Doktor Ali Demir Caddesi No 51/1 34295
Küçükçekmece/ İstanbul
Tel: 0212 463 71 25 Sertifika no: 41707

KLASİK POLİSİYE ÖYKÜLER

WILKIE COLLINS • ARTHUR MORRISON •
ANNA KATHARINE GREEN • WILLIAM HOPE HODGSON •
ERNEST BRAMAH • SUSAN GLASPELL

Derleyen: Yankı Enki

Çevirenler:
Kerem Burhan Topçu • Leyla Esen •
F. Cihan Akkartal • Utku Okay

İÇİNDEKİLER

POLİS MEMURU VE AŞÇI

Wilkie Collins

Çeviren: Kerem Burhan Topçu

Wilkie Collins

1824'te doğan Wilkie Collins, ilk modern İngiliz polisiye romanı *The Moonstone*'un yazarı olarak tarihe geçti. Tefrika romanlarındaki sürükleyicilikle ve polisiye türüne getirdiği unsurlarla bilinen Collins'in hayatı, yakın dostu Charles Dickens'ın ölümünden sonra karardı. Bir yandan yazmaya devam eden Collins'in eserlerinde psikolojik temaların yerini sosyal temalar almaya başlarken, diğer yandan sağlık sorunları giderek arttı ve 1889'da hayatını kaybetti. "Polis Memuru ve Aşçı" öyküsü ilk olarak 1880'de "Who Killed Zebedee?" başlığıyla yayımlanmış, 1887'de ise *Little Novels* kitabı içerisinde "Mr. Policeman and the Cook" başlığıyla yer almıştır.

KENDİ ADIMA BİR ÖNSÖZ

Bir akşam, doktor yanımdan ayrılmadan evvel, daha ne kadar yaşama ihtimalimin olduğunu ona sordum. O da, "Bunu tahmin etmek o kadar basit değil, sabah seni tekrar kontrol etmeye geldiğimde ölebilir ya da ay sonuna kadar da yaşayabilirsin," dedi.

Ertesi sabahki sağlığım, ruhumu beslemem gerektiğini fark edecek ve Roma Katolik Kilisesi'nin bir üyesi olduğum için, papazı çağırtacak kadar yerinde idi.

Ülkemin kanunu gereği yapmam gereken bir görevi utanç verici bir şekilde göz ardı etmem gibi olayları barındıran vebalî geçmişim, günah çıkarma sırasında ortaya dökülüyordu. Rahibe göre, Katolik bir İngiliz'e yaraşır bir tövbekârlık eylemi gereği, suçumu halka açık bir yerde kabul etmeliydim. Bu fikre ben de katılmaktaydım. Hal böyleyken, bir imece denemesine giriştik. Ben durumu anlatırken, muhterem peder eline kalemi alarak olayları yazıya döktü.

Yazıya dökülenleri aşağıda okuyabilirsiniz:

I

Yirmi beş yaşında bir genç adamken, Londra Polisi'ne katıldım. Bu mesleğin sorumluluk ihtiva eden an-

cak dişimin kovuğuna girmeyen paralar kazandıran genel geçer gerekliliklerini yaklaşık iki yıl boyunca yerine getirdikten sonra, cinayet suçu teşkil eden, ciddiyet ve dehşetle örülmüş ilk resmi soruşturmamı yaparken buldum kendimi.

Durumlar şöyle idi:

O sırada, Londra'nın kuzeyindeki bir karakolda görevlendirilmiştim, bu karakolu daha fazla bahis konusu yapmak istemediğimi sizden istirham ederim. Bir pazartesi gününde, gece nöbeti sırası bana gelmişti. Sabah dörde kadar, karakolda sıradışı tek bir şey dahi olmadı. Bahar mevsimindeydik, gazın ve ateşin arasında kalmış olan oda, ziyadesiyle sıcak bir hal almıştı. Temiz hava almak için kapıya doğru yöneldim. Bu durum, sık sık üşümesiyle tanınan görev başındaki müfettişi fazlasıyla şaşırttı. Hoş bir yağmur çiselediği sırada havada asılı kalan nahoş bir nemden dolayı, ateşin başına geri döndüm. Döner kapı şiddetle açılıverdiğinde tahmin ediyorum ki oturalı henüz bir dakikayı geçmemişti. Bir kadın, çığlık çığlığa içeriye girdi, çıldırmış gibiydi. "Karakol burası mı?" diye sordu.

Müfettişimiz, çabucak üşüyen bir bünyeye sahip olmasına rağmen doğanın bir çarpıklığından sebep ateşli bir öfkeyi taşıyordu içinde. Bunun dışında, parmakla gösterilen bir memurdu. "Tanrı aşkına kadın, kör müsün sen? Elbette ki burası karakol," dedi. "Mesele nedir?"

Kadın, "Mesele cinayet!" diye bağırıverdi. "Tanrı aşkına, benimle gelin! Lehigh Sokağı 14 numaradaki Bayan Crosscapel'in pansiyonunda oldu. Genç bir kadın, gecenin kör vaktinde kocasını öldürdü! Bıçakla yaptı bunu, efendim. Uykusunda yaptığını sandığını söylüyor."

İtiraf etmeliyim ki bu durum beni tedirgin etti ve vazife başındaki üçüncü kişi olan çavuşumuz da gerilmişe benziyordu. Dehşete düşmüş haline ve yatağından aniden çıkıp elbiselerini alelacele giymiş olmasına rağmen, karşımızda genç ve güzel bir kadın vardı. Uzun boylu kadınlara o dönemde çekilmekteydim ve o, nasıl derler, tam benim kalemimdi. Ona bir sandalye çektim, çavuş da ateşi şöyle bir kurcaladı. Müfettişe gelince... Hiçbir şey *onu* huylandıramazdı. Adi bir hırsızlık vakasını soruşturuyormuş gibi, sakinlikle sorguladı kadını.

"Öldürülen adamı gördün mü?" diye sordu.

"Hayır, efendim."

"Peki ya kadını?"

"Hayır, efendim. Odaya girmeye cesaret edemedim, sadece olanı biteni duydum!"

"Ya? Peki, sen kimin nesisin? Pansiyonun misafirlerinden misin yoksa?"

"Hayır, efendim. Ben aşçıyım."

"Mülk sahibi mekânda değil mi?"

"Evet efendim. Korkudan aklını kaybetmiş halde. Hizmetçi ise doktor çağırmaya gitti. Tabii ki tüm sorumluluğu zavallı hizmetçiler yükleniyor! Ah, niçin o korkunç eve adım attıysam!"

Zavallıcık, bir ağlama nöbetine tutuldu ve tüm vücudu titremeye başladı. Müfettiş, verdiği ifadeyi kâğıda geçirdi ve sonrasında kadından ifadesini okumasını ve ismini yazarak imzalamasını istedi. Bu prosedürün amacı, kadını, nefesini koklayabilecek kadar yakınına çekme fırsatını yakalamasını sağlamaktı. Sonrasında bana, "İnsanlar sıradışı beyanlarda bulunduğunda sarhoş olup olmadıklarını şöyle

bir yoklamak seni angaryadan kurtarabilir," dedi. Delirmiş olanlara da rastladım tabii ancak bu o kadar sık olmadı. *Bunun* emarelerine genellikle gözlerinde rastlarsın.

Kadın, kendine şöyle bir çeki düzen verip, "Priscilla Thurlby" yazdı kâğıda. Müfettişin hususi testi sonucunda kadının ayık olduğu görüldü. Yumuşak ve hoş bir mavi renkte olan gözleri ise korkulu korkulu çevresine bakmadığı sırada ağlamaktan kıpkırmızı bir hal alıyor ve müfettişi delilik emareleri taşımadığı hususunda, en azından şahsi yorumumca, ikna ediyordu. Davayı bulduğu ilk fırsatta bana teslim etti. Olan bitene hâlâ inanmadığını gördüm.

"Onunla pansiyona geri dön," dedi. "Bu aptalca bir teşkale ya da abartılarak anlatılmış bir münakaşa olabilir. Git hele bir kendin bak, doktorun söyleyeceklerini de dinle. Baktın ki durum ciddi, vakit kaybetmeden buraya haber gönder ve biz gelene kadar birinin girip çıkmasına izin verme. Dur! Biri ifade vermek için gönüllü olursa söylemen gerekenleri biliyor musun?"

"Evet efendim. Söyleyecekleri her şeyin kâğıda geçirileceği ve onlara karşı kullanılabileceği hususunda söz konusu kişileri uyaracağım."

"Aynen öyle. Bir gün, senden de bir müfettiş olacak. Hadi bakalım hanfendi!" Bu sözleri ile, onu, gözetimim altına verip başından savdı.

Lehigh Caddesi çok uzak değildi, karakoldan yürüyerek aşağı yukarı yirmi dakika sürüyordu yol. İtiraf etmeliyim ki, müfettişin Priscilla'ya oldukça sert davrandığını düşündüm. Haliyle, Priscilla da ona bir miktar içerlemişti. "Ne teşkalesi yahu? Neden bahsediyor bu adam?" diye çıkıştı. "Keşke o da benim kadar korkmuş olsaydı, o zaman anlardı

beni! İş saatim sırasında daha ilk defa dışarıya çıktım, memur bey ve saygın bir yere geldiğimi düşünmüştüm oysa.

Ona pek az şey söyledim. Açık konuşmak gerekirse, bana verilen vazifeden dolayı endişelenmiyor değildim. Pansiyona vardığımız sırada, daha kapıyı çalma fırsatım olmadan, kapıyı içeriden açtılar. Doktor olduğu anlaşılan bir beyefendi dışarıya çıkıverdi. Beni görür görmez, durdu.

"Dikkatli olun, memur bey," dedi. "Adamı, yatağın üzerinde sırtüstü yatar halde buldum. Ölümüne sebebiyet veren bıçak, yaranın üzerinde idi hâlâ."

Bunu duyunca, bir an önce karakola haber verme ihtiyacı hissettim. Güvenime ihanet etmeyecek bir haberciyi nerede bulabilirdim acaba? Doktora, daha önce bana söylediklerini diğer polislere de söyleyip söyleyemeyeceğini sorma inisiyatifini aldım. Karakol, evine giden yolun üstünde sayılırdı. Ricamı, kibarlıkla kabul etti.

Biz konuşurken mülk sahibesi Bayan Crosscapel de bize katıldı. Hâlâ gençliğinin baharında bir kadındı ve pansiyondaki cinayet dahi onu ürpertmemişti sanki. Kocası onun hemen ardındaki holdeydi. Kadının babası yaşında bir adamdı, korkudan öylesine titriyordu ki başkaları onun zanlı olduğunu düşünebilirdi. Kapıyı kilitledikten sonra giriş kapısından anahtarı çıkardım ve mülk sahibesine, "Müfettiş gelene kadar eve ne biri girecek ne de biri evden çıkacak," dedim. "Birinin zorla içeriye girip girmediğini öğrenmek için olay yerini incelemeye almalıyım."

"Bodrumun kapısının anahtarı burada," diye beni yanıtladı. "Gece gündüz kilit altındadır orası. Benimle alt kata gel de kendin bak." Priscilla da bizimle geldi. Patronu, mutfaktaki ocağın ateşini yakma görevini verdi ona. Ba-

yan Crosscapel, "Belki de bir fincan çay içersek iyi olur," dedi. Mevcut koşul dahilinde gereğinden fazla sakin olduğunu söyledim ona. Londra'daki bir pansiyon sahibesinin, ne olursa olsun, metanetini kaybetme lüksünün olmadığı cevabını verdi.

Kapı sahiden de kilitliydi ve mutfak penceresinin panjurları sürgülenmişti. Mutfağın arkası ve arka kapı da aynı şekilde muhafaza altındaydı. Hiçbir yerde, saklanmakta olan birinin izine rastlamadım. Üst kata döndüğümde, ön taraftaki salonun penceresini inceledim. Orada da odanın güvenliğini sağlayan sürgülü panjurlarla karşılaştım. Arka salonun kapısının o taraftan çatlak bir ses duyuldu. "Memur bey, bana bakmayacağı sözünü verirse, içeriye girebilir." Malumat için mülk sahibesine dönüverdim.

"Konuklarımdan Bayan Mybus," dedi. "Fazlasıyla saygın bir hanımefendidir." Odaya girdikten sonra, yatağın perdelerinin arasında, dikey bir şekilde dertop olmuş bir şeyin olduğunu fark ettim. Bayan Mybus, kendini nispeten görünmez kılmak için bu yola başvurmuştu. Pansiyonun alt katının güvenliğini sağladığımdan ve anahtarların da cebimde olduğundan emin olduğumdan, üst kata çıkmaya hazır olduğumu hissettim.

Mekânın üst yerleşimlerine doğru ilerlerken, bir önceki gün herhangi bir misafir gelip gelmediğini sordum. Sadece iki kişi gelmişti ve onlar da diğer pansiyonerlerin arkadaşlarıydı, Bayan Crosscapel, ikisine de binadan ayrılırken eşlik etmişti.

Bir sonraki sorum, bizatihi pansiyonerler ile ilgili idi. Zemin katta Bayan Mybus vardı. Birinci kattaki her iki odayı da, yaşlı bir bekar olan ve bir ticaret bürosunda ça-

lışan Bay Barfield tutmuştu. İkinci katın ön tarafındaki odada ise maktul John Zebedee ve karısı kalıyordu. Arka odada, bir puro mümessili ve Martinique'ten gelen Creole kökenli bir beyefendi olduğu söylenen Bay Deluc kalıyordu. Tavanın ön odasında Bay ve Bayan Crosscapel mukim idi. Arka odasında ise aşçı ve hizmetçi kalıyordu. Bunlar, düzenli olarak kaldıkları söylenen misafirlerdi. Hizmetçileri soruşturdum. Mülk sahibesi, "İkisi de mükemmel insanlar. Aksi takdirde onları zaten hizmetime almazdım," dedi.

İkinci kata vardığımızda hizmetçiyi, ön taraftaki odanın önünde nöbet tutar halde bulduk. Fikrimce, aşçı kadar göze hoş gelen bir kadın değildi ve ne yazık ki korkudan beti benzi atmış bir haldeydi. Patronu, kilit altındaki Bayan Zebedee olur da odadan kaçmaya teşebbüs edecek olursa diye onu kapının önüne dikmişti. Gelişim, onu daha fazla sorumluluk almaktan kurtardı. Mesai arkadaşının yanına, mutfağa koştu.

Bayan Crosscapel'e cinayet olduğuna yönelik bildirimin nasıl ve ne zaman yapıldığını sordum.

"Bu sabah, saat üçü henüz geçmişken, Bayan Zebedee'nin çığlıkları uykumu böldü. Onu burada, merdiven sahanlığında buldum, Bay Deluc, onu sakinleştirmeye çalıştığı sırada ziyadesiyle telaşa kapılmıştı. Yan odada uyuduğu sırada kapısını açık bırakmış, "Biricik John'um öldürüldü! Bunu yapan acınası mahlukat benden başkası değil üstelik! Uyur haldeyken öldürdüm onu!" çığlıklarına uyanmıştı. Bayan Zebedee, son kertede bayılana kadar bu çılgınca sözleri tekrar tekrar haykırdı. Bay Deluc ve ben onu yatak odasına geri taşıdık. İkimiz de bu zavallı kadının, korkunç bir kâbusun tasallutu altına girdiğini düşünüyor-

duk. Ancak başucuna geldiğimizde karşılaştığımız manzara... İşte, onu bana sormasan da olur ya! Doktor sana halihazırda bahsetti bundan. Bir zamanlar bir hastanede hemşire olarak çalıştığım için böylesine ürpertici manzaralara alışkındım. Buna rağmen, iliklerimdeki kan çekildi ve başım dönmeye başladı. Bay Deluc'a gelince, bayılma nöbeti geçirme sırasının *ona* geldiğini düşünmüştüm."

Bunu duyar duymaz, Bayan Zebedee'nin, Bayan Crosscapel'in pansiyonunda kaldığı süre zarfında garip davranışlar sergileyip sergilemediğini sordum.

Mülk sahibesi, "Sence deli mi?" diye sordu. "Ve bir kadın ola ki kocasını uykusunda öldürmekle suçladığında kendini, herkes seninle aynı kanıda olmak durumunda mı? Tek söyleyebileceğim şey bu sabahki haline kadar, Bayan Zebedee'nin kibarlığına, makullüğüne ve adab-ı muaşeretine sahip birini tanımadığımdır. Henüz yeni evlenmişti, aklı başındaydı ve talihsiz eşine fazlasıyla düşkün bir kadındı. Onlara, yaşam tarzları açısından, örnek bir çift diyebilirdim."

Sahanlıkta, söylenebilecek başka bir şey kalmamıştı. Kapıyı kilitleyip, odaya daldık.

II

Doktorun söylediği gibi, yatakta sırt üstü yatıyordu. Pijamasının sol yanında, kalbinin hemen üzerindeki ketenden sızan kan, tüyler ürpertici bir hikâye fısıldamaktaydı. İsteksizce de olsa, ölü bir yüze bakıp şöyle bir irdelendiğinde, yaşadığı sırada yakışıklı bir adam olduğu söylenebilirdi. Kimin görse üzüleceği bir manzara idi ancak bana kalırsa

üzüntünün en yoğunlaştığı an, gözlerimin hemen yanı başındaki zavallı karısına takıldığı andı.

Yere çökmüş, bir köşeye kıvrılmıştı. Parlak renkli, şık kıyafetlere bürünmüş, esmer, minyon bir kadındı. Siyah saçları ve iri, kahverengi gözleri, benzinin korkutucu solukluğunu iyiden iyiye ölü beyazına çevirmişti. Bizden tarafa dik dik baktığında, bizi görmüyor gibiydi. Onunla konuşmamıza rağmen tek bir kelime bile söylemedi bize. Ola ki parmaklarını biteviye kemirmiyor ve üşüyormuşçasına ara sıra titremiyor olsaydı, kocasıyla birlikte ölmüş olduğunu farz edebilirdik. Yanına gittim ve onu ayağa kaldırmaya çalıştım. Neredeyse tüylerimi ürperten bir haykırışla benden geriye doğru çekildi, beni korkutan şey, haykırışının kuvvetinden ziyade, bir hayvanın ulumasını çağrıştırmasıydı. Mülk sahibesinin onu gördüğü vakitlerde ne denli sakin bir portre çizmiş olursa olsun, kendinden geçmiş bir vaziyetteydi. Ona karşı doğal bir acıma hissi duymuş ya da kendi içimde berhava olmuş olabilirdim, bilmiyorum. Tek bildiğim, suçlu olduğu hususunda kendimi ikna edemediğimdi. Bayan Crosscapel'e dahi, "Bunu onun yaptığına inanmıyorum," dedim.

Odada konuştuğum sırada, giriş kapısı çalındı. Alelacele alt kata indiğimde, adamlarımızın birinin eşlik ettiği müfettişi şükranla içeriye buyur ettim.

Raporumu dinlemek için aşağıda bekledi ve çalışmamı takdir etti. "Cinayeti pansiyonda kalan bir kişi işlemiş gibi görünüyor." Bunu söyleyerek, ona eşlik eden adamın yanından ayrıldı ve benimle üst kata çıktı.

Henüz odaya girmesinin üzerinden bir dakika geçmeden, gözümden kaçan bir şeyi yakaladı.

Cinayette kullanılan bıçağı görmüştü.

Doktor, onu maktulün cesedine saplanmış bir halde bulmuş, yarayı incelemek için çıkartmış ve komodinin üzerine bırakmıştı. Beraberinde bir testerenin, tirbuşonun ve buna benzer edevatın bulunduğu şu kullanışlı bıçaklardandı. Büyük bıçak, açıldığında, bir makara sayesinde kapatılabiliyordu. Üzerindeki kanı göz ardı edecek olursak, satın alındığı ilk gündeki parlaklığını muhafaza ediyordu. Boynuzdan yapılma sapına, üzerinde "John Zebedee'ye sevgilerimle," yazısı kazınmış küçük, metal bir plaka sabitlenmişti. Garip bir şekilde, tam da hediyeyi veren kişinin adının geçmesi gereken yer, boş bırakılmıştı.

Yazıyı kazıyan zanaatkârın işini kim veyahut ne bölmüştü acaba? Buna yönelik bir tahmin dahi yürütmek, imkânsızdı. Buna rağmen, müfettişin hevesi kırılmamıştı.

"Bu işimize yarar," dedi ve köşedeki zavallı yaratığı süzdüğü sırada, Bayan Crosscapel'in ona söyleyeceklerini dikkatle dinledi.

Mülk sahibesi söyleyeceklerini söyledikten sonra müfettiş, yan odada uyuyan misafirini görmek zorunda olduğunu belirtti.

Bay Deluc, odanın kapısının önünde durur halde, gözlerini içerideki dehşetli görüntüye tanıklık etmemek için dışarıya doğru çevirmiş bir şekilde ortaya çıktı.

Altın bir kemeri ve süslemeleri olan mavi bir robdöşambr giymişti. Seyrek, kahverengi saçları, doğal mı yoksa şekillendirilmiş hali mi olduğunu sezemediğim bukleler oluşturacak bir görüntüdeydi. Sarımsı bir teni vardı, yeşil-kahverengi gözleri "belerik" denecek türdendi, altlarına bir kaşıkla dokunulsa yüzünden düşecek gibi duruyorlardı.

Bıyığı ve keçi sakalı özenlice yağlanmıştı. Kılık kıyafetini tamamlamak adına ağzına uzun, kahverengi bir puro tutturmuştu.

"Purom size bu korkunç trajediye duyarsız kaldığımı düşündürmesin," arzuhalinde bulundu. "Sinirlerim fazlasıyla laçka bir hal aldı memur bey ve bu durumun üzerinden ancak puro içerek gelebiliyorum. Lütfen beni mazur görünüz ve anlayışla karşılayınız."

Müfettiş bu tanığı ince eleyip sık dokuyarak sorguladı. Müfettiş, görünüşe aldanacak bir adama benzemiyordu ancak Bay Deluc'tan hoşlanmak bir yana, ona güvenmediği aşikârdı. Adamın sorgusundan, Bayan Crosscapel'in bana daha önce bahsettikleri dışında bir şey çıkmadı. Bay Deluc, odasına döndü.

Müfettiş, adam arkasını döner dönmez, "Ne zamandır pansiyonunuzda kalıyor?" diye sordu.

Mülk sahibesi, "Neredeyse bir yıl," yanıtını verdi.

"Sana bir kefil sundu mu?"

"Sunabileceklerinin en iyisini." Bunun üzerine, şehirdeki tanınmış puro tüccarlarının ismini bize vermeye başladı. Müfettiş, not defterine bu bilgileri tek tek kaydetti.

Üzerinde durmak istemeyeceğim kadar rahatsız edici şeyler olduklarından, daha sonra vuku bulanları detaylıca aktarmak istemiyorum. Aklını kaçırmış zavallı kadının bir arabayla karakola götürüldüğünü söylemem yeterli olacaktır. Müfettiş, bıçağı ve yerde bulduğu "Uykunun Diyârı" adlı bir kitabı eline aldı. Önce içinde valizin bulunduğu dolap, sonra da oda kilit altına alınmış ve ikisinin de anahtarları bana teslim edilmişti. Bana verilen talimatlar, pansiyonda kalmam ve kimsenin dışarıya çıkmasına, müfettiş-

ten kısa bir süre içinde haber alana değin, izin vermemem şeklindeydi.

III

Adli tıp uzmanının soruşturması ertelendi ve ceza hâkiminin huzurunda yapılan inceleme bir gözaltıyla sonuçlandı. Bayan Zebedee, her iki durumda da olan biteni idrak edebilecek vaziyette değildi. Cerrah, yaşadığı korkunç sinirsel şoktan dolayı katatonikleştiğini söyledi. Cinayet gerçekleşmeden evvel Bayan Zebedee'nin akıl sağlığı yerinde bir kadın olup olmadığı kendisine sorulduğunda, olumlu bir yanıt vermekten kaçındı.

Aradan bir hafta geçti. Maktul usulünce gömüldü, cenazesiyle yaşlı babası ilgilendi. Bayan Crosscapel ve iki çalışanıyla münasip kabul edilebilecek oranda bilgi toplayabilmek adına ara sıra görüşüyordum. Hem aşçı hem de hizmetçi, bir cinayet mahallinde çalışmaya devam etmenin izzet-i nefsleri üzerinde bırakacağı etkiyi gerekçe göstererek, bir ay içerisinde istifa edeceklerini belirttiler. Bay Deluc da, geçirdiği sinirsel rahatsızlık nedeniyle binadan ayrıldı; uykuları, korkunç kâbuslarla bölünür olmuştu. Taahhüt ücretini ödedi ve kimseye söylemeden binadan ayrıldı. Birinci kattaki kiracı Bay Barfield, odalarının ücretini ödemeye devam etti ancak iş verenlerinden izin alarak, kırsaldaki bazı arkadaşlarının yanına çekildi. Bir tek Bayan Mybus, koridorları tek başına arşınlıyordu. Yaşlı kadın, "Bir kez rahat hissedeyim, benim yaşımda bir insanı hiçbir şey yerinden kımıldatamıyor," dedi. Ha iki kat yukarımda biri öldürülmüş, ha yanı başımdaki evde. Görüyorsun ya, aradaki fark mesafeden ibaret."

Pansiyonerlerin meşgaleleri polisi pek de ilgilendirmiyordu doğrusu. Sivil elbiseli memurlarımız, pansiyonu gece gündüz gözetliyordu. Pansiyondan ayrılan herkes gizlice takip edildi ve sonrasında, gittikleri semtte bulunan karakola, onları gözetlemeleri salık verildi. Bıçağı satın alan kişiye şu âna kadar ulaşamamış olduğumuz gerçeği bir kenara, Bayan Zebedee'nin sıradışı ifadesini herhangi bir teste tabi tutamadığımız sürece, cinayet gecesi Bay Crosscapel'in çatısının altında kalmış herhangi bir kişinin avcumuzdan kayıp gitmesine izin veremezdik.

IV

İki hafta sonra, Bayan Zebedee, gereken ifadeyi, bu tarz durumlara düşmüş kişilere yapılan uyarılar kendisine de yapıldıktan sonra, verebilecek kadar kendini toparlamayı başardı. Cerrah, şimdi, onun akıl sağlığı yerinde bir kadın olduğunu belirtmekte beis görmüyordu.

Mesleği, ev hizmetliliği idi. Son işi, Dorsetshire'da yaşayan bir ailenin yanında, dört yıl boyunca mürebbiyelik etmekti. Eski işverenlerinin tek şikâyeti, ara sıra uykusunda gezmesine yönelikti ki bu durum, diğer kadın hizmetlilerden birinin onunla aynı odada, anahtarı uyudukları yastığın altına gizlemiş bir şekilde kalmasını gerektiriyordu. Bunun dışındaki tüm hususlarda mürebbiye, işvereni tarafından "paha biçilemez bir hazine" cümlesiyle tanımlandı.

Verdiği hizmetin son altı ayında, John Zebedee adlı genç bir adam, elinde bir referans mektubuyla girdiği evde uşak olarak çalışmaya başlamıştı. Kısa bir süre sonra adam, bu hoş mürebbiyeyle aşka düştü ve hislerine

karşılık buldu. Evlenmelerini münasip kılacak bir maddi konuma gelmeleri yıllar sürebilirdi ancak Zebedee'nin amcası ölünce, adamın eline iki bin sterlinlik minik bir servet geçmişti. Onlarla aynı konumu paylaşan insanlar açısından bakacak olursak, memnuniyetlerini sağlayacak bir varsıllıktaydılar; birlikte hizmet ettikleri hanenin çatısı altında evlendiler ve ailenin küçük kızları, Bayan Zebedee'ye duydukları hürmetin bir nişanesi olarak, onun nedimeleri oldular.

Kadının genç kocası, ihtiyatlı bir adamdı. Avusturalya'da, hayvancılığa yatırım yaparak, minik servetini olabilecek en iyi şekilde değerlendirmeye karar verdi. Karısı buna itiraz etmedi; yeri, John neredeyse, orada idi.

Binaenaleyh, Londra'da kısa süreli bir balayı yaptılar, yolculuklarını yapacakları gemiyi görecek kadar zaman da ayırmışlardı. Zebedee'nin amcası Londra'dayken hep orada kaldığından sebep, Bayan Crosscapel'in pansiyonuna gittiler. Gemiye çıkmalarına henüz on gün vardı. Bu durum, genç çiftin tatilinin güzel başlamasına sebep oldu ve onlara bu büyük şehrin şatafatını gönüllerince görme fırsatı verdi.

Londra'da geçirdikleri ilk akşamda, tiyatroya gittiler. Her ikisi de, kırsalın temiz havasına alışkın olduklarından dolayı ısıtma sistemlerinden ve gazdan dolayı bir miktar boğulmuş hissetti. Ancak, daha önce tanık olmadıkları bir gösteriye şahit olduklarından dolayı o denli mutlu olmuşlardı ki, ertesi akşam başka bir tiyatroya gittiler. Bu ikinci gösteri sırasında John Zebedee, sıcağın katlanılmaz olduğunu düşündü. Tiyatrodan ayrıldılar ve saat on civarında pansiyonlarına döndüler.

Gerisini Bayan Zebedee'nin cümleleriyle aktaralım. Şöyle demişti:

"Odamızda bir süre sohbet ederek oturduk ve John'un baş ağrısı gitgide kötüleşti. Onu uyuması gerektiği konusunda ikna etmeyi başardım ve şömine, üstümü değiştirmemi sağlayacak ışığı sağladığından dolayı, mumu söndürdüm ki daha çabuk uykuya dalabilsin. Ancak huzuru o denli kaçmıştı ki, uyuyamıyordu. Benden, ona bir şeyler okumamı rica etti. Kitaplar, en enerjik olduğu zamanlarda dahi onun uykusunu getirirdi.

"Ben, henüz üstümü değiştirmemiştim. Bu yüzden mumu tekrar yaktım ve elimdeki tek kitabı ona okumaya başladım. John, demiryolundaki kitapçıda, 'Uykunun Diyârı' adlı bu kitabı görmüştü. Uyurgezerliğim hakkında benimle şakalaşırdı eskiden. 'İşte, sana ilgini çekebilecek bir şey buldum,' dedi ve kitabı bana hediye etti.

"Ona kitap okumaya başlayalı yarım saat olmadan, horul horul uyuyordu. Uykulu hissetmediğimden sebep, tek başıma okumaya devam ettim.

"Kitap gerçekten ilgimi çekti. Kitapta geçen ve aklıma kazınmış korkunç bir hikâyede, bir adam, uyurgezer haldeyken karısını öldürüyordu. Bu hikâyeden sonra kitabı elimden bırakmayı düşündüm ancak fikrimi tekrar değiştirerek okumaya devam ettim. Daha sonraki bölümler ilgimi o kadar da çekmedi, neden uykuya daldığımıza ve beynimizin uykudaki faaliyetlerine yönelik bilimsel ayrıntılar ve buna benzer şeylerle doluydular. Ben de, nihayet şöminenin başındaki koltukta uyuyakaldım.

"Uykuya daldığım saatin kaç olduğunu hatırlamıyorum. Ne kadar uyuduğumu ya da rüya görüp görmediğimi

bilmiyorum. Mum da ateş de sönmüştü ve uyandığımda, ortalık zifiri karanlıktı. Odanın soğukluğu dışında, neden uyandığıma dair bile bir fikrim yok.

"Şömine bacasının yanı başında yedek bir mum vardı. Kibrit kutusunu buldum ve mumu yaktım. Daha sonra, uyuduğumdan bu yana ilk defa yatağa baktım ve..."

Yanı başında, bilinçsiz bir halde durduğu kocasının cesedini görmüştü. Zavallıcık bunun hatırası dahi aklına gelir gelmez, bayılıverdi.

Duruşma ertelendi. Ona, mümkün olan her türlü ilgi ve alaka gösterildi, cerrah kadar, papaz da sıhhatiyle ilgilendi.

Mülk sahibesinin ve hizmetçilerin şahitliğine dair bir söz etmedim. Buna basit bir formalite gözüyle bakıldı. Olaya dair bildikleri ufak tefek şeyler, Bayan Zebedee'nin aleyhine bir kanıt oluşturmuyordu. Polis, kendine yönelttiği o ilk, çılgınca suçlamayı destekleyecek herhangi bir şey bulamadı. Evliliğinden önce evlerinde çalıştığı patronu ve hanımı, onu öve öve bitirememişlerdi. Çıkmaz bir sokağa girmiştik.

Onu bir tanık olarak lanse ederek, Bay Deluc'u iyice allak bullak etmenin bir âleminin olmadığı düşünülmüştü. Buna rağmen, hukuken verilecek kararın, papazdan alınan özel bir mesaj gereği, aceleye getirilmesi gerekti.

Bayan Zebedee'yi iki kez gördükten ve onunla konuştuktan sonra, muhterem peder, Bayan Zebedee'nin kocasının ölümünde en az kendisi kadar masum olduğuna ikna olmuştu. Gizli bir konuşmayı aşikâr etmenin doğru olmadığını düşündü, sadece, Bay Deluc'a, bir sonraki incelemede bulunması için celp gönderilmesi gerektiğini tavsiye edebileceğini söyledi. Bu tavsiyeye uyuldu.

Soruşturma yeniden ele alındığında, polis, Bayan Zebedee'nin aleyhinde hiçbir kanıta sahip değildi. Adaletin emellerinin yerine getirilmesi gereği, tanık kürsüsüne alındı. Sabahın erken saatlerinde uyandığında, müteveffa kocasını gördüğü anlar, hızlıca geçildi. Ona sadece üç adet önemli soru yöneltildi.

Bunlardan ilki, bıçağa dairdi. Daha önce onu hiç kocasının elinde görmüş müydü? Yanıt, "Asla," idi. Bu konuya dair bir malumatı var mıydı? Yoktu.

İkinci soru, tiyatrodan döndüklerinde kocası veya kendisi, odanın kapısını kilitlemiş miydi? Hayır. Kapıyı daha sonra kilitlemiş miydi? Hayır.

Üçüncü soru, kocasını bir uyurgezerlik hali sırasında öldürdüğünü düşünmesini sağlayacak herhangi bir sebebe sahip miydi? Öldürüldüğü vakitte onun yanında olması ve kitabın bu düşünceyi aklına düşürmesi dışında, herhangi bir sebebi yoktu.

Daha sonra, diğer tanıklar mahkeme salonunun dışına gönderildi ve rahibin verdiği tavsiyenin müsebbibi dile getirildi. Bayan Zebedee'ye Bay Deluc ile arasında nahoş bir durumun vuku bulup bulmadığı soruldu.

Yanıt, "Evet," idi. Onu, pansiyonun merdivenlerinde tek başınayken kıstırmış, onu öpmeye yeltenmiş ve bu aşağılayıcı davranışı, onunla sevişmeye çalışacak kadar ileriye götürmüştü. Bayan Zebedee, Bay Deluc'un suratına bir şamar vurmuş ve böyle bir durumun tekrarlanması halinde, kocasının bundan haberinin olacağını söylemişti. Yediği şamar, Bay Deluc'u fena öfkelendirmişti. Bayan Zebedee'ye, "Hanımefendi, bu davranışınızdan dolayı pişman olabilirsiniz," demişti.

Bu istişareden sonra, müfettişimizin isteği ile, Bay Deluc'un, Bayan Zebedee'nin iddiasından haberdar olmaması üzerine kanaat getirildi. Tanıklar salona yeniden çağrıldığında, Bay Deluc, müfettişe verdiği ifadenin aynını tekrarladı. Sonrasında, ona bıçağa dair bir malumatının olup olmadığı soruldu. Yüzünde herhangi bir suçluluk emaresi olmadan bıçağa şöyle bir baktıktan sonra, daha önce bıçağı hiç görmediğine dair yemin etti. Yeniden açılan soruşturma kapatıldı. Hâlâ, ortada bir şey yoktu.

Ancak bir gözümüz, Bay Deluc'un üzerindeydi. Bir sonraki girişimimiz, onunla bıçağın satın alınması arasında bir bağlantı kurmaya yönelikti.

Bunda da işe yarar bir sonuca ulaşamamıştık. Davanın seyrinde neredeyse doğaüstü bir güç devredeydi. Bıçağın üzerindeki amblem sağ olsun onu Sheffield'da üreten ve toptancılık bazında kesicilikle uğraşan kişileri bulmak zor olmamıştı. Ancak bu insanlar on binlerce bıçak üretmişler ve yurtdışı bir kenara, Britanya'daki sayısız perakendeciye satış yapmışlardı.

Bıçağın üzerindeki eksik yazıyı kazıyan kişiyi bulmaya gelince, ki o sırada bıçağın nereden veyahut kimden alındığını bilmiyorduk, samanlıkta iğne aramaktan farksız bir işe girişmiştik. Son çaremiz, bıçağın, yazı üstte olacak şekilde bir fotoğrafını çekerek kopyalarını Britanya'daki tüm karakollara göndermekti.

Bay Deluc'u da unutmuş değildik, yaşantısının geçmişine dair araştırmalar yaptık ve maktul ile tanışıklığının olup olmadığını, aralarında bir husumetin bulunup bulunmadığını veya daha önce başka bir kadının dahil olduğu bir çekişmeye girip girmediklerini araştırdık. Bu araştırmamızdan da bir sonuç alamadık.

Deluc'un avare bir hayat sürdüğünü ve kötülük dolu kişilerle düşüp kalktığını öğrendik. Ancak, yasaların merceği altına hiç girmemişti. Bir insan, ahlaktan yoksun bir serseri olabilir, bir kadına saygısızlık edebilir ve yüzüne vurulan bir şamarın keskin acısından sebep, ona karşı tehditkâr cümleler kurabilir ancak karakterindeki bu lekelere rağmen, onun kocasını gecenin kör vaktinde öldürdüğüne yönelik bir çıkarım yapamıyorduk.

Rapor sunmak için çağrıldığımızda elimizde yine hiçbir şey yoktu. Fotoğraflar, bıçağın sahibini bulmamızda ve yarıda kesilmiş yazılamasını aydınlatmamızda herhangi bir fayda göstermemişti. Zavallı Bayan Zebedee'ye bir daha çağrılması gerekene kadar, kendi başına veyahut arkadaşlarıyla vakit geçirmesi için izin verildi. Gazetelerdeki makaleler, daha kaç katilin polisi şaşkaloza çevirmekte başarı sağlayacağını tartışır olmuşlardı. Maliye yetkilileri, elzem bir bilgi sağlandığı takdirde yüz sterlinlik bir ödülün verileceğini duyurdular. Haftalar geçmesine rağmen ödülü alacak bir kişi dahi çıkmadı.

Müfettişimiz kolay pes eden bir adam değildi. Daha fazla soruşturma ve inceleme yapıldı. Bunlardan konu açmak ise çok da gerekli değil. Yenilgiye uğramıştık ve hem polis, hem de kamuoyu nazarında olay orada kapanmıştı.

Zavallı, genç eşin öldürülmesi kısa bir zaman sonra, diğer faili meçhul cinayetler gibi nisyana uğradı. Mamafih, adı sanı bilinmeyen adamın biri, boş vakitlerinde, "Zebedee'nin katili kim?" problemini çözmeye vakit harcayacak kadar deli idi. Üstlerinin ve ondan daha ehil kişilerin başarısız olduğu bu davayı çözmekte başarı sağladığı takdirde, polislikteki en yüksek rütbeye ulaşacağını sezinliyordu.

Herkesin ona gülmesine rağmen, bu hırsından vazgeçmedi. Lafı dolandırmamak gerekirse, o adam benden başkası değildi.

V

Istemeden de olsa, hikâyemi biraz nankörce anlatmış olabilirim.

Soruşturmaya tek başıma devam etmemde komik olan bir şey göremeyen iki kişi mevcuttu. Bunlardan biri Bayan Mybus, diğeri ise aşçı, Priscilla Thurlby idi.

Önce yaşlı kadını bahis konusu etmek gerekirse, Bayan Mybus, polisin, yenilgiyi kabul ederek havlu atmasına öfkelenmişti. Gözleri hafifçe parıldayan, dayanıklı bir kadındı ve düşündüğünü söylemekten çekinmiyordu.

"Bu beni kişisel bir surette etkiliyor," demişti. "Bir iki yıl öncesini bir hatırlasana. Londra'da öldürülen ve katilleri asla bulunamayan en az iki insan hatırlıyorum. Ben de bir insan evladıyım sonuçta ve 'acaba sıra bende mi?' diye düşünmeden edemiyorum. Sen güzel bir insana benziyorsun, cesaretini ve azmini takdir ediyorum. Buraya istediğin zaman gel ve sana zorluk çıkartacak olurlarsa, mülk sahiplerine misafirim olduğunu söyle. Bir şey daha! Yapacak daha iyi bir işim olmamakla birlikte, aptal da değilim. Bu hollerde gezinirken, pansiyona kimin girip çıktığını seçerim. Bana adresini bırakırsan, belki işine yarayacak birkaç bilgi kapabilirsin."

Tüm iyi niyetine rağmen, Bayan Mybus'un bana herhangi bir yardımı dokunmadı. İkisi kıyas edildiğinde, Priscilla Thurlby, işime daha çok yarıyor gibiydi.

Öncelikle, zekâsı keskindi ve atik bir kadındı, aynı zamanda, henüz belli bir başka durumun içerisine düşmediğinden sebep, davranışları açısından tamamen özgürdü.

Sonracığıma, güvenebileceğim birisiydi. Londra'da ev hizmetçiliği yapmak için evinden ayrılmadan evvel, bir kopyasını elinde bulundurduğum yazılı bir referans mektubunu, doğduğu köyün papazından almıştı. Mektupta şöyle diyordu:

"Priscilla Thurlby'nin, gerçekleştirebilecek kadar yetkin olduğu, saygıdeğer herhangi bir işte çalışmasına memnuniyetle referans olmaktayım. Ebeveyni, son zamanlarda gelirleri düşmüş olan yaşlı insanlar olmakla birlikte, Priscilla'dan daha küçük bir kızlarının da bakımını üstlenmişlerdir. Ailesi üzerinde bir yük olmaktansa Priscilla, iş bulmak için Londra'ya gitmeye ve kazandıklarını anne ve babasına maddi destek sağlamakta kullanmaya karar vermiştir. Bunun nasıl bir davranış olduğu ortadadır. Bu aileyi yıllardır tanıyorum ve kendilerine dair benim canımı sıkmış olan tek şey, bu iyi tabiatlı kıza evimde verecek boş bir odanın olmamasıdır."

"HENRY DEERINGTON,
Roth bölgesi papazı."

Bu sözcükleri okuduktan sonra, Priscilla'dan, bu gizemli cinayet davasının dosyasını iyi bir amaç uğruna yeniden açmam hususunda yardım etmesini isteyebilirdim.

Bana göre, Bayan Crosscapel'in evinde kalan kişilerin, henüz yeterli bir araştırma işleminden geçtiği söylenemezdi. Araştırma yapmaya devam edebilmek için, Priscilla'ya, pansiyondaki hizmetçiyi Bay Deluc ile ilişkilendirebilecek bir şey bilip bilmediğini sordum. Cevap vermeye pek ya-

naşmamıştı. "Masum bir insana iftira atabilirim bu konu hakkında konuşursam," dedi. "Ayrıca, o kadar kısa bir süre boyunca diğer görevli ile birlikte çalışma fırsatı buldum..."

"Onunla aynı odada uyudun," diye belirttim. "Bununla birlikte, onun pansiyonerlere olan davranışlarını gözlemleme fırsatına da sahiptin. Eğer sorgunda sana şu an sorduğumu sorsalardı, dürüst bir kadın olarak, vermen gereken cevabı verirdin."

Bu söylemimin üzerine, boyun eğdi. Bay Deluc'a ve genel olarak davaya dair bazı şeyleri açıklığa kavuşturan şeyler duydum ondan. Bu bilgi üzerine harekete geçtim. Düzenli bir şekilde yerine getirmem gereken görevlerimden sebep biraz yavaş ilerleyen bir işti ancak Priscilla'nın da yardımıyla, gözümün önünde belirmekte olan sonuca doğru emin adımlarla ilerliyordum.

Bunun yanı sıra, Bayan Crosscapel'in güzel aşçısıyla paylaşmam gereken bir şey vardı. Bu itirafta er veya geç bulunmalıydım, şu anda da dile getirebilirim pekâlâ. Priscilla sayesinde, adına aşk denen şeyin ne olduğunu öğrendim. Priscilla'dan, tadı damağımda kalan öpücükler aldım. Ona evlenme teklif ettiğimde ise beni reddetmedi. Bana, açık konuşmam gerekirse şayet, biraz üzgün bir bakış attı ve "İkimiz de fakir insanlarız, nasıl evleneceğiz?" diye sordu. Buna, "Müfettişin gözünden kaçan ipucunu yakalamam çok da uzun sürmeyecek," yanıtını verdim. "Bunu yapar yapmaz, kısa bir süre içinde seninle evlenecek konumda olabilirim, sevgilim."

Bir sonraki görüşmemizde ailesi hakkında konuştuk. Artık, ona sözlenmiştim. Benim konumumdaki diğer insanların nasıl bir teamüle uyduklarını işittikten sonra, ba-

bası ve annesiyle tanışmamın son derece makul olduğu kanaatine vardım. Aynı fikirdeydik. O gün, evdekilere, hafta sonu geleceğimize dair bir mektup yazdı.

Ben de gece vardiyasına yazıldım. Bu sayede, ertesi gün bolca boş vaktim olacaktı. Sivil kıyafetlerimi giydim ve Priscilla'nın ailesinin yaşadığı köyün en yakınındaki istasyon olan Yateland'e iki tren bileti aldık.

VI

Tren, her zamanki gibi, Waterbank adlı büyük kasabada durdu. İğne iplik işleriyle geçimini sağlamaya çalışan ve henüz düzenli bir iş bulmamış olan Priscilla, gece geç saatlere kadar mesai yapmıştı. Yorgun ve susamış bir haldeydi. Ona maden suyu alabilmek için vagondan ayrıldım. Yiyecek içecek büfesindeki aptal kız, şişenin mantarını açmayı beceremedi ve yardım etmeye yönelik ricamı da geri çevirdi. Eline, bir tirbuşon aldı ve onu da yanlış bir şekilde kullandı. Sabırtaşım çatlamıştı, şişeyi elinden kapıverdim. Mantarı tam çektiğim sırada, platformdaki zil çaldı. Maden suyunu bir bardağa vakit kaybetmeden doldurdum ancak ben yiyecek içecek büfesinden ayrıldığımda, tren hareket etmeye başlamıştı bile. Vagonun basamağına sıçramaya çalışacakken, kapı görevlileri beni durdurdu. Geride kalmıştım.

Sinirlerimi toparlar toparlamaz, sefer tarifesine baktım. Waterbank'e ulaştığımızda, saat biri beş geçmişti. Şans eseri, bir sonraki tren, biri kırk dört geçe istasyona gelecekti ve o saatten on dakika sonra, bir sonraki durak olan Yateland'e varacaktı. Tek ümidim, Priscilla'nın da sefer tarifesine göz atıp, beni beklemesi yönündeydi. İki yer arasındaki mesa-

feyi yürümeye kalkışsaydım, zaman kazanacağıma zaman kaybederdim. Trenlerin aralığı çok uzun değildi, bu süreyi, kasabada gezinerek geçirdim.

Sakinlerine saygısızlık etmek istemem ancak Waterbank, orada yaşamayanlar için ziyadesiyle sıkıcı bir yerdi. Bir caddenin yokuşunu çıktım, diğerininkinden indim, bir dükkâna, kendinden menkul bir sebepten ziyade, sokakta kepenkleri kapanmış tek dükkân olduğundan dolayı, bakmak için duraksadım.

Kepenklerin üzerinde, dükkânın kiralık olduğunu söyleyen bir afiş asılıydı. Dükkânını kapatan tüccarın adı, usule uygun bir şekilde boyanmış harfler ile duyuruluyordu: *James Wycomb, Bıçak Ustası.*

Bıçağın fotoğraflarını dağıttığımız sırada yolumuzun üzerindeki bir engeli aklımıza getirmediğimiz düşüncesi zihnimden ilk defa geçti. Hiçbirimiz, bıçak ustalarının belirli bir kısmının, emekli olmak veyahut iflas etmek gibi koşullarca, tarafımızca ulaşılamayacak olduğu ihtimali üzerine kafa yormamıştık. Fotoğrafın bir kopyasını her daim yanımda taşırdım. Kendi kendime, "İşte, bıçağın izini Bay Deluc'a kadar sürmemizi sağlayacak küçük bir şans!" dedim.

Zili iki defa çaldıktan sonra, dükkânın kepenkleri, fazlasıyla pis ve sağır bir yaşlı adamca açıldı. Bana, "Üst kata çıksan iyi olur, Bay Scorrier ile konuş! Binanın en üst katı!" dedi.

Yaşlı adamın kulak zarına doğru eğilerek, Bay Scorrier'ın kim olduğunu sordum.

"Bay Wycomb'un kayınbiraderi olur. Bay Wycomb öldü. Yani, dükkânı satın almak istiyorsan, Bay Scorrier ile görüşmen gerekiyor."

Bu cevabı aldıktan sonra, yukarı çıktım ve Bay Scorrier'ı pirinç bir kapı kolu oyar halde buldum. İskeletsi, etsiz bir yüzü, çökük gözleri olan, orta yaşlı bir adamdı. İşini böldüğüm için özür diledikten sonra, fotoğrafı ona uzattım.

"Bıçağın üzerindeki yazı hakkında bir malumatınız var mı efendim?" diye sordum.

İyice bakabilmek için, büyütecini aldı.

"Ne kadar tuhaf," dedi sessizce. "Bu garip ismi anımsıyorum... Zebedee." Evet efendim, yazı benim elimden çıkma. Acaba niçin bitiremedim?"

Zebedee'nin ismi ve bıçağın üzerindeki bitmemiş yazı, Britanya'daki tüm gazeteleri süslemişti. Olaya o kadar soğukkanlı yaklaşıyordu ki, yanıtını nasıl yorumlayacağım konusunda şüpheye düştüm. Cinayete yönelik anlatıyı görmemiş olması olası mıydı? Yoksa, takdire şayan bir otokontrol yeteneğine sahip bir suç ortağı mıydı karşımdaki?

"Affedersiniz," dedim. "Gazete okur musunuz hiç?"

"Asla! Gözlerim gitgide bozulur oldu. Mesleğimin incelikleri gereği okumaktan kaçınıyorum."

"Zebedee'nin adının, özellikle de gazeteleri okuyan kişilerce zikredildiğini duymadınız mı?"

"Muhtemelen duymuşumdur ama dikkatli dinlemedim hiç. Günlük işlerim bittikten sonra yürüyüşümü yapmaya giderim. Daha sonrasında da, yemeğimi yer, bir akşam birası yudumlar, pipomu içerim. Sonra da uykuya çekilirim. Sanırım, sıkıcı bir hayat gibi geliyordur bu sana. Ancak efendim, biliniz ki, gençken sersefildim. Mezardaki nihai uykudan evvel az biraz yiyip içip uyumaktan başka hiçbir şey istemiyorum doğrusu. Ben bu dünyadan geçeli çok oldu. Böylesi çok daha evla."

Zavallıcık, söylediklerinde dürüsttü. Ondan şüphe ettiğim için utanıyordum. Bıçak meselesine geri döndüm.

"Nerede satın alındığını ve kimin satın aldığını biliyor musunuz?" diye sordum.

"Hafızam artık eskisi kadar iyi değil, ancak bana bu konuda yardımcı olacak bir şeyim var," yanıtını verdi.

Bir dolabı açıp içinden tozlu bir not defteri çıkardı. Üzeri yazılarla dolu kâğıt şeritleri, göz alabildiğince sayfalara yapıştırılmıştı. Bir dizin ya da içindekiler tablosunu andıran bir sayfaya döndü ve bir sayfayı açtı. Kasvetli yüzünden, yaşama dair bir parıltıyı andıran bir şey geçiverdi.

"Hah! Şimdi hatırladım!" dedi. "Bıçak, alt kattaki dükkândan, merhum kayınbiraderimden satın alındı. Şimdi her şeyi hatırlıyorum, efendim. Çıldırmış bir kişi odaya giriverdi ve bıçağı, henüz yazının yarısını bitirmişken, elimden kapıverdi!"

Şimdi, bir keşfe fazlasıyla yakın olduğumu seziyordum. "Hafızanıza destek veren şeyin ne olduğunu görebilir miyim?" diye sordum.

"Ah, elbette. Bilmelisiniz ki, efendim, hayatımı belli başlı yazıları ve adresleri kazıyarak kazanıyorum. Bu kitaba not aldığım el yazması talimatlarını, kendime has işaretlerle yapıştırıyorum. Öncelikle, yeni müşteriler için bir referans görevi görüyorlar. Sonracığıma, hafızama da destek oluyorlar."

Kitabı bana doğru çevirdi ve sayfalardan birinin alt kısmında bulunan bir kâğıt parçasını bana gösterdi.

Zebedee'yi öldüren bıçak için tasarlanan yazıtın tamamını okudum. Şöyle diyordu:

"John Zebedee'ye sevgilerimle, Priscilla Thurlby."

VII

Priscilla'nın adıyla, yazılı bir itiraf misali yüz yüze geldiğim anda hissettiklerimi yazıya dökmem imkânsız bir şey. Bir dereceye kadar kendimi toparlamamın ne kadar sürdüğünü dahi tam kestiremiyorum. Berrak bir şekilde anımsadığım yegâne şey, zavallı oymacının ödünü patlattığımdı.

Aklıma gelen ilk şey, kazınan yazmayı elime geçirmekti. Ona bir polis olduğumu söyledim ve bir suçun keşfinde bana yardımcı olmasını buyurdum ondan. Ona para dahi teklif ettim. Defteri elimden aldı. "Eğer şimdi buradan gider ve bir daha geri dönmezsen, onu sana bedavaya vereceğim," dedi. Sayfadan ilgili kısmı kesmeye çalıştı ancak tiril tiril titreyen elleri, ona ihanet ediyordu. Kendim keserek, ona teşekkür etmeye çalıştıysam da, nafile idi. "Git!" dedi. "Görünüşünden hoşlanmadım senin!"

Ona karşı daha fazla kanıt elde edene kadar, kadının suçundan bu denli emin olmamam hususunda bir itirazda bulunulabilir kuşkusuz. Her ne kadar bıçağı ustanın elinden kapan kişi olduğunu düşünecek olsak da, bıçak ondan çalınmış ve daha sonra, onu çalan tarafından cinayet silahı olarak kullanılmış olabilir. Bunlar yanlış değil, şüphesiz. Ancak, ustanın not defterindeki o kahrolası satırı okudum okuyalı, aklımda şüpheye yer kalmamıştı.

Zihnimde herhangi bir plan kurmadan, demiryoluna gerisin geri döndüm. Binmeyi düşündüğüm tren, Waterbank'ten ayrılmıştı. Bir sonraki tren, Londra'ya gidiyordu. Herhangi bir planımın hâlâ olmamasına aldırmadan, trene biniverdim.

Charing Cross'ta bir arkadaşımla denk geldim. "Korkunç bir haldesin," dedi bana. "Gel de iki tek atalım."

Ona eşlik ettim. Alkol, tam da ihtiyacımın olduğu şeydi; beni atikleştirdi ve kafamı boşalttı. Sonrasında, arkadaşımla yollarımızı ayırdık. Kısa bir süre sonra, ne yapacağım hususunda karar verdim.

İlk olarak, biraz sonra sizlere aktaracağım bir durumdan sebep, polislikten istifa etmeye karar verdim. Sonrasında, bir pansiyona yerleştim. Şüphesiz ki Priscilla Londra'ya geri dönecek ve randevudan neden vazgeçtiğimi öğrenebilmek adına, kaldığım yerleri karıştıracaktı. Âşık olduğum kadını adaletin soğuk ellerine teslim etmek, benim gibi zavallı bir yaratık için gereğinden zalimane bir ödevdi. Bunun yerine, polisliği bırakmayı seçtim. Öte yandan, eğer o ve ben, zaman, kendime hâkim olmam hususunda bana yardım etmeden bir kez daha karşılaşmış olsaydık, korkarım ki bu sefer ben katil olabilir ve onu oracıkta öldürebilirdim. Bu sefil yaratık, onunla evlenmemi düşündürtecek kadar beni kandırmakla kalmadı, cinayet meselesiyle sahiden de ilgisi varmış gibi, masum hizmetçiyi de suçladı.

O gece, aklımı tasallut altına alan şüpheleri gidermenin bir yolunu da buldum. Roth'un papazına, Priscilla ile evlenmek üzere sözlendiğimi ve durumumdan sebep, adı John Zebedee olan insanla olan ilişkisine dair bana malumat verip veremeyeceğini sordum.

Aşağıdaki cevabı aldım:

"Beyefendi, bu şartlar altında, Priscilla'nın arkadaşlarının ve onun iyiliğini isteyenlerin sır olarak tuttuğu şeyi, size gizliliğinin korunması karşılığında, anlatmalıyım.

"Zebedee bu köyde çalışmakta idi. Böylesine acınası bir sonla hemhal olan bir insan için bunları söylediğimden üzüntü duyuyorum ancak Priscilla'ya bir zamanlar yaptıkları onun zalim ve kalpsiz bir yaratık olduğunu gösteriyor. Onlar sözlü idi ve bunu eklerken dahi hâlâ öfke duyuyorum, Zebedee, Priscilla'yı evlilik vaadiyle kandırmaya çalıştı. Priscilla'nın erdemliliği, Zebedee'ye geçit vermedi, bunun üzerine Zebedee, kendinden utanıyormuş rolü kesti. Bunun üzerine, evliliklerinin duyurusu kilisemde yayınlandı. Ertesi gün Zebedee ortadan kayboldu ve Priscilla'yı acımasızca yüzüstü bıraktı. Zebedee, ehil bir hizmetkârdı bu yüzden çalışacak başka bir yer bulduğuna eminim. Zavallı kızın, bu hakaret üzerine nasıl acılar çektiğini hele bir düşünün. Benim tavsiyemle Londra'ya gittiği sırada, karşısına çıkan ilk iş ilanını dikkate aldı ancak, gazetedeki cinayet haberinden algıladığım kadarı ile, oradaki çalışma hayatına, Zebedee'nin, Priscilla'yı terk ettikten sonra evlendiği kişiyle gittiği pansiyonda aşçı olarak başlayacak kadar talihsiz bir kızcağızdı. Kusursuz bir kız ile evlenmek üzere olduğunuzdan şüpheniz olmasın, mutluluğunuzun daim olmasını dilerim."

Bu cevaptan, ne papazın, ne Priscilla'nın ebeveynlerinin ne de arkadaşlarının bıçak alışverişine dair bir şey bildiği aşikâr oluyordu. Gerçeğin farkında olan tek kişi, ona evlenme teklif eden zavallı adamdan başkası değildi.

Benim de onu acımasızca terk ettiğim varsayımını ortadan kaldırmayı borçluydum kendime. En azından, hissiyatım bu yönde idi. Her ne kadar bunun düşüncesi dahi korkutucu olsa da, onu son bir kez daha görmem gerektiğini hissediyordum.

Odasına girdiğimde, işleriyle meşguldü. Kapıdan içeriye girmemle ayaklanması bir oldu. Yanakları al al olmuştu, gözlerinde öfkeli bir parıltı belirmişti. Ona doğru bir adım attım ve yüz ifademi fark etti. Yüzüme şöyle bir baktığında, kelimeler boğazına takılıverdi.

Elimden geldiğince az ve öz konuştum onunla.

"Waterbank'teki bıçakçının dükkânına gittim," dedim. "Bıçağın üzerindeki oymanın, el yazınla kaleme alınmış bütünü de yanımda. Ağzımdan çıkacak tek bir cümle, asılmana yeter de artar. Ancak Tanrı beni affetsin ki, o cümleyi kuramayacağım."

Bunun üzerine, parlak teni, kül grisine dönüverdi. Bakışları, şoka girmiş bir insanınki gibi, tek bir noktaya sabitlenmişti. Karşımda hareketsiz ve sessizce duruyordu. Tek bir kelime daha etmeden, yazıyı ateşe atıverdim. Tek bir kelime daha etmeden, yanından ayrıldım.

Onu bir daha asla görmedim.

VIII

Ancak, birkaç gün sonra, ondan bir mektup aldım. O mektubu da yakalı çok oluyor. Keşke, yaktığım gibi hafızamdan da silebilseydim. Ancak, bir türlü unutamıyorum yazdığını. Eğer, bilincimi yitirmiş bir şekilde ölecek olursam, Priscilla'nın mektubu, dünyaya dair hatırladığım son şey olacak.

Mektubun içeriği, papazın bana söyledikleriyle aşağı yukarı aynı idi. Bununla birlikte, bıçağı, Zebedee'ye bir hediye olarak aldığını da belirtiyordu. Daha önce kaybettiği, benzer bir bıçağın yerine alınmıştı. Cumartesi günü, satın

alma işlemini yapmış ve oymanın yapılması için bıçağı aldığı yerde bırakmıştı. Pazar günü, evlilik duyurusu kiliseye asılmıştı. Pazartesi günü, Zebedee onu terk etmişti ve bıçakçı yazı üzerinde çalıştığı sırada bıçağı çalışma masasından kapıvermişti.

Zebedee'nin karısıyla birlikte çalıştığı pansiyona gelmesinin de ona yapılan hakareti iyice katladığını düşünebilmişti sadece. Aşçılık görevleri gereği mutfakta olmak zorundaydı, bundan sebep, Zebedee onun pansiyonda olduğunu fark etmemişti bile. Yaptığı itirafın son satırlarını eksiksiz hatırlıyorum:

"Yatağıma çıkmak üzereyken sanki içime şeytan girdi ve kapılarını zorladım. Kilitli değildi, bir süre dinledikten sonra içeriye girdim. Sönmekte olan mumun ışığı sayesinde gördüm onları. Biri yatakta, diğeri de şöminenin başında uyuyordu. Bıçak, elimdeydi ve Zebedee'yi öldürme düşüncesi aklımı ele geçirdi. Böylelikle, *kadını* da cinayet işlediğinden dolayı asacaklardı. Bıçağı Zebedee'ye sapladıktan sonra, geri çekmeyi başaramadım. Şunu da bilesin! Zebedee'yi öldürenin kendi karın olduğunu öğrenecek olsaydın, beni asamayacağından dolayı evet dememiştim evlenme teklifine. Senden gerçekten hoşlanmıştım.

O gün bugündür, Priscilla Thurlby'den bir daha haber alamadım. Ölü mü yoksa sağ mı olduğunu bilmiyorum. Onu darağacına göndermediğimden dolayı asılmam gerektiğini düşünecek pek çok insan olabilir. Belki de, bu itirafı görmek ve yatağımda, izzet-i nefsimi muhafaza ederek öldüğümü duymak, onları hayal kırıklığına uğratacaktır. Onları suçlamıyorum. Ben bir tövbekârım. Hıristiyanca bir merhameti olan herkese, elveda diyorum.

LENTON ÇİFTLİĞİ SOYGUNLARI

Arthur Morrison

Çeviren: Leyla Esen

Arthur Morrison

İngiliz yazar ve gazeteci Arthur George Morrison 1863'te doğdu. Bir yandan ünlü dedektif kahramanı Martin Hewitt'in başrolünde olduğu polisiye öyküler yazarken bir yandan da Japon sanatıyla ilgilendi ve koleksiyonerlik yaptı. Victoria devrindeki Londra'nın karanlık portresini çizdiği eserleri yazarın popüler bir kimlik kazanmasına neden oldu. "Lenton Çiftliği Soygunları" [The Lenton Croft Robberies] 1894'te, Sherlock Holmes karakterinin de doğduğu dergi olan *The Strand Magazine*'de imzasız olarak yayımlandı. Bu öyküyle birlikte, özel dedektif olmaya karar veren Londralı avukat Martin Hewitt de polisiye tarihindeki yerini almış oldu. Arthur Conan Doyle'un en güçlü edebi rakibi olarak kabul edilen Arthur Morrison 1945'te hayatını kaybetti.

On beş yirmi yıl önce görülen büyük hukuk davalarından aklının köşesinde bir şeyler kalmış olanlar en azından bu olağanüstü davanın başlığını hatırlayacaklardır. "Bartley, Bartley ve diğerlerine karşı," haftalarca Veraset Mahkemesini meşgul etmiş, aynı mahkemenin farklı bölümlerinde ele alınan davalar bir yana, bu tarz davaların herhangi birinde nadiren görülen bir halk ilgisine neden olmuştu. Davanın kendisi, davacı tarafın sunduğu çok sayıda dikkat çekici ve sıradışı kanıttan dolayı oldukça meşhur olmuş, kanıtlar karşı tarafı tamamen şaşırtarak, savunmalarını iskambilden bir kulenin devrilişi gibi darmadağın etmişti. Bu olay, Crellan, Hunt & Crellan firmasındaki davacı avukatların mesleki itibarlarının aniden yükselmesine neden olduğundan belki daha kolay hatırlanacaktır. Aslında bu sonuç tamamen davanın oluşumu sırasında gösterilen şahane beceri sayesinde alınmıştı ve belli ki başka bir şeye gerek kalmadan, çarpıcı kanıtların karşı konulamaz ağırlığına dayanıyordu. Firmanın o zamandan beri kazandığı pozisyonu koruduğunu –hatta geliştirdiğini– burada belirtmeye pek ihtiyaç yok; firma ismi artık herkese tanıdık geliyor. Fakat tüm performansın itibarının, öncelikle Crellan firmasının istihdamında bulunan ve bu davanın umutsuz

gibi görünen delil toplama işinden sorumlu genç bir kâtipten kaynaklandığını bilen pek fazla insan yoktur.

Bununla birlikte bu genç kâtip Bay Martin Hewitt, üstün başarısından dolayı hem firmasından hem de müşterisinden tam bir itibar ve ödül kazandı, hatta çekişmeli işler yapan birden fazla avukatlık firması, işverenini değiştirmeye ikna etmek için Hewitt'e iyi tekliflerde bulundu. Fakat o bunun yerine, Crellan, Hunt & Crellan'da çarpıcı bir başarıyla sonuçlandırdığı bu çalışmanın benzerini, kendi olası müşterileri adına yapabileceği düzenli bir iş kurma fikrini benimsedi ve gelecekte bağımsız olarak çalışmaya karar verdi. Bu, Martin Hewitt'in özel dedektiflik işinin başlangıcıydı ve o zamandan beri elde ettiği parlak profesyonel başarıları, geçmişteki bu davranışını tamamen haklı çıkarıyor.

İşini her zaman en özel şekilde yürüttü, kendisine gelen ve başarıyla altından kalktığı birçok soruşturmada olduğu gibi, işini sonuna kadar kendisi takip etmeyi tercih ederek, profesyonel yardımcılardan destek almayı her zaman reddetti. Bir davayı reddetme şansının olması hizmetlerinde bir rekabet yaratacağından bu politikayla asla kaybetmediğini iddia ediyordu ve bu doğal süreçte ücreti de artmaya devam etti. Aynı zamanda, geçici yardımın nasıl doğru zamanda kullanılacağını hiç kimse ondan daha iyi bilemezdi.

Bay Martin Hewitt'in sistemiyle ilgili bazı ilginç şeyler anlatılırken, kendisi bu konuda daima, sıradan becerileri akıllıca kullanmanın ötesinde bir sistemi olmadığını iddia ettiği için, onun "sıradan beceriler"inin gerçekte olağanüstü beceriler olduğu hükmümde haklı olup olmadığımı kamunun yargısına sunmak üzere, Bay Hewitt'in davaların-

dan en ilginç olanlarından bazılarını ayrıntılı şekilde ortaya koymak niyetindeyim.

Davranışları neşeli ve cana yakın olmasına rağmen pek fazla arkadaşlık kuran biri değildir (muhtemelen profesyonel nedenlerle). Onunla bizzat tanışmam, Hewitt'in ofisinin bulunduğu, benim de üst kattaki bekar dairesinde oturduğum eski evde, kaza sonucu çıkan bir yangın sayesinde oldu. İşiyle ilgili çok sayıda önemli belgenin kurtarılmasına yardım ettim ve tamiratlar yapılırken, neredeyse hiç zarar görmemiş odalarımdan birinde bulunan eski bir duvar kasasında kurtarılan belgeleri saklamasına izin verdim.

Böyle başlayan tanışıklık uzun yıllar sürdü ve oldukça yakın bir dostluğa dönüştü. Hatta Hewitt'in yaptığı bazı keşif gezilerine eşlik ettiğim zamanlarda kendisine mütevazı yardımlarımın dokunduğu bile oldu. Ancak, şahsen tanık olmadığım davaları, bana verilen detayları kullanarak anlatı formuna soktum.

"Seni, Brett," dedi bana hitaben, "yaşayan en fevkalade gazeteci olarak görüyorum. Özellikle zeki biri olduğun için değil biliyorsun, çünkü kendi aramızda öyle olmadığını umarım sen de kabul edersin; fakat bizzat ben ve yaptıklarım hakkında yıllardır bir şeyler bildiğin ve aşina olduğun küçük meslek sırlarımdan herhangi birini ele vermekten hiçbir zaman suçlanamayacağın için. Korkarım bazıları gibi pek girişimci bir gazeteci değilsin Brett. Ama şimdi madem sordun, eğer buna değeceğini düşünüyorsan bir şeyler yazarsın."

Bunu, söylediği pek çok şey gibi neşeyle, onu yalnızca sırların ve suçların acımasız ve gizemli kâşifi olarak dü-

şünen bir yabancıya belki de şaşırtıcı gelebilecek şekilde şakacılıkla, takılarak söyledi. Gerçekten de bu adam her zaman, hayal edilen geleneksel bir dedektifin tavırlarından pek azına sahipti. Her ne kadar gözlerinde belli bir keskinlik görünse de –ki bu sadece iyi mizahın bir parıltısı da olabilir– kimse ondan daha samimi ya da daha dikkatsiz bir tavır içinde görünemezdi.

Martin Hewitt'in soruşturmaları hakkında bir şeyler yazmaya değeceğini *düşündüm*, bu yüzden maceralarından birisini aşağıda sunuyorum.

Strand tarafındaki sokakların birinde, sürekli açık duran büyük bir kapının ardındaki pis bir merdivenle çıkılan ilk sahanlığın başında bir kapı bulunuyordu; ortasında tek bir "Hewitt" sözcüğü taşıyan toz içindeki buzlu camın sağ alt köşesinde daha küçük harflerle "Büro" yazısı okunuyordu. Zemin kattaki ofislerin kâtiplerinin şapkalarını henüz çıkarıp astıkları bir sabah, kısa boylu, iyi giyimli, gözlüklü genç bir adam, tozlu kapıyı aceleyle açmaya çalışırken aniden ortaya çıkan başka bir adamla kucak kucağa geldi.

"Affedersiniz," dedi önce. "Burası Hewitt Dedektiflik Bürosu mu?"

"Evet, eminim doğru yerdesiniz," diye cevapladı diğeri. İrice, temiz tıraşlı, orta boylu, neşeli yuvarlak yüzlüydü. "Kâtiple konuşsanız daha iyi olur."

Ziyaretçi küçük dış ofiste, kendisine bir kalem ve baskılı bir fiş takdim eden, parmakları mürekkepli zeki bir delikanlı tarafından karşılandı. Ziyaretçi tarafından ismi ve şu anki işi yazılıp doldurulmuş baskılı fişi iç kapıdan içeri ileten genç adam, yeniden ortaya çıkarak onu özel ofise

davet etti. İçeride, bir yazı masasının arkasında az önce kendisine kâtibe baş vurmasını tavsiye eden iri yarı adam oturuyordu.

"Günaydın Bay Lloyd, Bay Vernon Lloyd," dedi nezaketle, tekrar elindeki fişe bakarak. "Kendi ziyaretçilerimle bile bu şekilde başlangıç yaptığım için beni bağışlayın, mecburdum, bilirsiniz. Sör James Norris adına geldiğinizi görüyorum."

"Evet; onun sekreteriyim. Eğer mümkünse, çok önemli bir iş için, sizden doğruca Lenton Çiftliği'ne gitmenizi rica edeceğim. Sör James size telgraf çekecekti fakat tam adresinizi bilmiyordu. İlk trenle gidebilir misiniz? On bir otuz, Paddington'dan gelen ilk uygun tren."

"Bu gayet mümkün. İş hakkında herhangi bir şey biliyor musunuz?"

"Evde yapılmış bir soygun olayı, daha doğrusu birkaç soygun desem daha iyi. Ziyaretçilerin kaldığı odalardan mücevherler çalındı. İlk olay birkaç ay önce gerçekleşti, daha doğrusu neredeyse bir yıl önce. Dün gece bir kez daha oldu. Fakat detayları olay yerinde alsanız daha iyi olacak sanırım. Sör James gidip gitmeyeceğinizi kendisine telgrafla bildirmemi istedi, böylece sizi istasyonda bizzat karşılayacak; yani benim acele etmem lazım çünkü kendisinin istasyona varması oldukça uzun sürüyor. O halde gideceğinizi söyleyebilir miyim Bay Hewitt? Twyford istasyonunda ineceksiniz."

"Evet, 11:30 ile gideceğim. Siz de aynı trenle mi gidiyorsunuz?"

"Hayır, hazır şehirdeyken halletmem gereken birkaç işim var. Telgrafı hemen çekeceğim; iyi sabahlar."

Bay Martin Hewitt masasının çekmecesini kilitledi ve kâtibini bir atlı araba çağırmaya gönderdi.

Sör James Norris, Twyford İstasyonu'nda iki tekerlekli tek atlı arabasıyla bekliyordu. Sör James aşağı yukarı elli yaşlarında, uzun boylu ve sağlıklı bir adamdı, uzak çevrede ilçe tarihçisi olarak tanınırken daha yakın çevresinde avcılığın büyük bir destekçisi ve kaçak avcılardan fazlasıyla rahatsız olan bir beyefendi olarak biliniyordu. Hewitt ile buluşur buluşmaz baronet dedektifi aceleyle arabasına bindirdi. "On kilometreden fazla yolumuz var," dedi, "ve giderken size bu berbat işle ilgili her şeyi anlatabilirim. Bu nedenle sizi almaya kendim yalnız geldim."

Hewitt başını salladı.

"Lloyd muhtemelen söylemiştir, sizi dün akşam evimde yapılan bir soygundan dolayı çağırttım. Tahmin edebildiğim kadarıyla aynı elden veya aynı çeteden çıkmış üç soygundan birisi gibi görünüyor. Dün öğleden sonra geç saatlerde..."

"Bağışlayın Sör James," diye sözünü kesti Hewitt, "sanırım ilk soygundan başlamanızı ve bütün hikâyeyi doğru sırasıyla anlatmanızı istemek zorundayım. Bu her şeyi daha netleştirecek ve taşların yerine oturmasını sağlayacaktır."

"Pekâlâ! Yaklaşık on bir ay önce, aralarında Albay Heath ve rahmetli karımın akrabası olan Bayan Heath'in de olduğu oldukça büyük bir grup misafirim vardı. Albay Heath emekli olalı çok olmadı bilirsiniz, eskiden bir Hint eyaletinde siyasi temsilci olarak ikamet ediyordu. Bayan Heath'in oldukça iyi bir mücevher stoku vardı, en kıymetli parçası özellikle güzel bir inciye, daha doğrusu oldukça

nadir bir inciye sahip bir bilezikti ve Heath Hindistan'dan ayrıldığı zaman eyaletin mihracesinden gelen hediye yığınının bir parçasıydı.

"Çok dikkat çekici bir bilezikti, saf altından, yerli filigran işçiliğinin tüy kadar hafif bir örneğiydi, o kadar ince bir işçilikti ki neredeyse bilekte kırılabileceğini düşünürdünüz ve dediğim gibi üstündeki inci de nadiren görülen boyut ve nitelikteydi. İşte, Heath ve karısı bir gece geç saatte geldiler ve ertesi gün öğle yemeğinden sonra erkeklerin çoğu kendi hallerindeyken –sanırım atış yapıyorlardı– kızım, kız kardeşim –ki sık sık bizimledir– ve Bayan Heath eğrelti otu toplamak için yürüyüşe çıkmayı kafalarına koymuşlardı, vesaire. Kız kardeşimin giyinmesi oldukça uzun sürüyordu, bu yüzden onu beklerlerken kızım Bayan Heath'in odasına gitti ve o da tüm kadınların yaptığı gibi, bütün hazinesini göstermek üzere kızımın önüne serdi. Sonunda kız kardeşim hazır olduğunda, her şeyi toplayarak vakit kaybetmek yerine dağınık halde bırakarak hemen çıktılar. O anda bilezik de diğer şeylerle birlikte tuvalet masasındaydı."

"Bir dakika. Ya kapı?"

"Kilitlemişler. Birkaç yeni hizmetçimiz olduğundan kızım çıkarlarken anahtarı çevirmeyi önermiş."

"Ya pencere?"

"Size söyleyecektim, onu açık bırakmışlar. İşte, yürüyüşe çıktılar ve yanlarında Lloyd'la birlikte geri döndüler, bir yerlerde karşılaşmışlardı ve Lloyd onların eğrelti otlarını taşıyordu. Alacakaranlıktı ve neredeyse akşam yemeği zamanıydı. Bayan Heath doğruca odasına gittiğinde bilezik yok olmuştu."

"Oda dağıtılmış mıydı?"

"Hayır, hiç. Bilezik dışındaki her şey tam olarak bıraktıkları yerde duruyordu. Kapı kurcalanmamıştı fakat size söylediğim gibi, elbette pencere açıktı."

"Şüphesiz polisi aradınız."

"Evet, ve sabah Scotland Yard'dan birisi geldi. Oldukça zeki bir adama benziyordu, tuvalet masasında ilk fark ettiği şey, bileziğin bulunduğu birkaç santimlik alanın içinde yakılıp atılmış bir kibrit oldu. O gün o odada, evdeki hiç kimse kibrit kullanmış olamazdı, kullansa bile yanık kibriti kesinlikle masa örtüsünün üstüne atmazdı. Öyleyse hırsızın kibriti kullandığını varsayarsak, soygun hava kararırken, yani Bayan Heath dönmeden hemen önce yapılmış olmalıydı. Besbelli ki hırsız bir kibrit çakmış, aceleyle orada duran çeşitli ıvır zıvırın üstünde gezdirmiş ve en değerlisini almıştı."

"Yerinden oynatılan başka bir şey yok muydu?"

"Hiçbir şey yoktu. O halde hırsız pencereden kaçmış olmalıydı, ancak nasıl yaptığı pek belli değildi. Yürüyüş grubu eve yaklaşırken pencere tam görüş alanlarındaydı ama hiçbir şey görmediler, hırsızlık onlar ortaya çıkmadan önceki bir iki dakika içinde yapılmış olmalıydı.

"Pencerenin yakınında geçmeye elverişli bir su borusu yoktu ama genellikle ahırların avlusunda duran bir merdiven, çimlerin kenarına uzatılmış olarak bulundu. Ancak bahçıvan, öğleden sonra erken saatlerde onu kendisinin kullandığını ve orada bıraktığını söyledi."

"Elbette bundan sonra kolayca alınıp kullanılmış ve geri bırakılmış olabilir."

"Scotland Yard'dan gelen adam da tam aynı şeyi söyledi. Bahçıvana da epeyce yüklendi ama çok geçmeden onun

hiçbir şey bilmediğine karar verdi. Ne yakın çevrede bir yabancı görülmüş ne de ana binanın kapılarından biri geçmişti. Hatta dedektifin dediği gibi yabancı birinin işi gibi görünmüyordu. Bir yabancının doğruca, daha bir gün önce gelmiş bir hanımın değerli mücevherlerini bıraktığı odaya gidip, kimseye görünmeden ayrılmasına yetecek kadar şey bilmesi mümkün değildi. Bu yüzden evle ilgili tüm insanlar sırayla zanlı haline geldi. Hizmetkârlar üstlerinin ve eşyalarının aranmasını teklif ettiler ve bu yapıldı da; kahyadan yeni mutfak hizmetçilerine kadar herkesin üstünde duruldu. Kayıp kendi kaybım olsaydı bilmiyorum bu kadar çok uğraşır mıydım ama konuğumundu ve çok korkunç bir durumda kalmıştım. Evet, maalesef bunun hakkında söylenecek şey çok az. Hiçbirinden bir şey çıkmadı ve şimdi her şey hiç olmadığı kadar büyük bir gizemle dolu. Scotland Yard memurunun her şeyden tamamen vazgeçmeden önce benden de şüphelendiğine inanıyorum ama sonunda işin peşini bıraktı. İlk soygunla ilgi bildiklerim sanırım bunlardan ibaret. Açıklayıcı oldu mu?"

"Ah, evet; mekânı gördüğümde muhtemelen birkaç soru sormak isteyeceğim ama bekleyebilir. Sonra ne oldu?"

"Şey," diye sürdürdü Sör James, "sonraki o kadar saçma sapan bir olaydı ki, bir tek durum olmasaydı herhalde her şeyi çoktan unutmuş olurdum. Şimdi bile aynı elden çıkmış bir iş olduğunu pek sanmıyorum. Bayan Heath'in felaketinden dört ay kadar sonra –daha doğrusu bu yılın şubat ayında– genç bir dul olan, kızımın okul arkadaşı Bayan Armitage bir hafta kadar bizimle kalmıştı. Kızların Londra sezonunda canları sıkılmaz, bilirsiniz, şehirde bir evim de yok, bu nedenle eski dostlar bu sıkıcı sezonda burada bu-

luştuklarından dolayı memnunlardı. Bayan Armitage çok aktif genç bir hanımdır, evlenmeden önce köyde tanıdığı yaşlıları ziyaret etmek için kızım Eva'yla bir araba gezisi düzenlemesinden ancak yarım saat önce eve gelmişti. İşte, öğleden sonra yola çıktılar ve dolaşmaları o kadar uzun sürdü ki akşam yemeğine geç kaldılar. Bayan Armitage'ın küçük, basit bir altın broşu vardı, öyle çok değerli değildi, bilirsiniz, değeri iki üç pound kadardır sanırım, bir pelerin veya o tür bir şeyi tutturmak için kullanıyordu. Dışarı çıkmadan önce onu tuvalet masasında bir iğneliğe iliştirmiş, yanına da –sanıyorum ki oldukça iyi cins– bir yüzük bırakmış."

"Bu oda," diye sordu Hewitt, "Bayan Heath'in kaldığı oda değildi sanırım, öyle mi?"

"Evet, bu oda binanın başka bir kısmındaydı. Eh, broşun büyük bir aceleyle alınmış olduğu belliydi, çünkü Bayan Armitage odasına döndüğünde iğnelikte küçük bir yırtık vardı ve broş buradan öylece koparılıp alınmıştı. Ama tuhaf olan şu ki, broştan on kat değerli olan yüzük yerinde duruyordu. Bayan Armitage döndüğünde kapıyı kilitli bulmuş olmasına rağmen, kendisinin kilitleyip kilitlemediğini hatırlamıyordu; ama hep evde olan yeğenim, bir kez gidip kapıyı açmayı denemişti çünkü yakındaki sahanlıkta havagazı tesisatçısının çalışmakta olduğunu hatırlamıştı ve kapıyı güvenli şekilde kilitli bulmuştu. O zaman tanımadığımız ancak sonradan bize oldukça dürüst bir adam gibi görünen gaz tesisatçısı, kapının civarındayken –yani neredeyse tüm o zaman boyunca– yeğenimden başka kimsenin kapıya gelmediğine dair yemin etmeye hazırdı. Pencereye gelince, o sabah erken saatlerde pencerenin mandalı kırıl-

mış olduğundan Bayan Armitage kanadı yirmi yirmi beş santim yukarı kaldırarak alt kısmını bir saç fırçasıyla desteklemişti; döndüğü zaman ise fırça, pencere kanadı hepsi bıraktığı şekliyle duruyordu. Şimdi size bunun, gürültü yapmadan desteksiz bir pencereden içeri girmeye çalışacak herhangi biri için ne kadar garip bir iş olduğunu ve kanadı tam bulduğu şekliyle fırçayla yerine oturtmanın ne kadar düşük bir ihtimal olacağını söylememe gerek yok."

"Anlıyorum. Broşun gerçekten kaybolduğunu varsayıyorum. Yani Bayan Armitage'ın onu yanlış bir yere koymuş olması gibi bir ihtimal yok değil mi?"

"Ah, hayır hiç yok! Çok dikkatli bir arama yapıldı."

"O halde pencereden girmeyi düşünürsek, bu kolay olur muydu?"

"Şey, evet," diye cevap verdi Sör James; "evet sanırım kolay olurdu. Birinci katta bir pencereydi, bilardo salonunun çatısına ve tavan penceresine bakıyor. Bilardo salonunu, o köşede bulunan sigara salonundan ayırarak bizzat kendim yaptırdım. Bilardo salonunun çatısından pencereye ulaşmak yeterince kolay olur. Fakat o gün," diye ekledi, "bu şekilde olmuş olamaz. Bilardo salonunda sürekli birileri vardı ve görünmeden veya duyulmadan kimse çatıdan geçemez çünkü neredeyse tüm tavan camdan oluşuyor. Kendim de bir iki saat boyunca oradaydım, biraz pratik yapıyordum."

"Peki bir şey yapıldı mı?"

"Elbette hizmetçilerin arasında sıkı bir soruşturma yapıldı fakat hiçbir şey çıkmadı. Bayan Armitage'ın polisi çağırdığımı veya bu tarz bir şey yaptığımı bilmesine gerek olmayacak kadar küçük bir mesele olmasına rağmen bir yerlerde sahtekâr bir hizmetçi olduğundan epeyce emin

gibiydim. Bilirsiniz, kaybolması daha büyük bir sorun yaratacak değerli bir yüzükten korkan bir hizmetçi, basit bir broşu alabilir."

"Eh, evet, ne bulduysa aceleyle kapıp kaçması muhtemel, deneyimsiz bir hırsız olması durumunda belki öyledir. Fakat şüpheliyim. Bu iki hırsızlığı birbirine bağlamanızın sebebi nedir?"

"Birkaç ay boyunca bir sebebi yoktu. Tarzları çok farklı gibiydi. Fakat bir ay kadar önce Bayan Armitage ile Brighton'da karşılaştık ve sohbet ederken diğer şeylerin yanında Bayan Heath'in bileziğinin çalındığı ilk hırsızlıktan da bahsettik. Soygun koşullarını inceden inceye anlatırken masada bulunan kibritten bahsettiğimde bana dedi ki: 'Ne kadar garip! Çünkü benim hırsız da zavallı minik broşumu aldığında masada bir kibrit bırakmıştı!'"

Hewitt başıyla onayladı. "Evet," dedi. "Yanmış bir kibrit şüphesiz."

"Evet, şüphesiz yanık bir kibrit. İğneliğin yanında durduğunu fark etmiş ama onu atmış ve bundan söz etmemiş. Yine de, iki olayda da bir kibritin yakılması ve çalınan eşyanın durduğu yerin birkaç santim uzağına, masa örtüsünün üstüne bırakılması bana çok ilginç geldi. Geri döndüğüm zaman bundan Lloyd'a söz ettiğimde o da bunu anlamlı bulduğunu kabul etti."

"Bu tam doğru değil," dedi Hewitt başını sallayarak. "Takip edilmeye değer olmasına rağmen anlamlı demek buraya kadar pek doğru sayılmaz. Bilirsiniz, karanlıkta herkes kibrit kullanır."

"Her neyse, ne olursa olsun bu tesadüf o zaman ilgimi çekti ve eğer rehine verilmişse takip edilebilmesi için bro-

şu polise tarif etmenin zahmete değebileceğini düşündüm. Hiçbir sonuç alamamış olsalar da elbette bunu bilezikte denemişlerdi ama yine de buna değeceğini ve bizi daha ciddi bir soygunun izine yönlendirebileceğini düşündüm.

"Bu doğru. Yapılması gereken doğru şey buydu. Sonra?"

"Sonra onu buldular. Bir kadın onu Londra'da, Chelsea'de bir dükkâna rehin vermiş. Fakat üstünden zaman geçmişti ve rehinci, kadının görünüşünü tamamen unutmuştu. Kadının verdiği isim ve adres yanlış çıktı. Yani işin sonu bu oldu."

"Broşun kayboluşuyla rehin fişindeki tarih arasında sizden ayrılan bir hizmetçi oldu mu?"

"Hayır."

"Broşun rehinciye verildiği gün bütün hizmetçileriniz evde miydi?"

"Ah evet! Bunun soruşturmasını bizzat kendim yaptım."

"Çok güzel! Sonraki?"

"Dünkü... Bu sizi çağırtmama neden olan şey. Geçen salı günü merhum eşimin kız kardeşi buraya geldi ve kendisine Bayan Heath'in bileziğini kaybettiği odayı verdik. İçinde babasının bir minyatürü bulunan, ön tarafında üç tane oldukça güzel pırlanta ve birkaç küçük taş olan bir broşu vardı. Ah, işte Lenton Çiftliği'ne geldik. Gerisini size içeride anlatırım."

Hewitt elini baronetin koluna koydu. "Çekmeyin dizginleri Sör James," dedi. "Biraz daha sürün. İçeri girmeden önce tüm vaka hakkında genel bir fikir edinmek istiyorum."

"Elbette!" Sör James Norris atın başını tekrar doğrultup devam etti. "Dün öğleden sonra geç saatlerde baldızım üstünü değiştirirken, kızımla odasında konuşmak için

bir anlığına kendi odasından ayrılmış, odalar hemen hemen bitişiktir. Üç beş dakikadan fazla kalmamış ama döndüğünde masada bırakmış olduğu broş gitmişti. O anda pencere sımsıkı kapalıydı ve hiç kurcalanmamıştı. Elbette kapı açıktı ama kızımınki de öyle ve oradan birisi geçse duyulurdu. Fakat en tuhafı, uyanık olup olmadığımdan beni neredeyse şüpheye düşüren çok garip bir durumdu, broşun tam olması gerektiği yerde yanmış bir kibrit çöpü duruyordu... ve güpegündüzdü!"

Hewitt burnunu ovuşturdu ve düşünceli düşünceli önüne baktı. "Hım, kesinlikle ilginç," dedi, "Başka bir şey var mı?"

"Sizin kendi göreceğinizden başka bir şey yok. Odayı sizin inceleyebilmeniz için kilitlettim ve izlettiriyorum. Baldızım sizin isminizi duymuştu ve çağırılmanızı önerdi; ben de elbette tam olarak onun istediğini yaptım. Şu broşu evimde kaybetmiş olması olabilecek en büyük talihsizlik; anlayacağınız anneleri ölüp broşu bıraktığında rahmetli karım ve kız kardeşi arasında bu konuda küçük bir fikir ayrılığı olmuştu. Neredeyse Heath'lerin bilezik işinden çok daha kötü bu ve sizi temin ederim bu gidişattan hiç memnun değilim. Nasıl bir duruma düştüğümü görüyorsunuz! Üç tane hanımefendi bir yıl içinde evimde birbiri ardına soyuldu, bense hırsızı bulamıyorum! Bu korkunç bir şey! İnsanlar buraya yaklaşmaya bile korkacaklar. Ve ben hiçbir şey yapamıyorum!"

"Ah, pekâlâ, bakalım göreceğiz. Artık dönsek belki iyi olur. Bu arada, evinizde herhangi bir değişiklik veya ilaveler yapmayı düşünüyor muydunuz?"

"Hayır. Bunu niye soruyorsunuz?"

"Bence en azından boyama veya dekorasyonla ilgili bir konu düşünebilirsiniz Sör James, veya başka bir araba garajı eklemek gibi bir şey diyebilirsiniz. Çünkü eğer mümkünse hizmetkârlara karşı, etrafa bakmaya gelmiş bir mimar veya inşaatçı olarak görünmek isterim. Bu işle ilgili onlara herhangi bir şey söylemediniz değil mi?"

"Tek kelime bile etmedim. Yakınlarım ve Lloyd dışında kimse bilmiyor. Her türlü tedbiri derhal kendim aldım. Kimliğinizdeki ufak değişikliğe gelince, lütfen mimar olunuz ve istediğinizi yapınız. Şu hırsızı bulup bu korkunç duruma bir son verirseniz, bana şimdiye kadar istediğim en büyük hizmeti yapmış olursunuz. Ücretinize gelince, olağan miktarın yanına memnuniyetle üç yüz daha ekleyeceğim.

Martin Hewitt başını eğerek selam verdi. "Çok cömertsiniz Sör James, elimden geleni yapacağıma emin olabilirsiniz. Bir profesyonel olarak iyi bir ödeme elbette her zaman ilgimi çeker fakat sizinki gibi böyle bir dava kesinlikle kendi başına bile yeterince ilginç."

"Fevkalade! Sizce de öyle değil mi? Elimizde üç kişimiz var, üçü de hanım, üçü de benim evimde, hatta ikisi aynı odada, her birinin art arda bir parça mücevheri çalınıyor, hepsi de tuvalet masasından ve her olayda geriye yanmış bir kibrit çöpü bırakılıyor. Hepsinde de bir hırsız için en zor şartlar mevcut –hatta imkânsız da denebilir– ama yine de hiçbir ipucu yok!"

"Henüz bunu söyleyemeyiz Sör James, görmemiz gerek. Ayrıca soygunları birleştirmeye yönelik her türlü aşırı yatkınlığa karşı koymalıyız. İşte yeniden bahçe kapısına geldik. Bahsettiğiniz ilk olayda merdiveni çimlerin kenarına bırakan bahçıvanınız şu adam mı?"

Bay Hewitt bir şimşirin kenarlarını kırpmakta olan bir adama doğru başını salladı.

"Evet, ona bir şey mi soracaksınız?"

"Hayır, hayır; en azından şimdi değil. Bina tadilatını hatırlayın. Sanırım bir sakıncası yoksa ilk olarak şu hanımın odasına bakacağım, Bayan... diye sorarcasına baktı Hewitt.

"Baldızımın adı mı? Bayan Cazenove. Ah evet! Hemen onun odasına gidiyoruz."

"Teşekkürler. Sanırım Bayan Cazenove da orada olsa iyi olur."

Arabadan indiler ve müştemilattan çıkan bir oğlan atı ve arabayı alarak uzaklaştı.

Bayan Cazenove zayıf ve solgun fakat çevik ve enerjik, orta yaşlı bir hanımdı. Martin Hewitt'in adını duyduğunda başını çok hafifçe büktü ve şöyle dedi: "Çabucacık ilgilendiğiniz için size teşekkür etmeliyim Bay Hewitt. Söylememe hiç gerek yok elbette, malıma sahip çıkan bu hırsızın –artık her kimse– izini sürmek için yapabileceğim her türlü yardım beni çok memnun edecektir. Odam incelemeleriniz için emrinize amadedir."

Oda ikinci kattaydı; binanın bu kısmında ikinci kat en üst kattı. Odanın bazı yerlerinde ufak tefek giysi parçalarının meydana getirdiği hafif bir karışıklık görülüyordu.

"Öyle sanıyorum ki burası," diye sordu Hewitt, "tam olarak broşun kaybolduğu zamanki gibi, doğru mu?"

"Çok doğru, diye cevap verdi Bayan Cazenove. "Herhangi bir karışıklığı önlemek için, kendimi başka sıkıntılara sokma pahasına başka bir odaya geçtim."

Hewitt tuvalet masasının önünde durdu. "O halde kullanılmış olan kibrit bu," diye gözlemini belirtti, "tam olarak bulunduğu yerde mi?"

"Evet."

"Broş neredeydi?"

"Neredeyse aynı noktadaydı diyebilirim. Kesinlikle birkaç santimden ötede olamaz."

Hewitt kibriti yakından inceledi. "Çok az yanmış," diye belirtti. "Hemen sönmüş gibi görünüyor. Çakıldığını duyabildiniz mi?"

"Hiçbir şey duymadım; kesinlikle hiçbir şey."

"Şimdi bir süreliğine Bayan Norris'in odasına gideceksiniz," dedi Hewitt, "bir deney yapacağız. Kibritin çakıldığını duyup duymadığınızı ve kaç kez olduğunu bana söyleyin. Kibrit takımı nerede?"

Kibrit kutusunun boş olduğu ortaya çıktı ama kibritler Bayan Norris'in odasından temin edilip deney yapıldı. Her vuruş açık biçimde, hatta kapılardan birisi itildiğinde dahi duyulabiliyordu.

"Hem sizin hem de Bayan Norris'in kapısı açıktı, anlıyorum; pencere şu anda olduğu gibi kapalı ve içeriden sürgülüydü ve broş dışında hiçbir karışıklık yoktu, öyle mi?"

"Evet aynen öyle."

"Teşekkürler Bayan Cazenove. Şimdilik size daha fazla zahmet vereceğimi sanmıyorum." Kapının yanında dikilmekte olan baronete dönerek "Bence, Sör James," diye ekledi Hewitt, "bence, diğer odayı da görüp evin dışında bir yürüyüş yapalım lütfederseniz. Bu arada, ilk ve ikinci olaylarda bırakılan kibritler elimizde değil sanırım."

"Hayır," diye cevap verdi Sör James. "Kesinlikle burada değiller. Scotland Yard memuru onları almış olabilir."

Bayan Armitage'ın kaldığı oda değişik bir özellik sergilemiyordu. Pencerenin bir iki metre altında görünen bilardo salonunun çatısı, büyük oranda tepe penceresinden ibaretti. Hewitt rasgele duvarlara baktı, mobilya ve asılı eşyalarda ikinci soygundan beri önemli bir değişiklik olmadığını öğrendi ve pencereleri dışarıdan görmek arzusunda olduğunu belirtti. Bununla birlikte odadan ayrılmadan önce, üç soygun sırasında da evde olduğu bilinen herkesin isimlerini öğrenmek istedi.

"Sadece zihninizi yoklayın Sör James," dedi. "Mesela kendinizle başlayın. O zamanlarda neredeydiniz?"

"Bayan Heath bileziğini kaybettiğinde, bütün öğleden sonra Tagley Ormanı'ndaydım. Bayan Armitage soyulduğunda sanırım çoğu zaman onun bulunduğu yerlerin yakınlarındaydım. Dün ise çiftlikteydim." Sör James'in yüzüne bir gevşeklik geldi. "Bunlara şüpheli hareket mi dersiniz bilemiyorum," diye ekledi ve güldü.

"Katiyen; bunu sadece şundan dolayı sordum; kendi hareketlerinizi hatırlayarak hane halkının konumunu daha iyi anımsayabilirsiniz. Bu üç olayda da evde olduğunu bildiğiniz, aklınızda olan herhangi –ama herhangi– biri var mı?"

"Eh, yani bütün hizmetkârlar için buna cevap vermek oldukça imkânsız. Bunları yalnızca doğrudan sorgulamayla elde edersiniz. Bu tür şeyleri muhtemelen hatırlayamam. Aileye ve konuklara gelince, bunu neden soruyorsunuz, onlardan da şüphelenmiyorsunuz ya?"

"Kimseden şüphelenmiyorum Sör James," diye cevap verdi Hewitt neşeyle ışıldayarak, "tek bir insandan bile

şüphelenmiyorum. Görüyorsunuz, nerede olduklarını öğrenmeden insanlardan şüphelenemem. Bu haliyle de bağımsız kanıtlar bulmak oldukça mümkün ama mümkünse bana yardım etmeniz gerek. Şimdi, konuklara gelirsek. Her seferinde burada olan biri var mı içlerinde veya en azından yalnızca ilk ve son olayda?"

"Hayır, yok. Belki bilmekten memnun olacaksınız, sadece benim kendi kız kardeşim ilk soygun sırasında da buradaydı."

"Tabii ki! Ve anladığım kadarıyla kızınız da her defasında tam olarak o noktada bulunmuyordu, aksine soyulan kişiyle beraberdi. Peki ya yeğeniniz?"

"Lanet olsun Bay Hewitt, yeğenimden şüpheli bir suçlu gibi bahsedemem ki! Zavallı kız benim korumam altında ve gerçekten izin vermem ona..."

Hewitt elini kaldırdı ve itiraz edercesine başını salladı.

"Sevgili bayım, size hiç kimseden şüphelenmediğimi söylemedim mi? İnsanların nerelere dağıldıklarını mümkün olduğunca öğrenmeme izin verin. Bir bakalım. Broşunun kaybolduğu gün Bayan Armitage'ın kapısını –yani bu kapıyı– kilitli bulan yeğeninizdi sanırım, öyle değil mi?"

"Evet, öyle."

"Aynen öyle. Bayan Armitage kendisi kilitleyip kilitlemediğini unutmuştu. Ya dün... O sırada yeğeniniz de dışarıda mıydı? "

"Hayır, sanırım değildi. Aslında çok az dışarı çıkar, sağlığı genellikle kötüdür. Heath soygunu olduğunda da içerideydi, madem sordunuz. Fakat yapmayın artık, bu hoşuma gitmiyor. Bu konuda *onun* bir şey bildiğini düşünmek çok saçma."

"Dediğim gibi öyle düşünmüyorum. Sadece bilgi istiyorum. Bunların hepsi burada oturan aile fertleriniz diye kabul ediyorum ve başka kimsenin hareketleri hakkında bir şey bilmiyorsunuz, belki Bay Lloyd dışında?"

"Lloyd mu? Sizin de bildiğiniz gibi ilk soygun olduğunda hanımlarla birlikte dışarıdaydı. Diğerlerinde nerede olduğunu hatırlamıyorum. Dün muhtemelen odasında yazıyordu. Sanırım bu *onu* aklıyor ha?" Sör James alaycılıkla nazik dedektifin geniş yüzüne bakarken, o gülümseyerek cevapladı:

"Ah, şüphesiz kimse aynı anda iki yerde birden olamaz, aksi halde yerleşik bir uygulama olarak *olay anında başka bir yerde olduğunu kanıtlamaktan* nasıl söz edilebilir? Fakat dediğim gibi, sadece gerçeklerimi düzene koyuyorum. Gördüğünüz gibi artık hizmetkârlarla işe koyulabiliriz, tabii aradığımız kişi bir yabancı değilse. Artık dışarı çıkalım mı?"

Lenton Çiftliği'ndeki ev, çoğunluğu sadece iki kattan oluşan, üçten fazla kat bulunmayan büyük ve tertipsiz bir yapıydı. Azar azar eklemeler yapılarak zikzaklar halinde uzanmış şekli, Sör James'in ifadesiyle "domino oyunu gibi"ydi. Hewitt etrafta dolaşarak dış özellikleri dikkatle inceledi ve biraz önce içini gördüğü iki yatak odasının pencerelerinin altında bir süre durdu. Ardından ahırların ve araba hangarının bulunduğu tarafa yaklaştılar, bir seyis tek atlı arabanın tekerleklerini yıkıyordu.

"Tütün içmemin bir sakıncası var mı?" diye Sör James'e sordu Hewitt. "Belki siz de bir puro alırsınız, bence hiç fena değiller. Adamınızdan ateş isteyeceğim."

Sör James kendi kibrit kutusunu aranırken Hewitt çoktan gitmiş seyisin uzattığı kibrit kutusundan aldığı bir kib-

ritle purosunu yakıyordu. Hewitt, araba hangarı civarında koşuşturan küçük ve şımarık bir teriyerin başını okşamak için eğildi. Sonra seyisin ilgisini de çekerek, köpeği bir süre izledi ve hemen ardından adamla bir sohbete daldı. Sör James sabırsızca ayağıyla taşları iteleyerek bir süre bekledikten sonra sonunda yürüyerek uzaklaştı.

On beş dakika boyunca seyisle sohbet eden Hewitt nihayet oradan ayrılıp Sör James'e yetiştiğinde, beyefendi eve girmek üzereydi.

"Seyisinizle konuşmak amacıyla," dedi Hewitt, "sizi uygunsuz biçimde bıraktığım için affınızı rica ederim Sör James, ama bir köpek, hem de güzel bir köpek, nerede olsa beni kendine çeker."

"Ya!" diye kısaca yanıtladı Sör James.

"Bir şey daha var," diye devam etti Hewitt diğerinin kabalığını görmezden gelerek, "şunu bilmem gerekiyor: Dün Bayan Cazenove'un kalmış olduğu odanın hemen altında, her katta bir tane olmak üzere iki pencere var. Bu odalar kimlerin?"

"Zemin kattaki oturma odası, diğeri ise sekreterim Bay Lloyd'un. Bir tür çalışma veya oturma odası."

"Şimdi hemen anlayacaksınız Sör James," diye sürdürdü Hewitt konuşmasını, baronete neşesini yeniden kazandırmaya kararlı bir samimilikle, "göreceğiniz gibi Bayan Heath'in vakasında eğer bir merdiven kullanılmış olsaydı, bu odaların herhangi birinden bakan bir kişi onu görürdü."

"Elbette! Scotland Yard memuru bu konuda herkesi sorguladı, fakat olay sırasında bu odalarda hiç kimse bulunmadığı anlaşıldı, her halükârda hiç kimse bir şey görmemiş."

"Yine de, bu pencerelerden kendim bakmak isterim; içeride biri olsaydı neyi görüp neyi görmeyeceği hakkında bana bir fikir verir en azından."

Sör James Norris oturma odasına giden yolu gösterdi. Kapıya ulaştıkları sırada elinde bir kitapla bezgin bezgin yürüyen genç bir hanım dışarı çıktı. Hewitt yol vermek için kenara çekildi ve ardından sorgularcasına dedi ki: "Kızınız Bayan Norris, öyle değil mi Sör James?"

"Hayır, yeğenim. Ona sormak istediğiniz bir şey var mı? Dora, hayatım," diye ekledi Sör James, genç hanımı koridorda takip ederek, "bu Bay Hewitt, şu rezil soygunları benim için soruşturuyor. Üçüyle de ilgili herhangi bir olay hatırlayıp hatırlamadığını öğrenmek istiyor."

Genç hanım hafifçe eğilerek selam verdi ve ağlamaklı bir tavırla ağır ağır konuştu: "Ben mi, amca? Sahiden hiçbir şey hatırlamıyorum; hiçbir şey."

"Sanırım, broşunu kaybettiği öğleden sonra açmayı denediğinizde," diye sorguladı Hewitt, "Bayan Armitage'ın kapısını kapalı bulmuştunuz."

"Ah evet, sanırım kilitliydi. Evet öyleydi."

"Anahtar kilitte miydi?"

"Anahtar mı? Ah hayır! Sanırım değildi; hayır."

"Bayan Heath'in bileziğini kaybettiği güne dair sıradışı bir şey hatırlıyor musunuz, ne kadar önemsiz olursa olsun herhangi bir şey?"

"Hayır, gerçekten hiçbir şey hatırlayamıyorum."

"Ya dünle ilgili?"

"Hayır, hiç. Hiçbir şey hatırlamıyorum."

"Teşekkürler," dedi Hewitt aceleyle; "teşekkürler. Artık oturma odasına girelim Sör James."

Hewitt oturma odasında sadece birkaç dakika kaldı ama pencerelerden şöyle bir bakmaktan fazlasını yaptı. Üst kattaki odada biraz daha uzun kaldı. Burası konforlu bir odaydı ama içeride oldukça feminen işaretler vardı. Mobilyalardan ipek işlemeli süslü süslü küçük örtüler sarkıyor, şömine rafını ipekli Japon yelpazeleri süslüyordu. Pencerenin yanında içinde gri bir papağan bulunan bir kafes vardı ve yazı masasında çiçeklerle dolu iki vazo duruyordu.

"Lloyd keyfine epeyce düşkünmüş ha?" diye yorumda bulundu Sör James. "Ama bilezik gittiğinde kendisi dışarıdayken birisinin burada bulunma ihtimali pek yok gibi."

"Öyle," diye dalgın dalgın yanıtladı Hewitt. "Bence de bu ihtimal dışı.

Dikkatlice pencereden dışarıya baktı ve ardından yine derin düşüncelere dalmış olarak eline aldığı bir kürdanla kafesin tellerini tıngırdatarak bir süre papağanla oynadı. Sonra yeniden pencereden bakarak şöyle dedi: "Şu kiralık arabayla gelen Bay Lloyd değil mi?"

"Evet, sanırım o. Burada bakmak istediğiniz başka bir şey var mı?"

"Hayır, teşekkür ederim," diye yanıtladı Hewitt; "başka bir şey olduğunu sanmıyorum."

Sigara odasına indiler ve Sör James sekreteriyle konuşmak üzere ayrıldı. Döndüğü zaman Hewitt usulca dedi ki: "Sör James... *Sanırım* birazdan hırsızınızı size verebileceğim."

"Ne! Bir ipucu mu yakaladınız? Düşündüğünüz kim? Artık umutsuzca yalpaladığınızı düşünmeye başlamıştım."

"Hımm, evet. Oldukça iyi bir ipucum var ama henüz size daha fazlasını söyleyemem. Ama o kadar iyi bir ipucu

ki, suçluyu öğrendiğinizde kovuşturmaya devam etmeye kararlı olup olmadığınızı şimdiden bilmek isterim."

"Tanrı aşkına, tabii ki," diye cevapladı Sör James şaşırmış halde. "Bunu yapmamak elimde olmaz, bilirsiniz, eşyalar arkadaşlarıma ait. Onlar vazgeçmeye meyilli bile olsalar benim buna izin vermemem gerekir. Evimde soyuldular, bunu yapamam."

"Tabii ki, elbette! O halde mümkünse Twyford'a bir mesaj göndermek istiyorum, tam anlamıyla güvenilir bir kişiyle, hizmetkâr olmayan birisiyle. Gidebilecek biri var mı?"

"Eh, seyahatten daha yeni döndü ama Lloyd var. Önemliyse o gider."

"Evet önemli. Gerçek şu ki, bu akşam burada bir veya iki polis memuru gerekli ve Bay Lloyd'un kimseye bir şey söylemeden onları buraya getirmesini istiyorum."

Sör James zili çaldı ve çağrısına cevaben Bay Lloyd ortaya çıktı. Sör James sekreterine talimatları verirken Hewitt gezinerek sigara odasının kapısına doğru yürüdü ve sekreteri kapıdan çıkarken yakaladı.

"Size bu zahmeti verdiğim için üzgünüm Bay Lloyd," dedi, "fakat kendim biraz daha burada kalmalıyım ve güvenilir birinin gitmesi gerekiyor. Buraya hemen bir polis memuru getirebilir misiniz, hatta iki diyelim, iki daha iyi olur. Tek istediğim bu. Hizmetçilerin haberdar olmasını engellersiniz değil mi? Şüphesiz Twyford polis karakolunda bir kadın memur vardır öyle ya? Ah, elbette vardır. Şey, onu buraya getirmenize gerek yok hani. Bu tür şeyler karakolda yapılır." Bu şekilde gizlilikle sohbet ederek Martin Hewitt onu dışarıya kadar geçirdi.

Hewitt sigara odasına döndüğünde Sör James aniden dedi ki: "Vay canına Bay Hewitt, sizi doyurmadık! Çok ama çok üzgünüm. Öğle yemeğine oldukça geç kalmıştık biliyorsunuz ve bu iş beni o kadar rahatsız ediyor ki başka her şeyi kafamdan sildim. Saat yediden önce akşam yemeği hazır olmaz, bu yüzden şimdi size bir şeyler hazırlatmama izin verin. Gerçekten üzgünüm. Gelin benimle."

"Teşekkür ederim Sör James," diye yanıtladı Hewitt. "Pek fazla bir şey gerekmez. Belki birkaç bisküvi veya o tür bir şey. Bu arada sakıncası yoksa bunu tek başıma yapmayı tercih ederim. Gerçek şu ki, bu vakayı kendi başıma iyice incelemek istiyorum. Bana bir oda verebilir misiniz?"

"İstediğiniz odaya geçebilirsiniz. Hangisine gidelim? Yemek odası oldukça geniştir ama benim çalışma odam da var ve çok rahattır, veya...

"Belki yarım saatliğine Bay Lloyd'un odasına geçebilirim; onun açısından sakıncası olacağını sanmıyorum, ayrıca oldukça rahat bir oda."

"Elbette, madem öyle tercih ediyorsunuz. Ellerinde ne varsa size getirmelerini söyleyeceğim.

"Çok teşekkür ederim. Belki bana bir parça şeker ve bir de ceviz getirebilirler; bu benim küçük bir tutkumdur."

"Bir... ne? Bir parça şeker ve bir ceviz mi?" Sör James, eli çan ipinde bir an durdu. "Ah tabii ki, madem istiyorsunuz, elbette," diye ekledi ve tuhaf beğenileri olan dedektif odadan çıkarken şaşkınlıkla arkasından baktı.

Sekreteri ve polis memurlarını getiren araba yolda durduğunda Martin Hewitt birinci kattaki odadan çıkıp merdivenlere doğru ilerledi. Sahanlıkta, elinde taşıdığı

papağan kafesini fark ederek şaşkınlıkla kendisine bakmakta olan Sör James ve Bayan Cazenove'la karşılaştı.

Hewitt merdivenlerde, "Bence işimiz artık karar noktasına gelmiş bulunuyor," diye belirtti. "İşte Twyford'lu polis memurları da geldiler." Adamlar, Hewitt'in elindeki kafesi görür görmez aniden rengi atan Bay Lloyd'la birlikte giriş salonunda duruyorlardı.

"Suçlanacak olan sanıyorum şu kişidir," diye memurlara hitaben konuşmasını sürdüren Hewitt parmağıyla Lloyd'u işaret etti.

Sör James'in nefesi kesildi, "Ne, Lloyd mu?" dedi dehşet içinde. "Hayır, Lloyd değildir, saçmalık bu!"

Hewitt, "Kendisi bunun saçmalık olduğunu düşünüyor gibi görünmüyor değil mi?" dedi sakince. Lloyd bir sandalyeye çöküp kalmıştı, külrengi olmuş bir yüzle, o sabah ofis kapısında karşılaştığı adama boş boş bakıyordu. Dudakları ufak kasılmalarla kımıldıyordu ama hiç ses çıkmıyordu. Ceketinin düğme deliğine iliştirilmiş solgun bir çiçek yere düştü fakat o hiç hareket etmedi.

Papağan kafesini salon masasının üstüne bırakırken "Bu onun suç ortağı," diye devam etti Hewitt, "ancak onu suçlamanın bir yararı olacağından şüpheliyim. Ha, Polly?"

Papağan başını yana eğdi ve kıkırdadı. "Selam Polly!" diye sakince guruldadı. "Gel hadi!"

Sör James Norris tamamen şaşkına dönmüştü. "Lloyd... Lloyd," dedi fısıldar gibi. "Lloyd... ve şu!"

Hewitt halinden memnun, kafese hafifçe vurarak, "Bu onun küçük kuryesi, kullanışlı Merkür'üydü," diye açıkladı. "Aslında gerçek hırsız. Tutun onu!" Son sözleri, hıçkırıkla yüksek bir ah çekiş arası bir sesle öne doğru düşen

Lloyd'a yönelikti. Polisler onu kollarından tutarak sandalyesine yasladılar.

"Sistem mi?" dedi Hewitt, şöyle bir omuz silkişle, bir iki saattir Sör James'in çalışma odasındaydılar. "Bir sistemim olduğunu söyleyemem. Buna sağduyu ve bir çift keskin gözden başka bir isim veremiyorum. Bu davada bunları kullanmayan hiç kimse doğru yolu bulamazdı. Tıpkı Scotland Yard memuru gibi ben de kibritle başladım ama üç olayı sıraya koyma gibi bir avantajım oldu. Bayan Cazenove'un odasına gündüz vakti bırakılmış olan şu kibritle başlarsak, pencereden bolca ışık alan masayı aydınlatmakta kullanılmadığı çok açıktı; yani başka bir amaçla kullanılmış olmalıydı ama bu amacın ne olduğunu ilk anda tahmin edemedim. Bilirsiniz gedikli hırsızların zaman zaman garip batıl inançları olur, bazıları arkalarında bir çakıl taşı, bir parça kömür gibi bir şey bırakmadan soydukları yerden ayrılmazlar. İlk başta bunun da böyle bir durum olması pek muhtemel görünüyordu. Kibritin oraya özellikle koyulduğu açıktı, çünkü kibritlere bakmak istediğimde kibritlikte boş kutunun dahi olmadığını görmüştük ve oda hiç dağıtılmamıştı. Ayrıca muhtemelen kibrit orada yakılmamıştı, çünkü hiçbir şey duyulmamıştı ama elbette bu konuda bir hata yapılmış olması da mümkündü. O halde bu kibritin başka bir yerde yakılıp hemen söndürülmüş olduğunu farz etmek makuldü; o sırada kibritin çok az yakılmış olduğunu belirtmiştim. Bir sebep olmaksızın böyle yapılmayacağı ortadaydı ve tek olası amaç, kibritin yanlışlıkla tutuşmasını önlemek olabilirdi. Buradan yola çıkarsak, amaç her ne ise, kibrit bir kibrit olarak değil, sadece uygun bir tahta parçası olarak kullanılmıştı.

"Buraya kadar tamam. Fakat kibrit çöpünü yakından iyice incelediğimde, sizin de görebileceğiniz gibi, ahşapta oldukça bariz bazı çentikler gözlemledim. Görüyorsunuz oldukça küçükler ve ancak inceden inceye teftiş edildiğinde zar zor görünüyorlar ama oradalar ve düzenli bir pozisyonları var. Bakın, her iki tarafta ikişer tane var, her çift diğer taraftaki çifte karşılık geliyor. İki tane üstte, iki tane altta bulunan noktalardan dolayı aslında kibrit oldukça sivri bir aletle sıkıştırılmış gibi görünüyor, hemen anlayacağınız üzere, öyle bir alet ki kuş gagasından farksız.

"Artık bu noktada bir fikir oluşmuştu. Bir kuştan başka hangi canlı varlık –bir merdiven kullanılmadığını varsayarsak– Bayan Heath'in penceresinden merdivensiz girmiş olabilir veya zaten yirmi yirmi beş santim açık olan bir çerçeveyi daha fazla kaldırmadan Bayan Armitage'ın penceresinden girebilirdi? Elbette hiçbir şey. Ayrıca orada başka şeyler de varken her seferinde sadece *tek bir* parçanın çalınmış olması da kayda değer bir durum. Bir insan makul sayıda parça taşıyabilirken bir kuş tek seferde sadece bir parça alabilirdi. Ama bir kuş neden gagasında bir kibrit taşısın? Elbette bunu yapmak için eğitilmiş olmalıydı ve küçük bir değerlendirme bunun amacını oldukça açık bir şekilde ortaya koydu. Gürültücü, geveze bir kuş muhtemelen hemen kendisini ele verirdi. Bu yüzden yağmaya giderken de dönerken de sessiz olması için eğitilmesi gerekirdi. Bir şeyi düşürmeden taşımayı öğretirken aynı zamanda onu taşırken sessiz olmayı da öğretmek, bundan daha hızlı ya da hatta daha etkili başka bir yol olabilir mi? Bir şey pratikte diğerini örtecekti.

"İlk önce tabii ki küçük bir karga ya da saksağan aklıma geldi. Bu kuşlar hırsızlıklarıyla ünlü oldukları için bu tahmin doğaldı. Fakat kibritteki işaretler birbirinden, ikisinin de gagasının yapabileceğinden daha ayrıydı. Bu yüzden bunun bir kuzgun olması gerektiğini düşündüm. Böylece araba hangarı civarına geldiğimizde seyisinizle, köpekler ve genel olarak evcil hayvanlarla ilgili biraz sohbet etme fırsatını kaçırmadım ve burada evcil bir kuzgun olmadığını tespit ettim. Ayrıca istediğim kibrit hangarın kibrit kutularından birinden alınmış olduğundan tesadüfen anlamıştım ki bizim kibrit de mülkün civarında genel olarak kullanılan türdeydi; uzun, kalın, kırmızı uçlu İngiliz kibriti. Ama bundan başka Bay Lloyd'un, çok zeki bir hayvan olan evcil bir papağanı olduğunu ve bir papağana göre üstün bir sessizlik eğitimi aldığını keşfettim. Ayrıca seyisin birkaç kez Bay Lloyd'la paltosunun içinde papağanını taşırken karşılaştığını ve sahibinin papağanın kafes kapısını açıp kaçma numarasını öğrenmiş olduğunu söylediği bilgisini aldım.

"Bunlar hakkında size bir şey söylemedim elbette, çünkü henüz bir dizi iddiadan başka elimde bir şey, bir sonuç yoktu. Mümkün olduğunca çabuk Lloyd'un odasına gittim. Papağanla oynayıp kürdanı ısırmasını sağladığımda asıl hedefime ulaşmış oldum.

"Siz sigara odasından çıktıktan sonra kürdanla kibrit çöpünü büyük bir dikkatle karşılaştırdım ve işaretlerin tam olarak uyuştuğunu gördüm. Bundan sonra çok az bir şüphem kalmıştı aslında. İlk soygunun olduğu gün, hava kararmadan önce Lloyd'un yürüyüş yapan hanımlarla karşılaştığı gerçeği hiçbir şey kanıtlamıyordu, çünkü kibritin aydınlatma amaçlı kullanılmadığı çok açık olduğuna göre,

hırsızlık gündüz vakti kolayca yapılmış olabilirdi, hatta varsayımlarım doğruysa bu şekilde gerçekleşmiş olmalıydı. Doğru olduklarından da şüphem yoktu. Başka bir açıklaması olamazdı.

"Bayan Heath kapısını kapatıp penceresini açık bıraktığında, Lloyd'un yüksek penceresinin açık kanadına çıkan herhangi biri, kuşu yukarıdaki pervazın üstüne bırakabilirdi. Kibrit çöpü size açıkladığım amaçla kuşun gagasına yerleştirilmişti ve kazara bir yere sürtünerek tutuşup kuşu şaşırtmaması için önceden yakılmıştı. Bu kibrit şüphesiz alınacak objenin olduğu yere bırakılıyordu; bildiğiniz gibi her olayda da kibrit kaybolan eşyanın önceden durmakta olduğu noktada bulunmuştu. Bu üçlü tesadüf kibritin bir insan tarafından kullanılmış olması ihtimalini zayıflatıyordu. Hanımlar ayrılır ayrılmaz bu hemen yapılmış olmalıydı ve o zaman Lloyd'un dışarı çıkıp hava kararmadan önce hanımlarla buluşması için bir sürü zamanı kalırdı. Özellikle de olması gerektiği gibi, onlarla eğrelti otu taşıyarak dönerlerken karşılaşmak için bol bol zamanı olurdu. Bir tuvalet masasında bulunması pek muhtemel olmadığından ve resmi bir dedektif tarafından fark edilmesi halinde büyük ihtimalle onun yanlış sonuçlara varmasına sebep olacağından, kibrit çöpü bu amaç için iyi seçilmiş bir parçaydı.

"Bayan Armitage'ın olayında, değersiz bir broşun alınıp daha değerli bir yüzüğün bırakılması, vurguncunun ya aptal olduğunu ya da değerleri ayırt edemediğini açıkça gösteriyordu ancak diğer işaretlere bakarsak hırsızın bir aptal olmadığı kesin gibiydi. Kapı kilitliydi ve gaz tesisatçısı adeta nöbetteydi, pencere sadece yirmi yirmi beş santim açıktı ve bir fırçayla sabitlenmişti. Hırsız bir insan olsay-

dı pencereden girerken bütün bu düzeni bozardı ve her şeyi yerli yerine yerleştirmeye çalışırken fark edilme riskini göze alması zordu, özellikle de iğnesini açmadan broşu yerinden koparıp alacak kadar çok acelesi olan bir hırsızsa. Kuş mevcut açıklıktan doğruca geçebilir, broşu ayırmak için muhtemelen pençesiyle bir süre bastırmak suretiyle iğneliği yırtabilirdi.

"Artık dünkü olaya gelirsek, koşullarımızda bazı değişiklikler vardı. Pencere kapalı ve kilitli fakat kapı açıktı, ama sadece birkaç dakika açık kalmıştı ve bu esnada gelip giden birine ait hiçbir ses duyulmamıştı. O halde Bayan Cazenove odadayken zaten orada saklanmakta olan hırsızın, onun kısa süreliğine dışarı çıktığı ilk fırsatı değerlendirmiş olması mümkün olamaz mıydı? Oda tamamen perdelerle, sarkan örtülerle, ıvır zıvırla dolu, yani bir kuşa saklanacak bir sürü yer sağlıyor ve bir kuş sessiz ve hızlı bir şekilde odadan ayrılabilir. Bütün bu entrikanın pek tuhaf oluşunun hiçbir önemi yok. Bunun gibi anlaşılmaz özellikler gösteren soygunlar öyle ya da böyle tuhaf olan araçlarla gerçekleştirilmiştir. İmkânsızlık diye bir şey yoktur. Londra sokaklarında her hafta para için, kuş eğitiminin son derece üstün yüzlerce örneğinin sergilendiğini düşünün.

"Böylece her şeyi hesaba kattığımda, düşüncemden epeyce emin oldum. Fakat kesin bir adım atmadan önce Polly'nin, becerilerini şefkatli bir yabancıya sergilemeye ikna olup olmayacağını görmeye karar verdim. Bu amaçla Lloyd'u tekrar uzaklaştırıp kuşuyla yalnız bir saat geçirmenin bir yolunu buldum. Bir parça şekerin iyi bir papağan rüşveti olduğunu herkes bilir; ama ikiye bölünmüş bir ceviz çok daha iyidir, özellikle de kuş buna alışıksa;

bu nedenle sizden bu iki şeyi istedim. Polly ilk başta biraz ürkekti, fakat genellikle evcil hayvanlarla aram çok iyidir ve biraz sebatla kısa süre sonra tam bir özel performans izlemeyi başardım. Polly kibriti aldı, ağzı mühürlenmiş gibi sessizce masaya atladı, büyük bir aceleyle kibriti bırakarak görebildiği en parlak nesneyi aldı ve fırlayıp odada tur atmaya başladı; ama ilk başta yağmaladığı şeyi bana vermeye de yanaşmadı. Bu yeterliydi. Ayrıca bildiğiniz gibi etrafa genel bir bakış atma özgürlüğüne de kavuşmuş olduğumdan, sizin az önce görmüş olduğunuz, Polly'nin eğitiminde kullanıldığı su götürmez olan Brummagem yüzükleri ve incik boncuktan oluşan küçük koleksiyonu keşfettim. Lloyd'u uzaklaştırmamız gerektiğinde, onu en azından faydalı bir şekilde kullanabileceğimiz düşüncesi aklıma geldi, böylece, hizmetçiler ve kadın bir memur hakkında konuşarak korkarım onu biraz kandırdım ve polisleri getirmesini sağladım. Kanıtlarla ilgili bir sorun çıkmayacak; itiraf edecek. Bundan eminim. Bu tarz adamları bilirim. Fakat Bayan Cazenove'un broşunu geri alabileceğinizden şüpheliyim. Görüyorsunuz, bugün kendisi Londra'daydı, şimdiye kadar muhtemelen ganimet parçalara ayrılmıştır."

Sör James, Hewitt'in açıklamalarını çoğu zaman bir onaylama ifadesiyle, bazen de şaşkınlıkla dinledi. Bittiğinde purosundan birkaç nefes çekti ve sonra dedi ki: "Fakat Bayan Armitage'ın broşu rehinciye bir kadın tarafından bırakılmıştı."

"Çok doğru. Dostumuz Lloyd bu küçük talihinden nefret etmiştir eminim. Muhtemelen broşu Londra'da ilişkisi olan bir kadına verdi ve kadın durumu fark etti. Bu tür

insanlar her zaman doğru adresi vermek için zahmete girmezler."

Birkaç dakika ikisi de sessizce sigaralarını içtiler ve sonra Hewitt devam etti: "Dostumuzun bu kuşla çok da kolay bir iş yaptığını düşünmüyorum. Sadece üç başarısı olmasına rağmen, birkaç endişeli andan ibaret denilemeyecek bilmediğimiz birçok başarısız denemesi olduğunu sanıyorum. Lloyd ve papağanıyla sık sık karşılaştığını anlatan seyisin söylediği kadarıyla değerlendirme yapabilirim ancak. Fakat plan kötü bir plan değildi, hem de hiç değildi. Yani, kuş iş başında yakalanmış bile olsa, sadece 'Ah şu yaramaz papağan, denirdi. Efendisi de sadece onu arıyor olurdu."

YAKUT VE KAZAN

Anna Katharine Green

Çeviren: Kerem Burhan Topçu

Anna Katharine Green

"Polisiyenin anası" olarak kabul edilen ABD'li roman yazarı Anna Katharine Green 1846'da doğdu. İlk romanı *The Leavenworth Case* ile Wilkie Collins'in övgüsüne mazhar oldu ve polisiye okurlarından büyük takdir topladı. Agatha Christie'nin de ilham aldığı yazarlardan biri olan Green, Arthur Conan Doyle'un Sherlock Holmes'ünden yıllar önce polisiye türüne geniş bir okur kitlesi kazandırdı. "Yakut ve Kazan" [The Ruby and the Caldron] başlıklı öyküsü, ilk kez 1905'te, yazarın *The House in the Mist* adlı kitabında yer aldı.

Her ne kadar, Evergreens'teki büyük balo, minik kasabamızda sıradışı bir infiale sebep olmuş olsa da o gece, iki güvenilir adam görev başında olduğundan dolayı, masamın başında vakit geçirmeye devam etmek için herhangi bir sebep göremedim.

Ancak tam eve gitmeye hazırlandığım sırada, telefon acı acı çaldı ve ahizeye doğru uzandığımda, şu sesi duydum:

"Merhaba! Karakol ile mi görüşüyorum?"

"Evet."

"Peki, o zaman, Evergreens'e acilen bir dedektifin gelmesi gerekiyor. Çok zeki ve ağzı sıkı biri olmalı. Değerli bir mücevher kayboldu ve misafirler evlerine dönmeden evvel, bulunması gerekiyor. Eğer bu iş başarıyla çözülürse, büyük bir ödül verilecektir."

"Kiminle konuşuyorum acaba?"

"Bayan Ashley."

Ahizenin diğer ucundaki kişi, Evergreens'in hanımı ve balonun ev sahibesiydi.

"Hanımefendi, derhal birini göndereceğiz. Onunla nerede buluşmak istersiniz?"

"Yan taraftaki uşak kilerinde. Adının Jennings olduğunu söylesin."

"Pekâlâ. Hoşçakalın.

"Görüşürüz."

İşe bak hele! Hendricks'i mi göndermeliydim, yoksa Hicks'i mi? Hendricks zeki biriydi, Hicks ise ziyadesiyle ketumdu ancak ne o ne de diğeri, az önce hasbihal ettiğim mantıklı ve sakin bir güçlülüğe sahip hanımın istediği özellikleri bir arada taşıyordu. Peki elimizde kalan seçenek neydi? Kendim gidecektim elbette.

Saat, bir balo etkinliği göz önüne alındığında o kadar da geç değildi, kasabadakilerin yarısı baloya davet edildiğinden sebep, sokaklar cıvıl cıvıldı ve ortalık araba kaynıyordu. Sağanak bir şekilde yağan kar boyunca yansıyan ışıkları izlediğim sırada, dikkatim, garip olduğunu düşündüğüm bir şeye çekiliverdi. Arabalar, Evergreens'e gitmek yerine, benden yöne doğru ilerliyorlardı. İçlerinde bir yolcu olmadığı takdirde bu gayet makul olacakken, gördüğüm kadarıyla, arabaların çoğu sıkış tıkıştı, yüksek sesle konuşan kadınlar ve ellerini kullanarak bir şeyler anlatan adamlarla doluydular.

Evergreens'te olan şey her ne ise, belli ki ciddi bir şeydi. Hızla ilerledim ve kısa sürede kendimi büyük giriş kapısının önünde buldum.

Her modelden araç, kapının önünü kapatıvermişti. Hiçbiri, yoldan geçiyormuş da orada durmuş gibi değildi, hepsi, kapının önünde kümelenmiş bir vaziyette idi. Yaklaştıkça, kafaları kaygılı düşüncelerle hercümerç olmuş bir sürü insanın alelacele açılan kapılardan dışarıya çıktığını gördüm ve araçların sürücüleri ile birdenbire kilit altına alınmış giriş kapısının önünde sakin ancak kararlı bir şekilde bekleyen adamın arasında peyda olan ufak söz alış-

verişlerinden sonra ağızlardan çıkan hayal kırıklığıyla dolu cümleleri duydum.

Adamın yanına doğru ilerleyip, söylediklerine kulak kesildim. Basit, ama çok açıktı.

"Bayan Ashley herkesten özür dilemekle birlikte, balonun devam edemeyeceğini bildirdi. Daha fazla misafirin içeriye alınmasını namümkün kılan bir olay vuku buldu. Yarın akşam, hepinizi tekrar bekliyor. Dans ertelendi."

Bu cümleleri muhtemelen kırk kez tekrarlamış ve kırkında da söyledikleri, bu kadar çok sayıda insanı avucunun içerisine alan şüphe ve merakın bir benzeri ile karşılanmıştı.

Dikkat çekmek istememekle birlikte vakit kaybetmeye de niyetim yoktu, bu yüzden gitgide ilerledim ve girişteki direklerden birinin gölgesine gizlenerek, adama tek bir kelime fısıldadım:

"Jennings."

Bunu duyar duymaz, sağındaki ufak bir kapıyı açıverdi. İçeriye doğru süzüldüm ve mesleğime özgü bir *soğukkanlılıkla*, yarım daire şeklindeki girişi sınırlayan, herdemyeşil ağaçlarla çift sıralı şekilde etrafı sarılmış eve doğru yürümeye devam ettim.

Ağaçlar birbirine çok yakın durduğundan ve henüz yeni yağmış karla kaplı olduklarından dolayı, önüne gelene değin, nasıl bir binayla karşılaşacağıma dair bir çıkarım yapamadım. Evi gördüğümde ise, muazzam bir şekilde aydınlatılmış olduğunu fark ettim ki bu durum şurada veya burada hâlâ eğlencenin sürdüğünün ipuçlarını veriyordu ancak, misafir sayısı, insanı heyecanlandıracak kadar çok değildi ve evin kenarına doğru yürüyerek, bana ayrılmış özel girişe yanaştım.

Bir yiyecek içecek dağıtıcısının arabasının evvela önünde durduğu, çatık kaşlı bir sundurma, beni aradığım kapı olduğu ayan beyan ortada olan bir kapıya yöneltti. Kapıyı itip açarak, herhangi bir karşılama olmadan içeriye girdim ve birdenbire kendimi yirmi ya da daha fazla sayıda siyahi garsonun ve geveze hizmetçinin arasında buldum. Garsonlardan birine sordum:

"Uşağın kileri nerede? Evin hanımını orada bulacağımı söylediler."

Nezaketten uzak bir şekilde, "Adın ne?" diye sordu.

"Jennings."

"Beni takip et."

Dar geçitlerin ve bir ya da iki zulalama odasının arasından geçerek ufak, ancak iyice ışıklandırılmış bir kilerin içine doğru götürüldüm. Bayan Ashley'nin kısa sürede bana katılacağı söylendi ve orada olduğum gibi bırakıldım. Bu kadını daha önce hiç görmemiştim ancak üstün meziyetli ve ketum bir hanımefendi olduğu kulağıma çalınmıştı.

Beni bekletmedi. İki dakika içerisinde kapı açıldı ve bu güzel, alımlı bir postüre sahip hanımefendi, olayı hayranlık uyandırıcı bir açıksözlülükle bana anlattı.

Kaybolan mücevher Senatör'ün karısı Bayan Burton'a ait, eşsiz güzellikteki bir yakuttu. Balo da bu hanımefendinin şerefine düzenlenmişti. Mücevher ne evin içinde, ne de balo akşamı sırasında kaybolmuştu. Bayan Burton ve Bayan Ashley, bu öğleden sonra tertip edilen futbol maçını seyretmeye gitmişlerdi. Bayan Burton, üniversitenin kampüsünde iken, paha biçilemez bu mücevheri düşürüvermişti. Mücevheri bulup geri getirene beş yüz dolarlık bir ödül teklif edildiğinden sebep büyük bir arama süreci

tertip olmuştu ki bunun nihayetinde öğrencilerden biri mücevheri bularak Evergreens'in önündeki yola getirmişti. Mücevher, burada yine ortadan kaybolmuştu ve bu sefer durum, olabilecek en tuhaf ve kafa karıştırıcı şekilde gerçekleşmişti.

Onu getiren adam, John Deane adıyla biliniyordu ve varlıklı sınıfın bir üyesiydi. Mücevherin çimenlikte parladığını ilk fark eden kişiydi ve o kutlu anda John'un suratını görme şansına erişenler, iyi talihinden dolayı fevkalade memnun bir ifadeye büründüğünü söylemişlerdi.

"Görüyorsunuz ya," dedi Bayan Ashley, "meğer çocuğun bir sevgilisi varmış ve hayatına henüz başlayan genç bir adam için, beş yüz dolar, bir servet değeri taşıyor. Mamafih, kıza tamamıyla güvenecek kadar da zayıf karakterliymiş ve ikisi de baloya davetli olduğu için, buraya geldikleri sırada, mücevheri cebinden çıkartıp kıza göstermeye dahi kalkışmış.

"Birlikte hayran hayran mücevhere baktıkları ve güzelliğini yanlarındaki genç arkadaşlarına da anlattıkları sırada arabaları, yola doğru dönmüş ve evin lambalarının hemen önlerinde ışıl ışıl yandığını görmüşler. Mücevherini, eski bir eldivenin parmak ucunu keserek diktiği bir gözün içerisinden çıkarttığı sırada, onu tekrar cebinin içerisine atıp, inmekte olan hanımefendilere yardım etmeye koyulmuş. Bu arada, eldivenden dikilen gözün ağzının, mücevheri çimenlerde bulduğundan beridir sıkı sıkıya kapalı olduğunun teminatını da verdi bana. Ancak tam o sırada bir sıkıntı peyda olmuş. Kırbaçlanan bir at, bağlı olduğu hafif arabanın devrilmesine sebep olacak bir şekilde ilerlemekteymiş. Bu arabanın içinde hanımefendiler olduğundan ve

çıldırmış hayvanı bir türlü kontrol altına alamadıklarından genç Deane, onlara yardım etmeye çalışmış. Yanındaki hanımlardan ayrılıp sundurmaya doğru koşmuş ve ileriye atılıp, çıldırmış hayvanın önüne geçerek, onu dizginlerinden yakalayabilmek için doğru zamanı beklemiş. Hayvanın gözünü gözünden ayırmadığı ve ellerinden birini havaya kaldırdığı sırada bir şeyin göğsüne çarptığını veyahut dokunduğunu sezinlemiş. Ancak o sırada heyecanı tavan yaptığından sebep bu hissiyatın üzerine kafa yormamış ve arabadaki korkmuş iki yolcu kurtarılıp da at tekrardan hükmaltına alınana değin bunun ne olup olmadığını düşünmemiş. Eşlik ettiği hanımların nerede olduğunu kestirebilmek için arkasını döndüğünde, kadınların çığlıklarını duyup da gelen genç insanlardan oluşan bir çemberin ortasında, ona baktıklarını görmüş. Birden, yanında taşıdığı değerli eşyayı hatırlamış ve sakinlemiş atın dizginlerini bırakarak, elini göze atıvermiş. Mücevher gitmiş. Bir an için, dizginlerini tutmakta olduğu çıldırmış attan kafasına bir çifte yemiş gibi olmuş. Mamafih, yaşadığı kaybın önemi ve ivedi bir şekilde eyleme geçme ihtiyacı onu kendine getirmiş ve 'Bayan Burton'ın yakutunu düşürdüm!' diye bağırarak, bir aramaya girişmeden evvel herkesin olduğu yerde kalmasını sağlamış.

"Bunların tümü, bildiğiniz üzre, bir buçuk saat kadar önce, misafirlerimin çoğunluğu gelmeden gerçekleşti. Verandadan olan biteni izleyen kişilerin arasındaki oğlum, Bay Deane'in hanımefendileri getirdiği arabanın arkasında sadece bir tane arabanın bulunduğunu söyledi. Her ikisi de bir inme basamağı olmadan duraksamış ve tüm bu olaylara sebep olan at ve araba, ahıra doğru götürülürken, Bay

Deane'in arayışının önüne, birdenbire bastıran kar dışında hiçbir şey geçemememiş ki, hatırlayacak olursanız kar da, ziyadesiyle iri taneler halinde, hızlıcana yağıyordu.

"Aceleyle paltosunu giyen oğlum, ona yardım etmek için merdivenleri birer ikişer indi. Yanındakilerden birkaç kişi de, ona eşlik etti. Ancak, ricada bulunan bir el hareketiyle Bay Deane, aramayı tek başına sürdürmek istediğini belirtti zira zemin öyle bir haldeydi ki, narince işlenmiş mücevher yanlış bir adım dolayısıyla karın içine karışarak zarar görebilir veyahut kaybolabilirdi. Bir süreliğine onu bu konuda idare ettiler ancak çabalarının beyhude olduğu anlaşıldığı vakit, oğlum, ona yardımcı olmak hususunda ısrar etti ve iki genç adam, zemini, Bay Deane'in arabasından indiği noktadan, atı dizginlerinden yakaladığı yere kadar karış karış incelediler. Ancak yakut ortada yoktu. Sonra Harrison, yani oğlum, içeriden bir süpürge istetti ve zeminin üzerinden bir kez daha, karı küreyerek ve altını kılı kırk yarar bir şekilde arayarak geçti, ancak yine de bir sonuç alınamadı. Yakut, yer yarılmıştı da içine girmişti sanki. Oğlum nefes nefese bana koştu. Bayan Burton ve şahsım, gerilmiş bir halde onu bekleyedurmuştuk. Konuklar da ziyafet de aklımızdan uçup gitmişti. Mücevherin, kampüsteki öğrencilerden biri tarafından bulunduğunu ve evin hemen önündeki basamaklara kadar getirildiğini ve karda, akıl almaz bir şekilde yeniden kaybolduğunu işittik. Bunun üzerine bize geri getirileceğini an be an ummak bir kenara, bu hususta net bir beklentiye girdik.

"Harrison solgun, darma duman olmuş bir şekilde içeriye dalıp başını hayır anlamında salladığında, Bayan Burton elimi tuttu. Bir an bayılacağını düşündüm. Çünkü bu mü-

cevher, her ne kadar pahalı bir eşya olsa da Bayan Burton için maddi değeri bir kenara, manevi bir değer de taşıyordu.

"Bu, aile yadigârı bir mücevher ve kocası tarafından ona, özel bir durum dahilinde hediye edilmişti. Kocası, bu mücevhere Bayan Burton'a kıyasla çok daha fazla değer veriyor ve bu denli zor bir durumda onunla konuşmak veya ona yardımcı olmak adına burada değil maalesef. Ayrıca, kocasının aksi yöndeki tembihine rağmen Bayan Burton, mücevheri takmıştı. Bunu size söylüyorum ki mücevherin bulunmasının ne denli önemli olduğunu iyice belleyin. Mücevher bulunduğu takdirde vermek istediği ödülün nedenini de anlarsınız hem böylelikle. Mücevhere en son baktığında, sabitlendiği platformun hafif laçkalaştığını fark eden kocası, her ne kadar mücevheri karısının elinden almasa da, Tiffany's ya da Starr's mağazasına tamire gidene değin, mücevheri takmaması hususunda ona tembihte bulunmuştu. Ancak karısı, durumun vahametinin farkına varmadı ve ortamdaki erkekleri memnun etmek adına mücevheri taktı ve onu kaybetti. Senatör Burton sert bir adam ve... Neyse, çok da laf kalabalığına girmeyelim. Mücevheri bulmak zorundayız. Bunu yapman için sana sadece bir saat veriyorum.

"Ama hanımefendi..." diye karşı çıkacak oldum.

"Biliyorum," dedi, başıyla çabuk bir işaret yaptı ve omzunun ardından şöyle bir bakarak kapının kapalı olup olmadığından emin oldu. "Anlatımı henüz bitirmedim. Harrison'ın söylediklerini duyunca vakit kaybetmeden harekete geçtim. Meraklarından ya da ilgilerinden sebep hâlâ sundurmada olan diğer misafirleri çağırmasını ve ona

ayırdığım bir odaya söz konusu kişileri toplamasını salık verdim ona. Daha sonra, kapılara iki adam göndermesini, diğer arabaların içeriye girmesinin önüne geçmesini ve iki adam daha alarak, ön basamakların çevresindeki üç metre çapındaki alana yayılan karı ahıra doğru küremelerini ona söyleyerek, Bay Deane'i görme ricasında bulundum. Ancak o sırada oğlum kulağıma bir şey fısıldadı ve bunu size de iletmek yükümlülüğündeyim. Bay Deane, mücevherin ondan 'alındığına' inanıyordu, bu hususta ısrar etti, hatta ve hatta, atı dizginlerinden yakalamak hususunda bir fırsat beklediği sırada bir elin göğsüne doğru uzandığını sezdiğinden söz açtı. 'Pekâlâ,' dedim. 'Bunu da aklımda tutacağım ancak önce verdiğim emirleri uygula ve arazinin tüm giriş ve çıkışlarının tutulduğundan emin ol ki kimse benim iznim olmadan içeriye giremesin veyahut dışarıya çıkamasın.'

"Yanımızdan ayrıldı ve tam da dikkatimi küçük bir dostumun, bana fark ettirmeden odanın bir köşesinden bizi izleyen heveskâr yüzü cezbetmeden evvel, Bayan Burton'ı sakinleştirmeye koyulmuştum. O kadar genç biri için çok da doğal olmayan, bastırılmış bir endişe, yüzüne yayılıyordu. Onu ufak bir sorgulamaya alarak zihnimi rahatlatmak istediğim bir sırada aniden ayaklanarak odadan kayboldu. Bir sezgi, beni onu takip etmeye zorladı. Küçük, vazifeşinas olduğu her halinden belli bir yaratıktı ancak bir yaban tavşanı kadar da çekingendi. Söyleyecek bazı şeyleri olduğunu fark etmeme rağmen, onu konuşturmakta büyük güçlük çektim. Ancak isminin bu araştırma dahilinde geçmeyeceğine dair verebileceğiniz en ciddi garantilerden sonra bu kişi, bana size de aktaracağım ve bu meseleyi biraz daha

aydınlatabileceği kanısına varacağınız bilgiyi iletti. Görünen o ki, Bay Deane'in arabası ilerlediği sırada, kendisi de verandadan olanı biteni izleyenler arasında imiş. Arabaya bağlı atın giriştiği o maskaralığı izlediği sırada, Bay Deane'in, tehlikeye giren kişilerin yardımına koştuğunu görmüş ve gözü, arkadaki arabada bıraktığı hanımefendilere takılmış.

"Bu hanımefendileri tanımıyormuş ancak görünüşleri ve hareketleri ilgisini çekmiş ve hanımefendiler arabadan inip de sundurmaya doğru ilerledikleri sırada gözlerini onlardan ayırmamış. Hanımlardan biri duraksamadan, hızlı bir şekilde ilerlemeye devam etmiş ancak ondan sonra gelen diğeri, birazcık yavaşlamış. Bir anlığına, belki de önündeki eve şöyle bir bakmak, belki de sırtındaki esvabı kendisine iyice çekmek için şöyle bir duraksamış. Tekrar yürümeye döndüğünde ise ayağının önüne şöyle bir baktıktan sonra birdenbire dönüvermiş ve aniden yere eğilmiş. Ayağa yeniden kalktığında, elindeki bir şeyi göğsünün içerisine sokuşturuvermiş."

"Bu hanımefendi üzerine ne giymişti?" diye sordum.

"Kenarına bir kürk işlenmiş, beyaz bir pelerin. Bu bilgiyi almak da benim için bir miktar sancılı oldu ve sizi temin ederim ki oğluma odaya alınmasını salık verdiğim konukları da bu hususta teker teker inceledim. Aralarından ikisi beyaz pelerin giymişti ancak biri, Bayan Dalrymple'dı ve ne onun ne de pelerininin bu işle bir alakası olduğunu düşündüm. Diğeri ise o denli gerilmiş gözükmüyor olsaydı, hayranlık uyandıracak bir tavra bürünmeye çalıştığını söyleyebileceğim uzun boylu, iyi görünümlü bir kızdı. Ancak gerginliği gözden kaçar gibi de değildi. Ola ki bu kişi Bay

Deane'in nişanlısı olsaydı, söz konusu gerginliğin herhangi bir açıklama gerektirmeyeceği de aşikâr idi ancak hanımefendi, Bay Deane'in nişanlısının arkadaşı olduğundan, gerginliğinin sebebi anlaşılmaktan uzaktı.

"Odanın zemini, hatırladıkça beni neşelendiren kaba bezlerle doluydu ve bunların her birinin altına kendi ellerimle baktım. Bunu yaparken hiçbir hizmetçiden yardım almadan, ortalığı enikonu aradım. Bunu yapmamın sebebi de bezlerin üzerine birkaç bir şeyin yapışmış olduğunun aşikâr olduğuydu. Bir şeye denk gelir miyim diye onları şöyle bir salladım. Elbette ki başarısız oldum. Başarılı olacağımı düşünmesem de ince eleyip sık dokumaya eğilimli bir karakter sahibiyim. Konukları oğlumun gözetimine bırakıp polise haber vermeye gitmeden evvel, kapağını kilitlediğim bir dolabın içerisine, buyrun, size anahtarını vereyim, söz konusu bezlerin asıldığından emin oldum.

Eğildim ve gençlerin an itibarıyla nerede olduğunu sordum ona.

"Hâlâ oturma odasındalar. Müzisyenlere çalmaya devam etmelerini söylediğimden sebep, az-buz da olsa dans eden insanlar mevcut. Mamafih siz de farkındasınız ki, üzerimize çöken bu kara bulutu mücevherin bulunması dışında hiçbir şey dağıtamaz. Bunu başarmanın bir yolunu görüyor musunuz? Şu andan itibaren emrinizdeyiz; tek ricam, gerekenden daha fazla patırtının kopmasını engellemeniz ve mümkünse, gerçeklerle desteklenemeyecek şüpheler üzerinden hareket etmemeniz. Bir skandal, beni hastalık ve ölüm kadar korkutan bir şeydir ve bu genç insanlar... Henüz hayatının baharında kişiler. Bundan sebep ki ne Bayan Burton ne de şahsım, onların itibarına herhangi bir leke sürmeyi isteriz."

Vicdani endişelerini gayet iyi anladığımı söyleyerek, masum insanlara herhangi bir sıkıntı vermeden mücevheri bulmaya çalışacağım hususunda onu temin ettim. Sonrasında ona, bir dedektifin buraya çağrıldığının bilinip bilinmediğini sordum. Herkesin olmasa da, birkaç kişinin buna dair şüpheleri olduğunu düşünüyor gibiydi. Bu durum, ilerleyişimi biraz karmaşıklaştırdı.

Tam devam edeceğimiz sırada, zihnimden bir düşünce fırlayıverdi.

"Hanımefendi, arabada bir arama yürütülüp yürütülmediğinden bahsetmediniz."

"Unuttum. Evet, araba, arabacı bölmesini terk etmeden evvel didik didik arandı.

"Aramayı yapan kimdi?"

"Oğlum. Böylesine bir meselede bir başkasına asla güvenmez."

"Bir sorum daha var, hanımefendi. Kendisi mücevherin kaybolduğunu iddia etmeden evvel, arabanın içindeki Bay Deane'in yanına giden biri oldu mu?"

"Hayır. *Karda da buna dair bir ize rastlanmadı.* Oğlum kontrol etti."

Ben de bir kolaçan edecektim arabayı. En azından, kendi içimde böyle bir karar aldım ama kimseye bir şey demedim, sessizce, salona doğru ilerledik.

Paltomu ardımda bırakmıştım ve her daim iyi giyindiğimden sebep, çok da kötü gözükmüyordum. Yine de, baloya uyacak kıyafetler giymemiştim, istesem de bir misafir olarak tanıtamazdım kendimi. Neyse ki bunu istemiyordum. Bu soruşturmada, sezgilerime ve bir noktaya kadar ehilleştiğim yüz okuma becerime güvenmek durumunda

olduğumu hissettim. Bu dava, sahip olduğum türden bir hissikablelvukuyu gerektiriyordu. Bayan Burton'ın yakutu yaklaşık yüz metrelik bir çap dahilinde olmalıydı, muhtemelen otuz metrelik bir mesafe civarındaydı ancak herhangi bir skandala sebebiyet vermeden yakutu ele geçirmek, benim gibi gedikli bir polis memurunun dahi ilgisini çekecek türden bir şeydi.

O gece, mekânın uyandırdığı diğer hissiyata fevkalade uyan küstahlıkta ve ruhsuzlukta bir müzik, Bayan Ashley, girişteki büyük salonun kapısını açtığı zaman bizi karşıladı.

Şenlik tadında olması gereken ancak ıssızlaşmış bir manzara ile karşılaştık. Tüm ışıklar, çiçekler ve neredeyse bomboş haldeki salonda insanların görüş alanına girmeye çalışan hanımefendilerin ışıltılı görünümü, büyük bir debdebeye uygun düşen neşenin dışavurumu gibiydi ancak tüm bunlara rağmen salonun havasına bir melankoli sinmişti. Tüm bu ışıltının uğruna yakıldığı ve fistoların şerefine asıldığı yüzlerce konuk, salonu onurlandırmaları gerekirken kapıdan gerisin geriye çevrilmişti ve ev sahibeleri onların gitmesine çok da yanaşmadığından sebep kalma yükümlülüğü hisseden diğerlerinin zoraki gülümsemeleri, lakayıt halleri ve gösterişlilikleri, yüzlerinden düşenin bin parça olduğunu gizleyemiyordu.

Bu yüzleri dikkatlice inceledim. Nahoş bir durumdan rahatsız olmaları dışında bir şey seçemedim ifadelerinde.

Bayan Ashley'ye dönerek, oğlunu bana göstermesini rica ettim. Bay Deane ile konuşmadan evvel onunla kısa bir hasbihal etmeye karar vermiştim.

"O ara da Bay Deane, kendini toparlayacak fırsatı bulur. Fazlasıyla sarsılmış bir halde. Bayan Burton dahi rahatlatamıyor onu. Oğlum... Ah, işte, Harrison!"

Uzun boylu, yakışıklı bir genç adam koridoru arşınlamaktaydı. Bayan Ashley onu çağırdı ve birdenbire boş olan odalardan birinde bulduk kendimizi. Ona adımı verdim ve ne işle uğraştığımı söyledim. Sonra ona dedim ki:

"Annen, bana bu binada kaybolan değerli mücevheri bulmak için bir saatlik bir süre verdi." Bunu söyledikten sonra gülümsedim. "Görünen o ki, yeteneğime büyük bir itimadı var. Onu hayal kırıklığına uğratmamam gerekir."

Bunları söylerken, delikanlının yüzünü inceliyordum. Yüzü yakışıklı olmakla birlikte, içtenlikliydi de. Gözleri doğrudan benimkilere baktı ve duruma uygun bir kaygı halini belirtse de, bundan daha derinlikli bir duygu ortaya koymadı.

"Herhangi bir öneriniz var mı? Zannedersem, Bay Deane kaybettiği eşyanın farkına varana değin, olay mahallindeydiniz."

Bakışları biraz farklılaşsa da, gözlerini benimkilerden çevirmedi. Tahmin edeceğiniz üzere, beyefendiye eşlik edenlerin arasında olan genç hanımın şüpheli davranışını, annesi ona söylemişti. Onun durumundaki herhangi bir kişiye olacağı üzre, bu durumun beraberinde getirdiği sorumluluğun altında ezilir gibiydi.

"Hayır," dedi. Yapabileceğimiz her şeyi yaptık. Artık hamle sırası sizde."

"Olayı hemencecik çözecek şeyin ne olduğunu gayet iyi biliyorum," diye yanıtladığım sırada hâlâ delikanlının yüzünü süzmeye devam ediyordum. "Mekânı değil de kişileri konu alacak, topyekûn bir arama. Ancak, bu sert bir önlem olur."

Kızararak, "sert olduğu kadar, tatsız da," diye ekledi. "Konuklar, kendilerine yapılacak böyle bir saygısızlığı ne unutur ne de affeder."

"Doğru. Peki ya bunu gönül rızasıyla yapacak olurlarsa?"

"Gönül rızasıyla mı? Nasıl?"

"Ola ki siz, yani ev sahibesinin *oğlu* olduğundan, bir nevi onların ev sahibi de sayılacak kişi, konukların hepsini bir araya getirip de herkesin gözü önünde keyfi bir şekilde ceplerinizi boşaltacak olursanız, orada bulunan adamların ve muhtemelen, kadınların da tümünün (burada, imayı belirtmek için sesimi alçalttım) size eşlik edeceğini var sayamaz mıyız? Bu, şaka yollu yapılabilecek bir şey."

Başını yalınca salladı, bu, onu gözümde daha mağrur bir ifadeye büründüren bir hareketti.

"Bu benim açımdan küstahça bir hareket olur," dedi. "Ancak eğlenmek amacıyla buraya gelmiş olan erkeklerin üzerinde bırakacağı etkiyi bir düşünürsek, ki hanımefendileri saymıyorum bile."

"Ancak, hanımefendilerin arasından bir kişinin..."

"Biliyorum," dedi sessizce. İlk defa, huzursuz bir hale bürünmüştü.

Bakışlarımı ondan uzaklaştırdım. Öğrenmek istediğim şeyi öğrenmiştim. Aranmaktan kaçınır bir hali yoktu, yani mücevher onun ceplerinde değildi. Bu, şüphelilerin sayısını ikiye indirdi. Ancak düşüncelerimi açık etmek yerine, mesleği suçla uğraşmak olan bir kişi için bu davranış makul görülebilecek ancak kendisi gibi bir zat için hakaretamiz olabilecek bu öneriden dolayı ondan özür diledim.

"Daha üstü kapalı bir şekilde hareket etmeliyiz," dedim. "Bu işimizi zorlaştırsa da, başka seçeneğimiz yok. Bay Deane'e şöyle bir baksam iyi olur."

"Onunla konuşmayı arzulamıyor musunuz?"

"Bunun öncesinde yüzüne bir baksam iyi olur."

Koridor boyunca bana eşlik etti ve halihazırda açık bir kapıya işaret etti. İçinde bir masa ve birkaç sandalyenin olduğu bir odanın orta yerinde, boşluğa bakan ve kasvetlice oturan bir genç adamın olduğunu fark ettim. Hemen yanı başında, diz çökmüş bir şekilde elini tutan, onun içini sözlerden azade bir narinlikle rahatlatmaya çalışan genç bir hanım vardı. Zavallıca bir manzaraydı gördüğüm. Ashley'yi kenara çekiverdim.

"Genç adamın masum olduğuna inanır gibiyim," dedim. "Eğer mücevher hâlâ onda olsaydı, durumu böyle karşılamazdı kuşkusuz. Hakikaten üzgün görünüyor."

"Ah, paramparça oldu o. Mücevheri ararken ne denli gözü dönmüş olduğunu ve bulamadığında yaşadığı çöküntüyü görseydiniz ondan bir an olsun şüphe etmezdiniz. Neden yakutun hâlâ onda olabileceğini düşündünüz?"

"Meslek gereği, her şeyi düşünmek zorundayız. Bir de atla uğraştığı sırada birinin ya da bir şeyin göğsüne değdiğini hissetmesi bana biraz şüpheli bir söylem gibi geldi. Annen, orada başka birinin olamayacağını, aksi takdirde kardaki izlerinin onu ele vereceğini söylüyor."

"Evet, orayı didik didik aradım. Elbette ki yol toynak ve tekerlek izleriyle doluydu zira halihazırda birden fazla araba geçmişti üzerinden. Bunun dışındaki izlerin tümü, Deane'e aitti ancak gördüğüm kadarıyla, başka birinin bıraktığı bir iz yoktu."

"Ancak buna rağmen, birinin ona dokunduğu ya da ona vurduğu konusunda ısrar ediyor."

"Evet."

"Ortada ona dokunacak ya da vuracak biri olmamasına rağmen."

Bay Ashley, sessizliğe gömülmüştü.

"Bana eşlik edin, dışarıya şöyle bir bakalım," diye öneride bulundum. "Genç adamı böylesine bir ruh halindeyken sorgulamak yerine bunu yapmayı tercih ederim." Daha sonra montlarımıza uzandığımız sırada, uygun bir ihtiyatlılıkla ona şu soruyu sordum: "Sizce o da, bizim gizlemeye çalıştığımız şüpheleri mi kafasında değerlendiriyor? Bu şüpheleri saklamak adına hanımların onun yakınında olmadığının bilindiği bir sırada mücevherin ondan alındığını iddia ediyor olabilir mi?"

Genç Ashley, memnun olmuştan ziyade gerilmiş göründü gözüme.

"Bayan Peters'ın, Bayan Glover'ın yaptığını gördüğü şeye dair kimse bir şey anlatmadı ona. Bundan ona bahsedecek cesareti toparlayamadım. Hatta, buna inanmaya dahi...

Tam sözlerini bitireceği sırada açtığı kapıdan içeriye şiddetlice bir rüzgâr esti ve anlamaya çalıştığımız olayın vuku bulduğu yola varana değin ikimizin ağzından da bir kelime daha çıkmadı.

Etrafıma bakar bakmaz, "Ah!" dedim. "Gizem çözüldü. Şu çalı mıdır funda mıdır, her neyse, ona bir baksana hele. Eğer ki rüzgâr şu an estiği gibi esiyordu ise, ki muhtemelen öyleydi, bu ince dallardan biri kolaylıkla Bay Deane'in göğsüne çarpmış olabilir, özellikle de sizin söylediğiniz gibi bu aralıkta duruyordu ise."

"Eh, aptalın tekiyim ben yahu! Bundan bir gün evvel, bahçıvana, bu dalların bahar sırasında budanmasını söylemiştim ancak Bay Deane bir şeyin onun göğsüne çarptığını söylediğinde, bu ihtimal aklımın ucundan dahi geçmemişti."

Geri döndüğümüz sırada ona şöyle dedim:

"Onun gayet inanılır olan hikâyesindeki yegâne boşluk da dolduğuna göre, ifadesinin doğru olduğu sonucuna ulaşabiliriz." Sakince, devam ettim, "Bu da onu şüpheli konumundan çıkartarak soruşturmamızın merkezini *bir* kişiye sabitler."

Hızlı adımlarla yürümüştük, çıktığımız kapının eşiğinde idik şimdi.

"Bay Ashley," diyerek konuşmamı sürdürdüm. "Bana yaptığınız iyiliklerin arasına, artık özel bir ihtimam gösterdiğimiz bu genç hanımı bana göstermeyi de eklemenizi rica edeceğim sizden. Eğer o beni görmeden evvel onu görmemi sağlarsanız, bana büyük bir iyilik yapmış olursunuz."

"Nerede olduğunu bilmiyorum. Onu arayacağım."

"Koridorun kapısının orada sizi bekliyor olacağım."

Birkaç dakika sonra, yanıma geldi.

"Geliniz," dedi ve beni kütüphane olduğunu fark ettiğim bir odaya götürdü.

Pencerelerden birini işaret ederek, aceleci bir tavırla dışarıya çıktı ve beni bu durumla yüzleşmek hususunda yalnız bıraktı. Aslında, hoşuma gitmişti bu. Parmağıyla bana gösterdiği yöne baktığımda, açık, dantel bir perdenin uç noktasında sırtı bana dönük bekleyen genç hanımı gördüm. Hareketlerimin onu bana doğru döndürmesini umarak, ona doğru birkaç adım attım. Ancak sırtını dönmek bir

kenara, kadın odada olduğumu bile fark etmemiş gibiydi. Bu, yüzünü görmeye karşı duyduğum yoğun isteğin başarısızlığa uğramasına sebep oldu. Elbisesi ve duruşu üzerinden hareket etmek zorundaydım.

Elbisesi fazlasıyla şıktı, yanındaki iki arkadaşının elbiselerinden yaptığım çıkarımın sonucuna kıyasla, beklediğimden daha zarifçe giyinmişti. Kadın kıyafetleri hususunda herhangi bir bilgi sahibi olmaktan uzak olsam da, böylesine bir esvabın, bir terzinin ortaya koyabileceği en iyi ürünlerden olduğunu bilmek bir kenara, onu giyecek kadına da bir servete mal olacağının da farkındaydım.

Bu, düşüncelerimi tersyüz eden bir keşifti zira aklıma ilk gelen şey, eline ekstra para geçirebilmek adına bazı ahlaki değerlerinden vazgeçen, fakir bir kız ile karşılaşacağımdı. Karşımda duran etkileyici kadın ise pekâlâ bir milyonerin kızı olabilirdi. Bu durumda, onun hırsızlık yaptığı hususunda kendimi nasıl ikna edecektim? Bu şüpheleri çözümlemek için, onun yüzüne bakmak durumunda olduğuma kanaat getirdim.

Dönecek gibi bir hali yoktu. Kışlık panjurların üzerini kapatan örtüyü kaldırmış, dışarıyı izlemekle meşgul bir haldeydi. Tavrı, danstan kısa bir süre uzaklaşarak anlık bir yalnızlığın tadını çıkarmaya çalışan birininkine benzemiyordu. Daha çok, ona çok az keyif veren ya da hiç keyif vermeyen bir şeyi izleyerek kara kara düşünen, soyutlanmış bir zihni var gibiydi. Biraz daha baktıkça, inanılmaz güzellikteki omuzlarının düşüklüğünü ve duruşuna ilmek ilmek işlenmiş bitkinliği fark ettim ve onun görünüşünü detaylıca irdelemem gerektiği hususunda ikna oldum. Birkaç adım daha atarak, aniden yanında bitiverdim.

"Affedersiniz, Bayan Smith!" diye cüretkâr bir şekilde seslendim ona. Sonrasında, içgüdüsel olarak bana döndüğü için duraksadım ve uğruna bu cesaretli hamleyi yaptığım kişiyi gördüm. "Çok üzgünüm!" diye aceleyle özür diledim. "Sizi başka bir genç hanımla karıştırdım," dedim ve hafifçe reverans yaparak geriye çekildim ki geçebilsin. Aklının buradan kaçıp gitmekte olduğunu sezebiliyordum.

Buna hiç de şaşırmadım doğrusu, zira gözleri yaşlarla doluydu ve normal şartlar altında güzelliğinden sual olunmayacak yüzü, kafasını karıştırdığı belli olan duygularla o denli kargacık burgacık bir hal almıştı ki, sekiz ila on bin dolarlık bir değeri olan bir mücevheri çalan suçluyu arayan benim gibi taş kalpli polis memuru bir kenara, hiçbir erkek ona bu haliyle bakmazdı.

Ancak onun ağlamakta olduğunu görmek beni sevindirdi zira sadece ilk defa suç işleyen kişiler gözyaşı döker ve yine, sadece ilk defa suç işleyen kişiler, özellikle de dürtüleri onu yanlış yapmaya yönlendirmişse ve kötü değil, zayıf karakterli kişilerse, dış etkiye açıktırlar.

Herhangi bir hata yapmaktan imtina eder bir halde, şüphelinin karakteri ve mazisi hakkında öğrenebileceğim her şeyi öğrenmeye girişmeden evvel kendimi şöyle bir toparladım. Bu bilgileri de, sahip olduğum tek kaynaktan, Bay Deane'in nişanlısından alacaktım.

Bu genç hanım, bir çiçek kadar güzel bir yüze sahip, narince bir hanımdı. Hassas doğasını fark ettiğimden sebep, ona olabildiğince nazik bir şekilde yaklaştım. Yaptığım işi ya da bu evde olma sebeplerimi ondan gizlemedim, zira beni bir otorite kılan şeyler bunlardı. Onun narin ruhunu ürkütmeyecek bir ses tonuna büründüm ve hepsi bir ke-

nara, ödüle dair hakkı, tıpkı mücevherin Bayan Burton'dan olduğu gibi çalınan sevgilisine son derece anlayışlı bir şekilde yaklaştım. Bu yaklaşımımla onun güvenini kazanarak birkaç gözlemimi onunla paylaştığımda, dinlemeye gayet açıktı:

"Burada, canı Bay Deane'inkinden bile daha sıkkın olan genç bir hanım var. Sıkıntısının sebebi nedir? O, sizin eşlikçiniz olarak buraya geldi. Onun kaybı için hüngür hüngür ağlayacak kadar çok mu seviyor Bay Deane'i?"

"Frances mi? Ah, hayır. Bay Deane'i de beni de sever ancak başımıza gelen talihsizliklere ağlayacak kadar yoğun değildir sevgisi. Bence hususi birkaç sıkıntısı var."

"Bu sıkıntıların ne olduğunu bana söyleyebilir misiniz?"

Şaşkınlığa uğradığı barizdi.

"Niçin böyle bir soru sordunuz? Çalıntı bir mücevheri bulmak için görevlendirildiğini düşündüğüm bir polis memuru, Frances Glover'ın sıkıntılarıyla neden alakadar olsun?"

İçinde bulunulan durumu aşikâr etmek zorunda olduğumu hissettim.

"Sadece şunu paylaşabilirim sizinle: Hiç kimsenin bir şeyi bulamadığı yoldan bir şey aldığı görülmüş."

"Onun mu? Ne zaman? Kim görmüş?"

"Bu soruların hepsine toptan cevap veremem," diyerek gülümsedim. Kimin gördüğünün bir önemi yok, onu, bu eylemi gerçekleştirirken görmüşler. Tam da siz arabadan indiğiniz sırada. Onun önünden yürüdüğünüzden sebep, doğal olarak bu eylemi görmemişsiniz ki belki de, bu durumda ne yapacağınızı ya da söyleyeceğinizi bilemeyeceğinizden bu sizin için daha da hayırlı oldu."

Beklenmedik bir cesarete bürünerek, "Evet, öyle yapmalıydım," dedi. "Ona ne bulduğunu sormalı ve bir cevap almak hususunda ısrar etmeliydim. Arkadaşlarımı seviyorum ancak şüphesiz ki evleneceğim adamı daha çok seviyorum."

Burada sesi kısıldı ve yanağına, onu fevkalade çekici kılan bir allık yürüdü.

"Çok doğru," diyerek onayladım. "Şimdi, bir önceki sorumu cevaplayacak mısınız? Bayan Glover'ın sıkıntısı nedir? Bana söylemeniz mümkün mü?"

"Bunu yapamam. Evden ayrıldığından beri ağzını bıçak açmadığını söyleyebilirim sadece. Yepyeni ve güzel elbisesinin onun keyfini yerine getireceğini düşündüm ancak görünen o ki, getirmemiş. Akşam boyunca mutsuz ve düşünceli bir haldeydi. Ancak, Bay Deane yakutu gösterdiği sırada biraz ilgili bir tavır takınarak dedi ki... Ah, unutmuşum!"

"Ne? Unuttuğunuz nedir?"

"Bir dakika önce yaptığınız ima. Tek kelime daha eklemek istemezdim ama..."

Tüm babacanlığımla gülümseyerek araya girdim ve, "Affedersiniz, ancak zaten *bir kelime daha* eklediniz, bana bunun ne anlama geldiğini açıklamalısınız. Bay Deane'in cebinden çıkardığı olağanüstü mücevhere hanımefendinin gösterdiği alakadan bahsedecektiniz ve..."

"Mücevher karşılığında verilecek ödülle ilintili. Frances, o sırada, yakuta alıcı gözle bakıyordu, Deane, beş yüz dolarlık bir ödül alacağını söylediği zaman, iç çekti. Ancak herhangi bir kız, bence bunu duyunca iç çekerdi. Bir iç çekiş üzerine çok kafa yorulmaması lazım."

"Bayan Glover, varlıklı biri değil mi? Gördüğüm kadarıyla fevkalade pahalı bir elbise giyiyor."

"Bunun farkındayım. Aslında buna ben de biraz kafa yordum zira babasının pek de hali vakti yerinde biri olduğunu söylemiyorlar. Belki de elbiseyi kendi parasıyla almıştır. Kenarda köşede biraz parasının olduğunu biliyorum. Burntwood'da sanatkârlık yapıyor."

Bayan Glover'ın elbisesinden konuşmaktan vazgeçtim. İlk teorimin doğruluğunda beni ikna edecek kadar şeyi duymuştum nasılsa. Bu iyi giyimli, ilk gençliğin yuvarlak hatları henüz yüzünden silinmemiş genç kadın, muhtemelen hâlâ, Bayan Burton'ın müthiş mücevherini elinde bulunduruyordu. Ancak mücevher neredeydi? Üzerinde mi taşıyordu, yoksa eşyalarının arasında mıydı? Dolaptaki pelerini anımsadım ve uç düzeyde hareketlerde bulunmadan evvel, mücevherin bu esvaba saklanıp saklanmadığından emin olmanın, makul bir hareket olduğunu düşündüm. Kendisine danıştıktan sonra Bayan Ashley de bunun mümkünatında benimle hemfikir oldu, böylelikle, zavallı kızın pelerinini şöyle bir yoklayabildim.

Yakutu buldum mu peki? Hayır, ancak iç ceplerden birinde bu davayla fevkalade ilintili olduğunu düşündüğüm başka bir şeyin bulunduğunu fark ettim. Buruşmuş, kirlenmiş ve gözyaşlarıyla lekelenmiş bir faturaydı elime geçen. Fatura şüphesiz ki zarifliği arkadaşlarını şaşkınlığa sürükleyen ve bir anlık da olsa onun varlıklı bir anne babanın kızı olduğunu düşünmemi sağlayan elbiseye aitti. Kendi ayakları üzerinde durmaya çalışan ve Fransız bir terzinin diktiklerine biçeceği fiyattan haberdar olmayan bu kızcağızı dehşet içerisinde bırakacak kadar yüksek bir meblağı

içeren bir faturaydı bu. Elbise dört yüz elli dolar tutuyordu! Bu fiyata ben dahi içerlemiştim ve Bay Deane, Bayan Burton'dan alacağı beş yüz dolardan bahsettiğinde niçin iç çektiğini ve daha sonra, Bay Deane'i yol boyunca takip ettiği sırada onun cebinden yere düşerek eline geçmiş olan bu mücevherle yüz yüze geldiğinde, ödül olarak vadedilen parayı kendisi için almanın cazibesine nasıl yenik düştüğünü gayet iyi anlıyordum artık.

Elbette ki Bay Deane'in bir çığlık koyarak kaybını aşikâr ederek ahalinin tümünü sundurmada toplayacağını hesap edememişti. Şüphesiz ki, bu durum cereyan ettiğinde, tasarısının gerçekleşme ihtimali suya düşmüştü. Tek dileğim, o an orada olup, rüzgârın gürül gürül estiği o sundurmada toplanan diğerlerinin yaptığı aramanın gidişatını izlediği ve almak istediği ödülün gitgide imkânsızlaştığı o noktada, olaya verilen tüm tepkilerin gösterdiği üzre kaypakça bir davranış sergilediğini ve bunun onu suçlu kıldığını, istese de istemese de, mücevheri Bay Deane'e ya da asli sahibine geri götürmediği takdirde, kendisini bir hırsız olarak göreceğini fark ettiğinde, çehresine şöyle bir bakıvermekti. Eşyayı, ev sahibesinin oğlunun da katıldığı fazlasıyla detaylı ve yorucu bir arama sürecinden sonra şıp diye geri vermesiyle üzerine çekilecek dikkatten nasıl sıyrılabilirdi ki artık?

Bu, suçlu olduğunu itiraf etmek ve dolayısıyla kendini diğerlerinin gözünde sonsuza dek küçük düşürmekten farksız olurdu. Hayır, onu ele verebilecek bu eşyayı kısa bir süreliğine daha üzerinde taşıyacak ve ismine zarar vermeden onu geri vermenin bir yolunu arayacaktı. Bu yüzden, arama sürecinin devam etmesine müdahil olmadı.

Bu kızın ruh durumunun tahmin ettiğim kadarını size böylesine önemli bir akşam boyunca bu denli detaylandırdıktan sonra ona bir sempati duyduğumu, bundan dolayı da sert bir müdahalede bulunmak istemediğimi anlarsınız diye umuyorum. Yüzünden gördüğüm kadarıyla içinde bulunduğu gerginlikten bir an önce kurtulmak istediğine emindim, bundan ki, nasıl yapacağını eğer bir bilse, mücevherden bir an önce kurtulurdu şüphesiz. Ona bu fırsatı vermeyi düşünüyordum, faturayı yerine koyduktan sonra Bayan Ashley'nin yanına dönerken böylesine rahatlamış olmamın sebebi de buydu elbette.

Beni gördü ve bir köşeye çekti.

"Mücevheri bulamadınız," dedi.

"Hayır," dedim. "Ancak nerede olduğundan eminim."

"Neredeymiş?"

"Bayan Glover'ın huzursuz yüreğinde."

Bayan Ashley'nin yüzü kül rengine döndü.

"Sakin olun," dedim. "Onu toplumun önünde küçük düşürmeden mücevheri almak için bir plan kurdum. Dinleyin beni bir." Kulağına birkaç sözcük fısıldadım.

Anlattıktan sonra, bir anlığına, şaşkınlığını muhafaza edemeyen bir şekilde beni şöyle bir süzdü ve yüzü aydınlandı.

"Hakikaten de, ödülünüzü hak etmek üzeresiniz," dedi, ve her zaman yanı başında bir yerde dolaşan oğlunu çağırarak, istediklerini ona fısıldadı. Başıyla onayladı, eğilerek selam verdi ve odanın dışına çıktı.

Bu evde neyle meşgul olduğum artık herkesin malumuydu, ortamda bulunan herkesi sessizliğe bürümeden bir koridorda ya da odada belirmem çok mümkün değil-

di, böyle bir durumun sonucunda da zaten halihazırda az olan konuklar, sinirli insanlardan mürekkep bir topluluğa dönüşmüşlerdi şüphesiz. Ancak, şimdilik buna dair herhangi bir izlenim almadığım için birdenbire onlara doğru şöyle bir dönüverdim ve mutlu mesut ancak onları da memnun edeceğini düşündüğüm bir saygıyla haykırdım:

"Baylar ve bayanlar, size ilginç bir haberim var. Yolu kaplayan kar, ahırdaki büyük yem kazanı içerisinde toplanarak eritilecek. Yakutu, bu karın dibinde bulacağımızı umuyoruz. Bayan Ashley, yakutun bulunacağı bu sürece iştirak etmenizi sizden rica ediyor. Kar dinmişti, bu yüzden Bayan Ashley, suyun kepçeyle kazandan dökülmesinin hoşuna gideceğini de düşündü.

Birkaç kız öne fırladı.

"Ah, evet! Nasıl da eğlenceli olur ama! Pelerinlerimiz ve su geçirmez elbiselerimiz nerede?"

Kızlardan sadece iki tanesi mütereddit bir haldeydi. Biri, Bay Deane'in sevgilisi, diğeri de onun arkadaşı Bayan Glover'dı. Bay Deane'in sevgilisi belki de gizliden gizliye ne olup bittiğini düşünüyordu. Diğeri... Eh, diğerinin yüzüne duygularını iyi-kötü tartacak kadar yakından ya da uzun süreliğine bakmadım. Tüm bu hengamenin ortasında, Bay Deane'in, suratını bir kapı aralığından çıkardığını gördüm. Umutla doluydu. Aynı zamanda, ikinci kattan aşağıya doğru bakan bir kadını da gördüğüme eminim ki tahminime göre bu Bayan Burton'ın ta kendiydi. Görünen o ki, özgüvenli ses tonum, kelimelerden de daha büyük bir etkiye sebep olmuştu. Herkes halihazırda mücevherin bulunduğunu ve onları ahıra davet etmemin, herkesle zaferi

paylaşarak bütüncül bir iyi hissetme duygusunu onarma çabama yönelik bir aldatmaca olduğunu düşünmüştü.

Biri hariç. Hiçbir şey, Bayan Glover'ı gergin, huzursuz ve endişeli bir görünümün dışına itemiyormuş gibiydi; her ne kadar diğerlerinin tavırlarını taklit etse de, yüzü donuk ve adımları yavaştı, sanki olan biten her şeyin bir aldatmaca olduğunu biliyor ve sakince hareket edeceği hususundaki gücünden endişe ediyordu.

"Ah! Hanımefendi!" diye düşündüm kendi kendime. "Sen hele biraz daha sabret de senin için hazırladığım şu nümayişi gör!" O su dolu kazanı koca kazanı ahırdaki sobanın üzerine hepimiz birden taşıdığımızda şüphesiz, gözleri büyümüş olmalıydı. Sobanın ateşini yakmak için halihazırda bir uğraşı sergilendiğinden sebep hanımlar, elbiselerinin başına bir hal gelmesinden korkmuyordu ve sayıları buna izin verdiği ölçütte kazanın etrafında bir kalabalık oluşturdular. Bayan Glover, özellikle kazanın ağzına kadar yaklaşmıştı ve bunu fark eder etmez, Bay Ashley ile aramda kararlaştırdığımız işareti yaptım. Birdenbire elektrikler kesildi ve ortalık zifiri karanlığa büründü.

Kızların çığlığına, yanlarındaki erkeklerin kahkahası eşlik ediyor ve bu sesler, kurnaz ev sahiplerinin dilediği özürlere karışarak hemen aydınlatılmaması hususunda ısrar ettiğim karanlığı dolduruyorlardı; sonra ışıklar söndükleri gibi birdenbire yandılar ve yüzlerde beliren ifadeler henüz taze iken, Bayan Glover'a, üzerindeki mücevheri kazana atmak için ona sunulan fırsattan istifade edip etmediğini öğrenmek için, şöyle bir bakıverdim. Eğer bu fırsattan istifade etmiş ise, ikimizin de sıkıntıları nihayete ermiş demekti. Eğer bunu yapmadıysa, ona sormakta bu

denli zorlandığım soruyu yöneltmek hususunda herhangi bir pişmanlığım olmayacaktı.

İki elleriyle tuttuğu pelerinini, pahalı ve yepyeni elbisesinin katmanlarının etrafına sarmıştı, gözleri ise önündeki kazana sabitlenmişti ve içlerinde onun güzelliğini dışarıya vuran bir ışıltı vardı.

Bir iç muhakeme yürüterek mücevherin kazanda olduğuna kanaat getirdim ve hazır bekleyen iki seyise, ellerindeki kepçelerle öne çıkmaları emrini verdim. Kepçeler hızlı bir şekilde kazana girdiler ancak onlar kazandan çıkana kadar hanımefendilerin yarısı, elbiselerine daha büyük bir zeval gelir endişesiyle geriye çekilmişlerdi. Ancak çok geçmeden bir kez daha öne atıldılar ve parıldayan gözlerle, kayıp yakutun içinde olduğunu tahmin ettikleri kazanın yavaş ancak emin hareketlerle boşaltılmasını izlediler.

Kepçeler kazanın dibine doğru dalıp çıktıkça, bu temaşayı izleyen başlar gitgide kazana doğru yaklaşıyordu, o denli büyük bir ilgi uyanmıştı ki başların sahiplerinde; o zamana kadar, tüm meşgaleleri, gözlerini o kocaman kazanın kapkara dibine dikmiş genç ve yakışıklı ev sahiplerinin her hareketini garip bir merak duygusuyla izlemek olan en geveze kişilerin dahi ağızlarını bıçak açmaz olmuştu.

Kepçelerin kazanın dibinde tıkırdadığını duyar duymaz, kayıp mücevheri görecek kişilerin ağızlarından çıkan sevinç nidasının beklentisi ile içgüdüsel olarak ileriye doğru bir adım attım. Tabanın geniş yüzeyine bakanlardan birinin "*Burada hiçbir şey yok!*" diye bağırmasıyla uğradığım sükût-u hayali düşünmeye davet ediyorum sizleri.

Hevesim öylesine kaçmıştı ki her ağızdan yükselen bağırış çağırış dolu sızlanmaları duyacağımdan, orada kalmak

istemedim. Olayların geldiği noktadan benim kadar rahatsız olduğu besbelli olan Bay Ashley'yi de kenara çekerek, bu saatten sonra yapabileceğim tek bir şey olduğunu ona söyledim.

"Neymiş o şey?"

"Bayan Glover'a, evinize gelen yolun zemininden aldığı şeyin ne olduğunu sormak."

"Ya bunu kabul etmezse?"

"O zaman, bir patırtıya sebep olmadan onu karakola götüreceğim ve bu işle görevli kadınlar, yakutun üzerinde olup olmadığından emin olmak için onu arayacaklar."

Bay Ashley, istemeden de olsa, tiksintisini dışa vuran bir hareket yaptı.

"Umarım ki iş o raddeye gelmez," dedi. "Ne kadar da güzel bir kız! Işıklar yandığında ne denli mutlu ve canlı göründüğünü fark ettin mi? Şahsen, büyüleyici olduğunu düşündüm."

"Bana da öyle geldi, bundan sebep de birkaç hatalı çıkarım yaptım. Eve döner dönmez beni onunla görüştürmenizi rica edeceğim sizden."

"Sizi kütüphanede bekliyor olacak."

Birkaç dakika sonra, Bayan Glover, evin söz konusu odasında benimle buluştuğu sırada, yapmakta olduğum şeye karşı ani bir iğrenti duydum. Neredeyse benim kızım yaşımdaydı ve o şüphe uyandırıcı sıkıntılı hali olmasaydı, kızım kadar mutlu ve gençliğinin baharında bir görüntü çizerdi. Duygularından münezzeh olması gereken bir kanun adamı olarak, bu genç kız ile yapmak üzere olduğum konuşmanın bir benzerini sevgili Flora'm ile de yapacağım bir gün gelecek miydi acaba? Bu düşünceden dolayı mi-

dem buruldu, olabildiğince nazik bir şekilde hanımefendiye reverans yaparak aşağıdaki cümleyi kurdum:

"Umarım kusuruma bakmazsınız Bayan Glover... İsminizin bu olduğu söylendi bana. Keyfinizi kaçırmayı hiç istemezdim doğrusu..." Bu kelimelerle beraber, gözleri endişe ve üzüntü kaynaklı yaşlara boğuldu. "Ancak, görevimi son derece basitleştirebilecek bir şeyi benimle paylaşabilir ve böylelikle olayları hem sizin hem de arkadaşlarınızın evlerinize gitmesini sağlayacak kadar basitleştirebilirsiniz."

"Ben mi?"

Karşımda, şaşkın bakışlarla durduğu sırada, yanakları al al olmaya başlamıştı bile. Bir sonraki kelimelerimin ağzımdan çıkabilmesi için feci bir gayret göstermek zorunda kaldım ve onun hatrı için olabildiğince net olmaya çalıştım.

"Evet, hanımefendi. Arabanızdan indikten hemen sonra yoldan almış olduğunuz görülen şey neydi acaba?"

İrkildi ve geriye doğru sendelediği sırada neredeyse düşecek gibi oldu.

"Ben mi almışım..." diye mırıldandı. Daha sonra, gururdan mı öfkeden mi kaynaklandığını çözemediğim bir yüz kızarmasıyla, soğukça yanıtladı: "Ah... O bana ait bir şeydi, düşürüvermiştim. Size ne olduğunu söylememeyi tercih ederim."

Yüzünü yakından inceledim. Gözlerini gözlerimden ayırmadan bana bakıyordu ancak gözlerinde, bana Flora'yı hatırlatmasından mutluluk duyacağım o andacı görmüyordum artık.

"Sizinle olabildiğince açık konuşursam, size iyilik etmiş olacağım," dedim. "Bay Deane, yakutu kaybettikten sonra yoldan alındığı görülen yegâne eşya idi aldığınız; her ne

kadar onun yakut olduğunu ima etmek istemiyorsam da, aldığınız şeyin ne olduğunu benimle paylaşmanız meseleyi çok daha sarih kılacaktır."

Bunun üzerine bayılacak gibi oldu, yerin dibine girmek üzereydi sanki.

"Of! Minnie nerede? Bay Deane nerede?" diye inledi, döndü ve sanki zikrettiği bu isimler yardımına koşacakmış gibi, kapıya bakmaya başladı. Gerçek olamayacak kadar yoğun bir öfke patlamasıyla bana "Elbisemin koynuna sakladığım bir kâğıt parçasından başka bir şey değildi o!" diye bağırdı. "Düşüvermişti..."

"Terzinizin faturası mıydı yoksa?" diye sordum.

"Bana dik dik baktı ve bir anlığına isterik kahkahalara kapıldıktan sonra, yanı başındaki bir koltuğa oturup, kasıla kasıla ağlamaya başladı.

"Evet," diye haykırdı. Birkaç dakika sonra, "Terzimin faturasıydı. Her işime burnumu sokmuşsun besbelli!" Daha sonra aniden, şaşırtıcı bir fevrilikle ayağa fırlayarak, "Herkese anlatacak mısın bunu? Bayan Glover'ın partiye ödenmemiş bir fatura getirdiğini ve Bay Deane'in şanssızlığından ya da dikkatsizliğinden dolayı, Bayan Burton'a getirmekte olduğu mücevheri düşürüp kaybetmesinden sebep, sakladığı yerden düşürüp daha sonra tekrar aldığı bu fatura yüzünden ona bir hırsız muamelesi çekilmesi gerektiğini mi söyleyeceksin? Bunu söyleyeceğine öldür beni!" diye bağırdı. "Halihazırda söylediysen, ölmem daha iyidir!" diye, gitgide artan bir duygusallıkla devam etti sözlerine. "Söyledin mi? Söyledin mi!"

O kadar öfkeliydi ki, öfkesi, tamamıyla masum bir kişiye ait olamayacak kadar yoğundu, bu yoğunluktu beni kendime getiren.

"Bayan Ashley ve bir ihtimal oğlu dışında kimse faturanın varlığından haberdar değil," dedim. "Hanımefendinin odasına gidip de yakutun sizde olmadığına dair bilgiyi onunla paylaşmanız, bunun bilinmemesi için yapabileceğiniz yegâne şey," diye de ekledim.

Çığlık atarak kollarını açtı. "Şu rezalete bak! Yapamam! Yapamam! Ah, utancımdan öleceğim! Ah babacığım! Anneciğim!" Tüm perişanlığıyla, odadan dışarı çıktı.

Ancak hemen sonra, utana sıkıla geri döndü.

"Onlarla yüzleşemem!" dedi. "Halihazırda buna inanıyorlar ve ben razı gelip sizle gelmediğim sürece inanmaya devam edecekler! Of! Niçin bu korkunç yere geldim ki? Parasını ödeyemeyeceğim kadar pahalı olan bu kahrolası elbiseyi niye sipariş ettim? Başıma açtığı tüm felaketlere rağmen gönlümün arzusunu bana..." Sustu. Bakışlarımı sezinlemişti ve orada, ona karşı hissettiği bir duygudaşlığın izini görmüştü belki de. Ses tonunu birdenbire değiştirerek, bana, "Lütfen bu aşağılanmadan kurtarın beni," dedi. "Yakutu görmedim. En az Bay Ashley kadar habersizim nerede olduğundan. Bana niçin inanmıyorsunuz? Yemin edecek olsam, bana inanmazlar mı?"

Onun adına fevkalade üzülmüştüm. Korkunç bir hatanın vuku bulduğunu düşünmeye başlamıştım ben de. Tavırları, suçluluk içermeyecek kadar samimiydi. Ancak, bu genç kızda değilse, yakut neredeydi? Şüphesiz, tüm olasılıklarımız tükenmişti ve faturaya dair anlattıkları, bulması zor olan bu yakut kayıp olduğu sürece, üzerine çöken o gizli şüphelilikten onu asla arındırmayacaktı.

"Bana umut vermiyorsunuz," diye inildedi. "Hepsinin önüne çıkıp hırsız olmadığımın kanıtlanmasını istediğimi

söylemek durumunda kalacağım. Ah, Tanrım! Keşke bana birazcık acısalar...

"Ya da biri şu yakutu bulacak... Hey! O da nesi!"

Berimizdeki salondan bir bağırtı duyuldu.

Bayan Glover'ın aldığı nefes boğazına yapıştı ve ikimiz de ileriye atıldık. Paltosunun hâlâ üzerinde olduğu görülen Bay Ashley, koridorun diğer tarafında duruyordu ve karşısında şu veya bu odada dağılmış vaziyette oldukları sırada yanlarından ayrıldığım bir dizi genç insan vardı. Garip bir ruh halinde olduğunu düşündüm; bizden tarafa bakıp da kütüphanenin kapısında kimin olduğunu görünce, iyi mi kötü mü olduğundan emin olamadığım bir haberi duyuran bir ses tonuna bürünüverdi.

Ancak ağzından çıkan ilk kelime, bu gizemi çözdü.

"Sevincime ortak olun!" diye bağırdı. "*Yakut bulundu*!" Hırsızı, adına hırsız denebilecekse tabii, görmek ister misiniz? Kapının önünde duruyor. Onu size gösterelim mi?"

Birkaç kişi, "Evet, evet!" diye bağırdı. Parıldayan gözlerle ve istemsizce kaldırdığı eliyle onlara Bay Deane de eşlik ediyordu. Ancak bazı hanımefendiler korkmuşa benziyordu. Bunu fark eden Bay Ashley, bizden yöne, cesaret almak için bakıverdi.

O cesareti Bayan Glover'ın gözlerinde buldu. "*Bulundu*" kelimesini duyduğunda tiril tiril titremiş ve neredeyse düşecek gibi olmuştu Bayan Glover. Ancak kısa sürede toparlanarak, benim dışımda birinin fark etmediği bir rahatlama hissinin ağusu içerisinde, Bay Ashley'nin bir sonraki hareketini bekliyordu.

"İğrenç hırsız! Vicdansız, namussuz!" diye bağırdı Bay Ashley. "Onu görmen lazım anne, hanımlar, sizin de! Yoksa

talihimizin nasıl yaver gittiğini asla anlayamazsınız. Kapıyı açın ve hırsızı getirin!"

Çın çın eden bir sesle verilen bu emir üzerine, ön kapının menteşeleri gıcırdadı ve kapı açıldığında, *devasa bir atı* insanların önüne doğru getiren iki seyis görüldü.

Bay Ashley'nin neşe çığlığına karışan ve dört bir yandan işitilen şaşkınca sesler, şüphesiz ki salonlarda yürümeye alışık olmayan hayvanın dizginlerini sarsmasına sebep oldu. Bunun üzerine Bay Ashley bir kez daha gülerek, neşeyle bağırdı:

"Sakın elinizden kaçırmayın! Baksana şuna anne! Hanımlar, hele bir bakın! Yüzünden akan suçluluğu görmüyor musunuz? Başımıza tüm bu sıkıntıları açan o! Sundurmamızı aydınlatan iki ışığa daldıktan sonra, Bayan Burton'ın yakutuna ve Bay Deane'in ödülüne haset ederek, ikisinin de sahip olduğunu ellerinden almaya çalışıyor ve bunun üzerine toynaklarını kar boyunca hareket ettirerek Bay Deane'in cebinden düşürdüğü mücevhere denk gelerek, onu bir kartopu şeklinde yuvarlayarak sol ayağındaki nalın içine sokuveriyor, nerede acaba... Bay Spencer bize..." Burada, o sırada giriş yapan tuhaf bir beyefendiye reveransta bulundu. "Bay Spencer, kızlarını almak için gelip de ahıra herkesten önce girmese, atın fazlasıyla huzursuz ve topallar olduğunu fark etmeseydi... nerede olduğunu asla bulamazdık. Hadi çocuklar, şu rezili gözümün önünden götürün ve dizginlerini çözün, ancak öncelikle, hanımların da görmesi için o mücrim sol toynağı kaldırıverin. Bay Spencer, atı muayene ederken, toynakta *şunu* buldu."

Tam bu sırada, genç adam, elini önüne uzattı. Fazlasıyla ıslanmış ve biçimsiz, sıradan, küçük bir tomar vardı. Ancak

deriyi çözer çözmez, gül rengini andıran öylesine bir ışık, avcundan dışarıya doğru süzülmeye başladı ki, hanımlardan hiçbirinin götürülen atın veyahut o *hırsızın* üzerine kapanan kapıları fark etmediğinden, adım gibi eminim. Oradaki tüm gözler ve çeneler fazlasıyla meşgul bir haldeydi ve kimsenin dikkatinin dağılmayacağından, en azından birkaç dakika boyunca bu halin süreceğinden emin olan Bay Ashley, elindeki bu muazzam mücevheri, sayısız şükran ifadesinin arasında, Bayan Burton'ın hevesle uzanıvermiş avcunun içine bırakıverdi ve bize doğru ilerleyerek Bayan Glover'a gülümsedi.

"Beni tebrik et", diye rica etti. "Tüm sıkıntılarımız bitti. Yine ne oldu?"

Gülümsemeye çalışan o zavallı küçük yaratık, kâğıt gibi bembeyazdı. İkimizden biri kolunu uzatamadan, bayılarak yere düştü. Acır ve muhtemelen içten içe pişmanlık duyar bir halde Bay Ashley, onu kucağına aldı ve birlikte Bayan Glover'ı kütüphaneye bıraktık. Onları orada bir başlarına bıraktım zira gözüme çarpan birkaç detaydan sebep, orada olan varlığımın çok da bir öneminin olmadığını fark ettim.

Bayan Ashley'nin vadettiği ödülü almama dair tüm umutlarım denizin dibini boylamış olsa da, bu genç kızın Flora'm kadar masum olduğunu öğrendim öğreneli, bu durumu çok da umursamıyordum.

Olan biten her şeyin burada gözüktüğünden daha mutlu sonlandığına emin olabilirsiniz. At, ödülde hak iddia etmedi ve Bay Spencer, hakkından vazgeçti. Ödülün tamamı, yanındaki iki hanımefendiyle, geçmiş saatlerde yaşadığı kaygılı ruh durumundan sonra, evine mutlu mesut dönecek olan Bay Deane'e verildi. Üçünden de bir sonraki

gecede tekrar geleceklerine dair bir söz alana kadar, Bay Ashley'nin, arabalarının kapısını kapamadığı kulağıma çalındı daha sonra.

Bayan Glover'ın başına gelen şoktaki kişisel payımı telafi etmek adına endişeli bir halde, ertesi sabah onu ziyaret ettim. O küçük faturaya dair ona birkaç öneride bulunmak vardı aklımda. Ancak ilk teklifime parlak bir gülümseme ve mutlu mesut sözlerle karşılık verdi:

"Ah, o meseleyi çözdüm! Bayan Duprė'den yeni geliyorum. Ona, elbisenin maliyetinin birkaç yüz doları geçmeyeceğini düşündüğümü söyledim, eğer elbiseyi geri alacak olursa ona bu miktarı vermeye hazır olduğumu belirttim. Ve elbiseyi geri aldı, artık o korkunç sateni bir daha giymek zorunda değilim!"

Terzinin adını aklıma not ettim. O ve ben, bir gün çok da dostça olmayan koşullar altında karşılaşabiliriz. Ancak Bayan Glover'a bu konuda tek bir söz etmedim. Sadece, "Bu gece ne giyeceksiniz o halde?" diye sordum.

"Ah, birkaç doğa çiçeği ile harmanlandığı zaman gayet göze hoş görünecek, biraz eski, benekli bir kumaşım var," dedi. "İnsan mutlu olduğu sürece, güzel elbiselere ihtiyaç duymuyor."

Cümleyi bitirdikten sonra suratına yayılan o hülyalı gülümseme, kelimelerden çok daha fazla şey anlatıyordu ve bir süre sonra kendisinin Bay Ashley ile nişanlandığı haberini okuduğumda hiç şaşırmadım.

Ancak, o gecenin altında yatan sefaleti bana anlatmadan evvel, onunla evlenmedi. Harrison Ashley ile daha önce bir kez daha denk gelmişti ancak ona herhangi bir şey demese de, görünüşe göre, onun ilgisini çekmek ve mem-

nun edebilmek için onu kamçılayan bir hayranlığa kapılmıştı. Dünyayı çok iyi bilmediği ve zenginlerin zevkleri ve hisleri hakkında pek az fikir sahibi olduğundan dolayı ne denli iyi giyinip kuşanırsa, bu zengin genç adamın hoşuna o kadar gidebileceğini düşünmüştü. Bundan sebep, nefsinin onu ele geçirdiği bir vakitte topladığı azıcık parayı, ki bildiğimiz kadarıyla birkaç yüz dolardan ibaretti bu, onun evinde utanıp sıkılmadan konukluk edebileceği bir elbiseye harcamıştı.

Siparişi, evine tam da partiye hazırlanacağı zamanda gelmişti. Eve teslimat, Fransız terzilerin alamet-i farikasıydı. Fatura da elbiseyle birlikte gelmişti ve her bir giderin listelendiği ve Bayan Glover'ın toplam rakamın yüksekliği dışında herhangi bir kusur bulamadığı bu belgeden sebep, Bayan Glover öyle bir daralmıştı ki, neredeyse bayılacaktı. Ancak balodan vazgeçemezdi. Bu yüzden, giyinip kuşandı ve acele etmek için kendini zorlayarak, böylesine yüksek bir fiyata karşılık gelen bu yeni ve harika elbisenin üzerinde nasıl durduğuna bakamadı bile. Düşündüğü tek şey aklın havsalanın almadığı o muazzam fatura idi, onun neredeyse yıllık kazancına karşılık gelen rakamlar, gözünün önünde dans edip durdu. Bu elbisenin parasını ödeyemez, babasından da isteyemezdi. Mahvolmuştu. Ancak balo ve Bay Ashley, bunlar hâlâ onu bekliyordu, bu yüzden bir keyif beklentisiyle kendini avuttu ve pelerinini giyerek evden çıkacağı sırada, gözleri, komodinin üzerinde durmakta olan faturaya takıldı.

O faturayı orada bırakmak olmazdı, odasının hiçbir yerinde duramazdı. Ev, meraklı gözlerle doluydu ve ince düşünülmüş bir hırsızlık onu ne kadar utandıracaksa, fatura

da o kadar utandırırdı. Bu yüzden ki faturayı korsesinin içine sığdırdı ve arabada onu bekleyen arkadaşlarının yanına gitti.

Daha sonra olan biteni, onun akşamdan alabileceği yegâne keyfi mahveden o minik detay dışında, biliyoruz. Basit bir elbise giymiş gencecik bir kız da orada idi. Bayan Glover o elbiseye bakarak, kendi görkemiyle bir kıyas yaptığı sırada, Bay Ashley, başka bir beyefendi ile yürüdüğü sırada, şunları demiş:

"Genç kızlar, annelerine daha çok yakışacak olan o tumturaklı ipeklerden ziyade, basit, beyaz elbiselerin içinde göze nasıl da hoş geliyorlar!"

Ağızdan çıktığı gibi unutulan, üzerine çok düşünülmemiş bu sözler, halihazırda bir mengenece sıkılmakta olan kalbi delip geçmişti. Onu, yüzünü geceye doğru dönmüş bir şekilde kütüphanede gördüğüm sırada şüphe duygumu uyandıran gözyaşlarının sebebi buydu.

Ancak, akşam bu olaylardan münezzeh olsaydı ve şövalyeleri andıran bir soyluluğa sahip ev sahibinin yüreğinde pişmanlık ve acıma duyguları uyanmasaydı, Bayan Glover bugün Bayan Ashley olarak anılır mıydı acaba?

CANAVARIN GEÇİDİ

William Hope Hodgson

Çeviren: Leyla Esen

William Hope Hodgson

1908'de yayımlanan *Sınırdaki Ev* romanıyla kozmik dehşet edebiyatının öncü yazarlarından biri haline gelen Hodgson, 1877'de İngiltere'de doğdu. 1910 yılında *The Idler* dergisinde yayımlanan "Canavarın Geçidi" [The Gateway of the Monster] öyküsüyle, bir "hayalet avcısı" olan okült dedektif kahramanı Thomas Carnacki'yi yarattı. Carnacki, vakaları çözerken hem çağdaş bilimden faydalanan hem de akıldışının alanında faaliyet gösteren bir dedektif olarak polisiye tarihinin nevi şahsına münhasır kahramanlarından biri oldu. Gençliğinde denizcilikle uğraşan, ardından fotoğrafçılığa merak saran, maceraperest bir yazar olan Hodgson, 1918'de, Birinci Dünya Savaşı'nın son günleri yaklaşırken cephede hayatını kaybettiğinde henüz 40 yaşındaydı.

Akşam yemeği yemek ve bir hikâye dinlemek için Carnacki'nin gönderdiği olağan davetiyeye cevaben derhal Cheyne Walk 427 numaraya geldiğimde, bu küçük mutlu anlar için sürekli davet edilen diğer üç kişiyi benden önce gelmiş buldum. Beş dakika sonra Carnacki, Arkright, Jessop, Taylor ve ben, yemeğimizin "keyfini çıkarmakla" meşguldük.

Çorbamı bitirirken, "Bu sefer pek uzun kalmadınız," dedim, Carnacki'nin kendisi hazır oluncaya kadar hikâyesinin yanına yaklaşılmasından bile hoşlanmadığını bir an için unutarak. Bu durumda lafını esirgemezdi.

"Evet öyle," diye kısaca yanıtladı ve ben yeni aldığım bir silahtan bahsederek konuyu değiştirdiğimde bu havadisi başını anlayışla sallayarak karşıladı. Bu esnada yüzünde beliren sahici ve neşeli bir gülümseme, sanırım konuyu kasten değiştirmemden duyduğu memnuniyeti ifade ediyordu.

Daha sonra yemek bittiğinde Carnacki elinde piposuyla kendisini rahatça büyük koltuğuna bıraktı ve lafı birazcık dolandırarak hikâyesine başladı:

"Dodgson'ın da biraz önce parmak bastığı gibi, çok önemli bir sebepten dolayı kısa süreliğine gitmiştim ve

pek uzakta da değildim. Tam yerini korkarım size söylememem gerek; fakat buraya olan mesafesi otuz kilometreden daha az; gene de bir ismi değiştirmek dışında hikâye zarar görmeyecek. Hem de nasıl bir hikâye! Şimdiye kadar karşılaştığım en olağanüstü şeylerden birisi.

"İki hafta önce adına Anderson diyeceğim bir adamdan randevu talebinde bulunan bir mektup aldım. Bir görüşme ayarladım ve adam geldiğinde, uzun süredir devam eden, adına 'dadanma' dediği, –çok iyi– doğrulanmış bir vakayı araştırarak, aydınlatıp aydınlatamayacağımı görmemi istediğini söyledi. Bana o kadar çok ayrıntı verdi ki sonunda konu benzersiz bir olay sunuyor gibi görününce vakayı almaya karar verdim.

"İki gün sonra ikindi vakti geç bir saatte eve ulaştım. Karşımda kendi arazisi içinde tek başına dikilmekte olan oldukça eski bir mekân buldum. Anderson kâhyaya bir mektup bırakmıştı, yokluğu nedeniyle özürlerini bildiriyor, bütün evi incelemelerim için emrime bıraktığını yazıyordu. Kâhyanın ziyaretimin amacını bildiği belliydi, böylece epeyce yalnız olduğum akşam yemeği boyunca onu bir güzel sorguladım. Yaşlı ve seçkin bir hizmetkârdı ve Gri Oda'nın geçmişinin ayrıntılarına tam olarak hâkimdi. Ondan özellikle, Anderson'ın üstünkörü değinip geçtiği iki şey hakkında birçok detayı öğrendim. Birincisi Gri Oda'nın kapısıydı ki gecenin bir köründe açıldığı ve sertçe çarpıldığı duyuluyordu ve bu durum, kâhyanın kapının kilitli, anahtarın da kilerindeki anahtarlıkta durduğunu bildiği halde bile gerçekleşiyordu. İkincisi, yatak örtülerinin sürekli olarak yataktan sıyırılıp yığın halinde bir köşeye atılmış halde bulunmasıydı.

"Fakat yaşlı kâhyayı en fazla rahatsız eden durum kapının çarpılmasıydı. Bana çoğu zaman korkudan titreyerek ve sesi dinleyerek uyanık kaldığını söyledi; bazen kapı defalarca çarpılıp duruyormuş... Güm! Güm! Güm! Öyle ki uyumak imkânsız hale geliyormuş.

"Anderson'ın anlattıklarından dolayı odanın yüz elli yılı aşkın bir geçmişe sahip olduğunu zaten biliyordum. Üç insan bu odada boğulmuştu; atalarından birisi, eşi ve çocuğu. Öğrendiğimde büyük acı duyduğum bu gerçek yüzünden yemekten sonra Gri Oda'ya göz atmaya giderken araştıracak çarpıcı bir vakam olduğu duygusuyla nasıl dolu olduğumu tasavvur edin artık.

"Yaşlı kâhya Peter odaya gidişimden oldukça tedirgin oldu ve büyük bir ciddiyetle yirmi yıllık hizmeti boyunca karanlık bastırdıktan sonra o odaya hiç kimsenin asla girmediğine beni inandırmaya çalıştı. Gayet babacan bir tavırla, tehlikenin ortadan kalkmış olacağı ve böylece kendisinin de bana eşlik edebileceği sabah saatlerine kadar beklemem için yalvardı.

"Elbette ona hafifçe gülümsedim ve canını sıkmamasını söyledim. Etrafa şöyle bir bakmaktan fazlasını yapmayacağımı açıkladım ve belki birkaç mühürleme yapacağımı belirttim. Korkmasına gerek yoktu, böyle şeylere alışıktım. Fakat bunları söylediğimde kafasını salladı.

'Bizimkilerin benzeri pek fazla hayalet bulunmaz efendim,' diyerek kederli bir gururla beni temin etti. Tanrı aşkına! Sonra göreceğiniz gibi, gayet haklıydı.

"Birkaç tane mum aldım, Peter da anahtarlarla beni takip etti. Kapının kilidini açtı ama benimle içeri girmedi. Korku içinde olduğu görülüyordu ve incelememi gün ışı-

ğına kadar erteleme talebini yineledi. Tabii ona yine güldüm ve kapıda nöbette kalabileceğini ve dışarı çıkan bir şey olursa yakalamasını söyledim.

" 'Asla dışarı çıkmaz efendim,' dedi o komik, antika ciddi tavrıyla. Ama öyle ya da böyle sanki anında bir ürpertiye kapılıyormuşum gibi hissetmemi sağladı. O zaten bu durumdaydı, bilirsiniz.

"Onu dışarıda bıraktım ve odayı incelemeye başladım. İçinde baş tarafı dip duvara dayalı dört direkli kocaman bir karyola olan, gösterişli tarzda iyi döşenmiş büyük bir odaydı. Şömine rafında iki mumluk, odadaki üç masanın her birinde ikişer mumluk vardı. Birçoğunu yaktım ve bundan sonra odanın gayriinsani kasveti biraz azalır gibi oldu; fakat yine de oldukça temiz ve her yönden iyi korunmuş olduğunu hatırlatayım.

"Etrafa iyice bir baktıktan sonra boydan boya pencerelere, duvarlara, resimlerin üstüne, şömineye ve gömme dolaplara uzunlamasına ince kurdele şeritleri çektim. Çalıştığım bütün o süre boyunca kâhya dışarıda durdu ve ben onu içeri girmeye ikna edemedim, yine de oraya buraya gidip gelerek kurdeleleri germe işimi yaparken onunla biraz şakalaştım. Bu süre zarfında zaman zaman şöyle dedi: 'Eminim beni bağışlarsınız efendim ama keşke dışarı çıksanız. Dürüst olmak gerekirse sizin yüzünüzden zangır zangır titriyorum.'

"Beklemesine gerek olmadığını söyledim; ama görevi olarak gördüğü şeye kendi tarzında yeterince sadıktı. Beni orada yalnız bırakarak gidemeyeceğini söyledi. Özür diledi ancak odanın tehlikesini anlayamadığımı açıkça belirtti; genel olarak oldukça korkmuş durumda olduğunu gö-

rebiliyordum. Bununla birlikte odada bu işlemi yapmak zorundaydım çünkü herhangi bir maddi şeyin içeri girip girmediğini anlamam gerekiyordu; bu yüzden ondan, gerçekten bir şey duymadığı sürece beni rahatsız etmemesini istedim. Sinirlerimi bozmaya başlamıştı ve odanın 'hissi' zaten yeterince kötüydü, daha berbat hale getirmenin âlemi yoktu.

"Bir süre daha çalışarak şeritleri tabana gerip üstlerini mühürledim, bu şekilde, maskaralık yapmak niyetiyle karanlıkta odaya girme cüreti gösteren herhangi birinin en hafif dokunuşuyla kırılabilirlerdi. Bütün bunlar tahmin ettiğimden daha fazla zamanımı aldı; ve aniden bir saatin on biri vurduğunu duydum. İşe başladıktan hemen sonra ceketimi çıkarmıştım; artık yapmayı amaçladığım her şeyi pratik olarak yapıp tamamlamış halde, onu almak için kanepeye doğru yürüdüm. Yaşlı kâhyanın sesini duyduğumda ceketime ulaşmak üzereydim (son bir saattir hiçbir şey söylememişti), sesi sert ve korkmuş geliyordu: 'Çabuk çıkın efendim, çabuk! Bir şeyler olacak!' Tanrı aşkına! Yerimden sıçradım ve aynı anda yatağın solunda bulunan masanın üstündeki mumlardan biri sönüverdi. Rüzgârdan mıydı nedendi şu anda bilmiyorum ama sadece bir anlığına da olsa kapıya doğru atılacak kadar ürktüm; fakat ulaşmadan durduğumu söylemekten memnunum. Kâhya orada dikilirken, önceden ona bir çeşit 'cesaret' dersi vermişken tabanları öylece yağlayamazdım, anlarsınız ya. Ben de hemen sağa döndüm ve şömine rafındaki iki mumu aldım ve yatağın yanındaki masaya doğru yürüdüm. Evet, hiçbir şey görmedim. Yanmakta olan mumu söndürdüm; ardından diğer iki masaya geçip oradakileri de söndürdüm. Hemen

ardından kapının dışından yaşlı adam yeniden bağırdı: 'Ah! Efendim dediğimi yapın! Dediğimi yapın!'

'Tamam Peter,' dedim, ama Tanrı aşkına, sesim çıkmasını istediğim gibi sakin çıkmamıştı! Kapıya doğru çok küçük bir hamle yaptım, koşmadım tabii. Tahmin edebileceğiniz gibi son derece uzun adımlarla yürüdüm. Kapıya geldiğimde aniden, içeride soğuk bir rüzgâr olduğu hissine kapıldım. Adeta pencere birdenbire biraz açılıvermiş gibiydi. Kapıya ulaştığımda yaşlı kâhya içgüdüsel şekilde geri çekildi. 'Mumları tut Peter!' dedim oldukça tiz bir sesle ve onları eline tutuşturdum. Döndüm, kolunu yakaladığım kapıyı gürültüyle çarparak kapadım. Biliyor musunuz bunu yaptığımda nasıl oluyorsa bir şey onu geri çekiyor gibi geldi bana, ama sadece düş gücümün bir oyunu olmalıydı. Anahtarı kilitte çevirdim, ardından bir kez daha çevirip kapıyı iki kez kilitledim. Ondan sonra hafiflediğimi hissettim ve hemen işe girişip kapıyı mühürledim. İlaveten kartımı anahtar deliğine sokup orayı da mühürledim; anahtarı cebime koyduktan sonra gerilmiş halde sessizce yolu gösteren Peter'la birlikte aşağıya indim. Zavallı yaşlı adam! Son iki üç saat boyunca hatırı sayılır bir gerginlik yaşadığını o ân fark ettim.

"Gece yarısına doğru yatmaya gittim. Odam Gri Oda'nın kapısının da açıldığı koridorun en sonundaydı. Aramızdaki kapıları saydığımda beş oda olduğunu gördüm. Bundan dolayı bir üzüntü duymamış olmamı anlayabildiğinizden eminim. Sonra tam soyunmaya başlamıştım ki aklıma bir fikir geldi, mumumu ve mühür mumunu aldım ve beş odanın da kapılarını mühürledim. Gece bir kapı çarparsa hangisi olduğunu bilebilirdim böylece.

"Odama dönüp kapıyı kilitledim ve yatağa girdim. Koridordan gelen yüksek bir çatırtıyla aniden derin uykumdan uyandım. Yatakta oturup dinledim fakat bir şey duyamadım. Ardından mumumu yaktım. Şiddetle çarpan bir kapının sesi koridor boyunca yankılandığında mumu yakmakla meşguldüm. Yataktan fırladım ve tabancamı kaptım. Kapımın kilidini açtım ve mumu yukarı kaldırıp silahımı hazır tutarak koridora çıktım. Sonra tuhaf bir şey oldu. Gri Oda'ya doğru bir adım dahi atamıyordum. Hepinizin bildiği gibi doğrusu korkak bir adam değilimdir. Hayaletli şeylerle ilgili çok vakaya girmişliğim var bu yüzden korkaklıkla suçlanamam; fakat diyebilirim ki dehşete kapıldım, tıpkı masum bir çocuk gibi öylece dehşete kapıldım. O gece havada fazlasıyla lanetli bir şey vardı. Yatak odama geri döndüm, kapıyı kapatıp kilitledim. Sonra gece boyunca yatakta oturdum ve bir kapının koridor boyunca yayılan iç karartıcı vuruşlarını dinledim. Ses evin her yanında çınlıyor gibiydi.

"Nihayet gün ışıdı, ben de yıkanıp giyindim. Yaklaşık bir saattir kapı artık çarpmıyordu ve sinirlerim yavaş yavaş düzelmeye başlamıştı. Kendimden utanıyor gibiydim, gerçi bu bir bakıma aptalcaydı çünkü bu tarz şeylere bulaştığınızda zaman zaman sinirleriniz mecburen gerilir. Ama gün ışıyıncaya kadar sadece sessizce oturmanız gerekir ve kendinize bir korkak olduğunuzu söyler durursunuz. Bazen bu korkaklıktan öte bir şey oluyor sanırım. Bunun zaman zaman sizi uyaran ve *sizin için* savaşan bir şey olduğuna inanıyorum. Ama yine de, böyle bir andan sonra kendimi daima kötü ve mutsuz hissediyorum.

"Tamamen gündüz olduğunda kapımı açtım, tabancamı el altında tutarak koridor boyunca sessizce yürüdüm.

Yolumun üstündeki merdiven sahanlığından geçerken yukarı gelen kişiyi görmek için durakladım, elinde bir kahve fincanıyla yaşlı kâhyaydı. Pijamasını zar zor pantolonunun içine sokuşturmuş, ayağına eski bir çift pantufla geçirmişti.

" 'Merhaba Peter!' dedim aniden kendimi neşeli hissederek; zira yakınımda yaşayan bir insanın bulunması, kaybolmuş bir çocuğun böyle bir durumda sevineceği kadar sevindirmişti beni. 'Elinde içeceklerle nereye böyle?'

"Yaşlı adam yerinden sıçradı ve kahvenin bir kısmını döktü. Yukarı doğru bana baktığında bembeyaz kesilmiş ve bitkin olduğunu görebiliyordum. Merdivenleri tırmandı ve küçük tepsiyi bana doğru uzattı. 'Sizi emniyette ve iyi gördüğüme gerçekten çok memnunum efendim,' dedi. 'Gri Oda'ya girme riskini alabileceğinizden korkmuştum, efendim. Kapının sesinden dolayı bütün gece gözüme uyku girmedi. Ortalık aydınlanınca size biraz kahve yapabileceğimi düşündüm. Mühürlere bakmak isteyeceğinizi biliyorum ve nedense iki kişi olmak daha güvenli görünüyor efendim.

" 'Peter,' dedim, 'çok kibarsın. Bu çok düşünceli bir davranış.' Sonra kahveyi içtim. 'Gel benimle,' dedim ve tepsiyi ona geri verdim. 'Canavarların neler yaptıklarına bir göz atacağım. Bu cesareti gece bulamamıştım.

'Gerçekten müteşekkirim efendim,' diye cevapladı. 'İnsan iblislere karşı hiçbir şey yapamaz efendim; hava karardıktan sonra Gri Oda'da iblisler bulunur.'

"Koridorda ilerleyerek kapılardaki bütün mühürleri inceledim ve onları bıraktığım gibi buldum; fakat Gri Oda'ya vardığımda buradaki mührün kırılmış olduğunu gördüm, buna rağmen anahtar deliğindeki karta dokunulmamış-

tı. Onu oradan alıp yırttım ve kapının kilidini açıp içeri girdim, tahmin edeceğiniz gibi çok dikkatli şekilde; fakat odada korkulacak hiçbir şey yoktu, tamamen boştu ve çok aydınlıktı. Bütün mühürleri inceledim ama bir tanesi bile bozulmamıştı. Yaşlı kâhya peşimden içeri gelmişti, aniden şöyle bağırdı: 'Yatak örtüleri, efendim!'

"Yatağa koştum ve etrafını gözden geçirdim; elbette yatağın sol tarafındaki köşeye yığılmışlardı. Ulu Tanrım! Kendimi ne kadar acayip hissettiğimi bir düşünün. Odada bir şey *varmış*. Bir süre, önce yatağa sonra yerdeki çarşaflara baktım durdum. Onlara dokunmak istemediğime dair bir hisse kapılmıştım. Gerçi Yaşlı Peter bu durumdan etkilenmiş gibi görünmüyordu. Yatak örtülerine doğru gitti, şüphesiz yirmi yıldır her gün yaptığı gibi onları toplayacaktı fakat onu durdurdum. İncelememi bitirinceye kadar hiçbir şeye dokunmamasını istedim. Bunun için bir saatten fazla zaman harcamış olmalıyım ve ardından Peter'ın yatağı düzeltmesine izin verdim; sonrasında dışarı çıktık ve kapıyı kilitledim zira oda sinirlerimi bozuyordu.

"Önce kısa bir yürüyüş, ardından kahvaltı yaptım ve iyice kendime gelince Gri Oda'ya geri dönerek, Peter'ın ve hizmetçilerden birinin yardımıyla yatak dışında her şeyi, hatta resimleri bile dışarı çıkarttım. Bir sondaj çubuğu, bir çekiç ve büyüteçle duvarları, zemini ve sonra tavanı inceledim ama şüpheli bir şey bulamadım. Sizi temin ederim ki, önceki gece boyunca odada başıboş kalmış olağanüstü bir şey olduğunun gerçekten ayırdına varmaya başlamıştım. Her şeyi yeniden mühürledim ve daha önce yaptığım gibi kapıyı kilitleyip mühürleyerek odadan ayrıldım.

"O gece akşam yemeğinden sonra Peter'la birlikte eşyalarımdan bazılarını çıkardık ve fotoğraf makinemi ve flaşımı, flaşın deklanşöründen kapıya bir ip çekerek Gri Oda'nın karşısına sabitledim. Anlayacağınız gibi böylece kapı gerçekten açılırsa flaş patlayacak ve sabah inceleyeceğim, oldukça tuhaf olabilecek bir fotoğraf elde edecektim. Ayrılmadan önce yaptığım son şey de objektifin kapağını açmak oldu ve bundan sonra yatak odama yatmaya gittim zira gece yarısı kalkmayı düşünüyordum, bunu sağlamak için minik alarmımı kurdum, ayrıca mumumu yanık bıraktım.

"Saat beni on ikide uyandırdığında kalktım ve sabahlığımla terliklerimi giydim. Tabancamı sağ cebime sokarak kapımı açtım. Ardından karanlık oda lambamı yaktım ve lamı çıkardım böylece net bir ışık verecekti. Onu koridorda yaklaşık on metre kadar ileri götürüp, açık yüzü kendime dönük şekilde yere bıraktım, böylece karanlık koridor boyunca yaklaşabilecek şeyleri bana gösterecekti. Sonra geri dönüp, tabancam hazır durumda odamın kapısına oturdum ve koridora doğru, fotoğraf makinemin Gri Oda'nın kapısının karşısında durduğunu bildiğim yere bakmaya başladım.

"Aniden koridorun ilerisinden gelen hafif bir ses duyduğumda sanırım yaklaşık bir buçuk saattir izlemeyi sürdürüyordum. Başımın arka kısmında garip bir karıncalanma hissinin hemen farkına vardım, ellerim de bir miktar terlemişti. Ardından koridorun sonu flaşın ani parlayışıyla ışıldadı. Arkasından karanlık tekrar yerini aldı ve sinirlerim altüst olmuş halde dikkatle koridora baktım, gerginlik içinde dinleyerek ve flaş-tozunun muazzam parıltısıyla tezat oluş-

turan ve artık gülünç derecede sönük kalan karanlık oda lambasının soluk ışığının ötesinde neyin uzandığını görmeye çalışarak... Ve sonra öne doğru eğilmiş, dikkatle bakıp dinlerken Gri Oda'nın kapısından bir gümbürtü geldi. Ses koca koridoru tamamen doldurdu, sanki bütün evde derin derin yankılanıyordu. Size söyleyeyim, kendimi korkunç hissettim, sanki kemiklerim eriyordu. Berbat bir şeydi. Tanrı aşkına! Oysa nasıl dikkatle bakmış, nasıl dinlemiştim. Ve sonra yeniden başladı, güm, güm, güm ve ardından kapının gürültüsünden neredeyse daha dehşetli bir sessizlik kapladı etrafı, zira sürekli, acımazsız bir şeyin koridor boyunca süzülerek üzerime doğru geldiğini hayal ediyordum. Sonra aniden lambam sönüverdi ve bir karış önümü bile göremez oldum. Birden orada oturarak ne kadar aptalca bir şey yaptığımın farkına vardım ve ayağa fırladım. Bunu yaptığım anda koridorda, hem de çok yakınımda bir ses duyar gibi oldum. Geriye doğru sıçrayıp odama girdim, kapıyı hızla çarptım ve kilitledim. Yatağıma oturup gözlerimi kapıya diktim. Tabancam elimdeydi ama berbat derecede yararsız görünüyordu. O kapının diğer tarafında bir şey olduğunu hissediyordum. Meçhul bir nedenden dolayı *biliyordum* ki yumuşak bir şey kapıya bastırıyordu. Düşündüğüm sadece buydu. Düşünülecek en olağandışı şey.

"Az sonra kendimi biraz topladım ve tebeşirle cilalı zemine aceleyle bir pentagram çiziktirdim ve içine oturarak neredeyse sabaha kadar orada kaldım. Bütün bu zaman boyunca Gri Oda'nın kapısı koridorun derinliklerinde ciddi ve dehşetli aralıklarla gümledi. Berbat, acımasız bir geceydi.

"Gün ağarmaya başladığında gümbürtü kademeli olarak sona erdi ve sonunda cesaretimi toplayıp fotoğraf makine-

min objektifini kapatmak için koridor boyunca loş ışıkta ilerledim. Bunun biraz zorlayıcı olduğunu söyleyebilirim fakat yapmasaydım fotoğrafım bozulabilirdi ve onu kurtarmaya çok istekliydim. Odama geri döndükten sonra içinde oturduğum beş köşeli yıldızı ovalayıp silmeye koyuldum.

"Yarım saat sonra kapım tıklandı. Peter kahve getirmişti. Kahvemi içtikten sonra birlikte Gri Oda'ya doğru yollandık. Giderken diğer kapılardaki mühürlere göz attım ancak hiçbirine dokunulmamıştı. Gri Oda'nın kapısındaki mühürle birlikte flaşın deklanşöründen gelen ip de kopmuştu ama anahtar deliğindeki kart halen oradaydı. Kartı yerinden çıkardım ve kapıyı açtım. Yatağın yanına varıncaya kadar sıradışı bir şey görünmüyordu; sonra aynı bir gün önceki gibi yatak örtülerinin yerlerinden sökülüp yine tam olarak aynı yere, sol köşeye fırlatıldığını gördüm. Kendimi oldukça tuhaf hissetmeme rağmen tüm mühürlere bakmayı ihmal etmedim ama gördüğüm şey sadece hiçbirinin bozulmamış olduğuydu.

"Sonra dönüp yaşlı Peter'a baktım, o da bana bakıyor ve başını sallıyordu.

" 'Haydi buradan gidelim!' dedim. 'Uygun bir koruma olmadan yaşayan hiçbir insanın girebileceği bir yer değil burası.'

"Sonra dışarı çıktık ve kapıyı yeniden kilitleyip mühürledim.

"Kahvaltıdan sonra negatifi tab ettim ama sadece Gri Oda'nın yarı açık kapısını gösteriyordu. Sonra hayatta kalmak için, belki de ruh için gerekli olabilecek bazı araç ve gereçleri almak istediğimden evden ayrıldım, çünkü önümüzdeki geceyi Gri Oda'da geçirmek istiyordum.

"Saat yaklaşık beş buçuk civarında aletlerimle birlikte taksiyle geri döndüm ve bunları Peter'la Gri Oda'ya taşıyarak zeminin ortasına dikkatlice yığdık. Yanımda getirmiş olduğum bir kedi de dahil olmak üzere her şey odaya yerleştirildiğinde kapıyı kilitleyip mühürledim ve Peter'a akşam yemeğine inmeyeceğimi söyleyerek odama yöneldim. 'Peki efendim,' dedi ve odama gireceğimi düşünerek aşağıya indi ki zaten inanmasını istediğim de buydu, niyetimi bilse hem benim için hem kendisi için endişeleneceğini biliyordum.

"Fakat odamdan sadece makinem ile flaşımı aldım ve hemen Gri Oda'ya geri döndüm. Kendimi içeri kilitleyip kapıyı mühürledim ve işe koyuldum çünkü hava kararmadan önde yapmam gereken birçok şey vardı.

"Önce tabana yaymış olduğum tüm şeritleri temizledim, ardından hâlâ sepetinde kapalı olan kediyi karşı duvarın dibine taşıdım. Sonra odanın ortasına döndüm ve altı metre çapında bir alanı ölçerek 'çördük otu süpürgesiyle' süpürdüm. Buraya üzerine basmamaya özellikle dikkat ederek tebeşirle bir daire çizdim. Ayrıca ezilmiş bir miktar sarımsağı tebeşirden dairenin tam etrafına geniş bir kemer halinde sürdüm ve bunu tamamladıktan sonra ortada duran eşyalarımın arasından, içinde özel bir su olan küçük kavanozu aldım. Üstündeki parşömeni yırtıp tıpasını çıkardım. Ardından sol işaret parmağımı küçük kavanoza batırarak zeminin üstüne, tebeşir çizgisinin iç kısmına, Saamaaa Ritüeli'nin İkinci Sembolünü yapmak üzere bir daire daha çizdim ve büyük bir dikkatle sola dönük hilali ekleyerek her Sembolü oluşturdum. Size diyebilirim ki bu işi bitirip su-çemberini tamamladığımda kuş gibi ha-

fiflemiş hissettim. Sonra getirdiğim eşyalardan bir kısmını daha açtım ve her Hilal'in 'göbeği'ne yanmakta olan birer mum yerleştirdim. Bundan sonra koruyucu yıldızın beş köşesinin her biri tebeşir çemberine dokunacak şekilde bir pentagram çizdim. Bu beş köşeye, her biri kumaşa sarılmış beş parça ekmek yerleştirdim ve beş kolun da 'çukur'larına içinde su-çemberini yaptığım sudan bulunan beş adet ağzı açık kavanozu koydum. Böylece birinci koruyucu bariyerimi nihayet tamamlamış oldum.

"Şimdi, araştırma yöntemlerim hakkında bir şeyler bilen sizler dışındaki herkes bütün bunları işe yaramaz ve aptalca batıl inançlar olarak düşünebilir; fakat hepiniz Siyah Peçe vakasını hatırlarsınız, o zaman hayatımı buna çok benzer bir korunma şekli kurtarmıştı, oysa Aster bunu küçümseyip içeri gelmeyerek ölüme gitti. Bu fikri Sigsand Elyazması'ndan aldım ki şimdiye kadar bununla ilgili tek bildiğim bu kitabın on dördüncü yüzyılda yazılmış olduğudur. Doğal olarak ilk başta, sadece zamanının batıl inançlarının bir ifadesi olduğunu sanmıştım ve bir yıl sonra biraz önce sözünü ettiğim şu korkunç Siyah Peçe işinde uygulayıncaya kadar 'Savunma'sını test etmek aklıma gelmemişti. Nasıl sonuçlandığını biliyorsunuz. Daha sonra bunu birkaç kez kullandım ve daima beni korudu ta ki Hareket Eden Kürk vakasına kadar. Oradaki sadece kısmi bir 'Savunma'ydı ve pentagramın içinde neredeyse ölüyordum. Bundan sonra Profesör Garder'ın 'Bir Medyumla Deneyler' kitabıyla karşılaştım. Burada, bir Medyumun etrafını bir akımla kuşattıklarında, sanki bir vakumun içinde Ruhani dünyayla ilişkisi kesilmiş gibi gücünü kaybetmişti. Bu beni o kadar çok düşündürdü ki, bazı alametlere karşı en müthiş 'Sa-

vunma' olan Elektrikli Pentagram'ı bu şekilde yaptım. Savunma yıldızının şeklini bu koruma için kullandım çünkü şahsen kadim büyü figürlerinde bir tür olağanüstü erdem olduğundan hiç şüphem yok. Bir Yirminci Yüzyıl insanının bunu kabul etmesi ilginç, öyle değil mi? Fakat buna rağmen hepinizin de bildiği gibi, küçük ucuz bir kahkahaya maruz kalacak kadar kör olmaya asla yanaşmadım, yanaşmam da. Sorular sorar, gözlerimi açık tutarım!

"Bu son vakada doğaüstü bir canavara çattığımdan pek de şüphem yoktu ve mümkün olan her türlü önlemi almak istiyordum zira tehlike oldukça nefret uyandırıcıydı.

"Artık Elektrikli Pentagram'ı yerleştirmenin zamanı gelmişti. Her 'köşeyi' ve 'çukuru' zemine çizdiğim pentagramın köşe ve çukurlarıyla tam denk gelecek şekilde ayarladım. Sonra aküyü bağladım ve birbirine bağlı vakum tüplerinden anında soluk mavi bir parıltı yayıldı.

"O zaman rahat bir nefes alarak etrafıma baktım ve alacakaranlığın aniden çöktüğünü fark ettim zira pencere grileşmişti ve pek dostça görünmüyordu. Sonra mum ışığı ve elektriğin çifte bariyerinin üstünden gözlerimi büyük ve boş odada gezdirdim. Birdenbire üstüme olağanüstü bir tuhaflık duygusu çöktü, anlarsınız işte, havada sanki insanlık dışı bir şeyin yaklaştığı duygusu vardı. Oda leş gibi ezilmiş sarımsak kokusuyla doluydu, nefret ettiğim o kokuyla.

"Fotoğraf makineme döndüm sonra ve flaşımla beraber yerlerinde olduklarını gördüm. Ardından, buna ihtiyaç olacağını pek sanmasam da, tabancamı dikkatle test ettim. Uygun koşullar altında gayritabii bir yaratığın maddileştirilmesinin ne ölçüde mümkün olabileceğini yine de kimse söyleyemez ve ayrıca göreceğim veya varlığını hissedece-

ğim korkunç şeyin nasıl bir şey olacağına dair hiçbir fikrim yoktu. Nihayetinde maddeleşmiş bir canavarla savaşmak zorunda kalma olasılığım vardı. Bilmiyordum, sadece hazırlanabilirdim. Yani, yanımdaki yatakta üç kişinin boğulmuş olduğunu ve bizzat duymuş olduğum şiddetli kapı çarpmalarını hiç unutmamıştım. Tehlikeli ve çirkin bir vakayı araştırıyor olduğumdan şüphem yoktu.

"Bu arada gece bastırmıştı; oda yanan mumlardan dolayı epeyce aydınlık olmasına rağmen kendimi sürekli olarak önce arkama sonra da odanın her köşesine bakarken buluyordum. O şeyin gelmesini beklemek sinir bozucu bir işti. Derken aniden arkamdan gelen hafif, soğuk bir rüzgârın üstümde gezindiğini fark ettim. Şiddetli bir ürperti geçirdim, başımın arka kısmına sanki iğneler batıyordu. Bir tür sert bir refleksle gövdemi çevirdim ve gözlerimi doğrudan o tuhaf rüzgâra diktim. Odadaki yatağın sol tarafındaki köşeden geliyor gibiydi, iki seferde de yatak örtülerinin fırlatılıp atılmış olduğunu gördüğüm köşeden. Yine de olağandışı bir şey göremedim; bir açıklık yok, hiçbir şey yoktu!...

"Ansızın mumların hepsinin doğal olmayan bu rüzgârda titreştiklerinin ayırdına vardım... Sanırım oracığa çömelip, kazık gibi kesilerek birkaç dakika boyunca dehşet içinde bakakaldım. O kötücül ve soğuk rüzgârda oturmanın ne kadar berbat, ne kadar korkunç olduğunu size asla anlatamam! Ve arkasından puf! puf! dış bariyerin etrafındaki bütün mumlar sönüverdi; ve ben orada, Elektrikli Pentagram'ın solgun mavi parıltısından başka hiçbir ışık olmayan o odada, kilitli ve mühürlü kaldım.

"Berbat, gerginlikle dolu bir süre geçti ve o rüzgâr hâlâ üstümde dolanıyordu ki birden yatağın solundaki köşede

bir şeylerin hareketlendiğini anladım. Görme ya da duymaktan çok içsel, yepyeni bir duyguyla bunun bilincine varmıştım, zaten pentagramın kısa menzilli soluk parıltısı bir şeyleri görmek için çok yetersiz kalıyordu. Ben yine de bakmaya çabalarken görüş alanımda bir şey yavaş yavaş büyümeye başladı; hareketli bir gölge, etrafı saran gölgelerden biraz daha koyu bir gölge. Belirsizliğin ortasında o şeyi göremez oldum sonra, ve bir iki dakika boyunca yaklaşan bir tehlikeye dair taze, yeni bir duyguyla hızlıca bir o yana bir bu yana bakındım. Derken dikkatim yatağa kaydı. Bütün örtüler gizli ve nefret yüklü bir hareketle durmadan çekiliyordu. Kumaşların yavaşça kayarak sürüklendiğini duyuyordum ama onları çeken herhangi bir şey göremiyordum. Bu 'lanetli şeyin' üzerime geldiğinin tuhaf, içsel, bilinçdışı bir biçimde farkındaydım ama yine de zihinsel olarak birkaç dakika öncesinde olduğumdan daha sakindim; o kadar ki ellerimin soğuk soğuk terlediğini hissediyor, tabancamı elimde değiştirerek yarı bilinçli halde sağ elimi dizimde kuruluyordum ama yine de bir anlığına bile gözlerimi veya dikkatimi hareket eden örtülerden asla ayırmıyordum.

"Yataktan hafif hafif gelen sesler bir ara kesildi ve öylesine yoğun bir sessizlik oldu ki yalnızca şakaklarımda atan nabzın sesini duyar oldum. Ancak hemen ardından yatak örtülerinin sürüklenip kayışını yeniden duydum. Gerginliğimin ortasında fotoğraf makinemi hatırladım ve gözlerimi yataktan ayırmadan onun arkasına dolandım. Derken işte tam o anda bütün yatak örtüleri o kadar olağanüstü bir şiddetle çekilip savruldu ki, fırlatıldıkları köşeye çarpışlarını duydum.

"O anda belki bir iki dakikadır tam bir sessizlik hâkimdi, bu yüzden nasıl dehşete düştüğümü tasavvur edebilirsiniz. Örtüler öylesine bir vahşilikle fırlatılmıştı ki! Acımasızca doğaya aykırı olan şey, tam önümde tekrarlanmıştı!

"Ansızın kapının yanında hışırtı gibi hafif bir ses duydum, sonra zeminde bir iki patırtı. Omurlarımdan ense köküme müthiş gergin bir ürperti yürüdü çünkü az önce kapıyı sabitleyen mühür kırılmıştı. Orada bir şey vardı. Kapıyı göremiyordum; en azından diyebilirim ki gördüğümün ne kadarının gerçek ne kadarının hayal ürünü olduğunu söylemek imkânsızdı. Kapıyı yalnızca gri duvarların bir devamı olarak görüyordum... Ve sonra bana, orada gölgelerin arasında karanlık, hayal meyal bir şey hareket edip sallanıyor gibi geldi.

"Ansızın kapının açık olduğunun farkına vardım ve tekrar bir çabayla fotoğraf makineme uzandım; fakat daha makinemi hizalayamadan kapı, derin bir gök gürlemesi gibi odayı dolduran müthiş bir gürültüyle çarptı. Ödü patlamış bir çocuk gibi yerimden sıçradım. Gürültünün arkasında bir tür kuvvet var gibiydi; sanki çok büyük, kontrolsüz bir Güç 'dışarı salınmıştı'. Anlayabiliyor musunuz?

"Kapıya bir daha dokunulmadı fakat hemen ardından içinde kedinin yatmakta olduğu sepetin çatırdadığını duydum. Açıkça söylüyorum ki bütün sırtım sırılsıklam oldu. Etrafta olan o şeyin Hayat için tehlikeli olup olmayacağını kesinlikle öğreneceğimi biliyordum. Kediden birdenbire korkunç bir miyavlama yükseldi ve anında kesildi, o anda –çok geç– flaşa bastım. Muazzam parıltıda sepetin devrilerek kapağının açılmış olduğunu ve kedinin yarı içeride yarı dışarıda yattığını gördüm. Başka bir şey görmedim ama

yok etme gücüne sahip bir Varlık veya Şey'in huzurunda olduğum bilgisiyle doluydum.

"Sonraki iki veya üç dakika boyunca odada tuhaf, dikkat çekici bir sessizlik hâkimdi ve hatırlayacağınız gibi flaştan dolayı o anda yarı kördüm; yani pentagramın parıltısının hemen ötesindeki bütün her yer zifir gibi karanlık görünüyordu. Size diyebilirim ki, çok ama çok korkunçtu. Orada yıldızın içinde dizlerimin üstünde, bana doğru gelen bir şey olup olmadığını görmeye çalışarak fırıl fırıl dönüp duruyordum.

"Görme gücüm yavaş yavaş yerine geldi ve biraz kendimi topladığımda birdenbire aradığım şeyi 'su çemberi'nin yakınında bir yerde gördüm. Kocaman ve belli belirsizdi, sanki havada asılı duran çok büyük bir örümceğin gölgesi gibi, bariyerin hemen gerisinde garip biçimde sallanıyordu. Hızla çemberin etrafında döndü, sanki sürekli bana doğru yoklama hamleleri yapıyordu; ancak her seferinde bir ocağın sıcak ızgarasına dokunan canlı biri gibi, şiddetle sarsılarak geri çekiliyordu.

"O döndü ben döndüm, o döndü ben döndüm. Bir müddet sonra pentagramın 'çukurlarının' birinin tam karşısında durur gibi oldu, sanki muazzam bir gayretin başlangıcındaymış gibiydi. Vakum ışığının parıltısının hemen gerisine çekilmişti, sonra doğruca üstüme geldi ve gelirken bir katılık, bir biçim kazanmaya başladı. Hareketinin arkasında hedefine ulaşması gereken çok büyük, kötücül bir kararlılık vardı sanki. Dizlerimin üstündeydim, ilerleyen şeyden kaçınmak için çılgınca bir gayretle silkinerek aniden geri çekildim ve sol elim ile kalçamın üstüne düştüm. Sağ elimle deli gibi, kaymasına engel olamadığım tabanca-

mı kapmaya çalışıyordum. Hayvani şey doğruca sarımsak ve 'su çemberi'nin üstüne, neredeyse pentagramın çukuruna kadar büyük bir azametle ilerledi. Sanırım haykırdım. Sonra saldırdığı gibi aniden geri çekildi, sanki büyük ve görünmez bir güç tarafından geri fırlatılmıştı.

"Güvende olduğumu anlayıncaya kadar bir süre geçmiş olmalı; pentagramın ortasında korkunç bir dağılma hissiyle titriyordum, sonra kendimi toparladım ve bariyerin çevresine bakındım ama o şey ortadan kaybolmuştu. Yine de bir şey öğrenmiştim, doğadışı korkunç bir elin Gri Oda'ya musallat olduğunu artık biliyordum.

"Oraya çöktüğümde, ansızın bariyerde canavara neredeyse bir geçit sağlamış olan şeyi gördüm. Pentagramın içindeki hareketlerim sırasında su dolu kavanozlardan birisine dokunmuş olmalıydım, zira o şeyin saldırdığı taraftaki kavanoz, koruduğu çukurun 'dip' noktasından başka bir yere taşınmıştı ve bu durum 'beş kapıdan' birini korumasız bırakmıştı. Çabucak onu yerine koydum ve yeniden daha güvende hisseder oldum çünkü sebebi bulmuştum ve 'savunma' halen iyi durumdaydı. Yeniden sabahın geldiğini görmeyi umut etmeye başladım. O şeyin hemen hemen başarmak üzere olduğunu gördüğümde, böyle bir Gücün karşısında bariyerlerin beni gece boyunca koruyamayacağına dair içimde berbat, aciz ve ezici bir duygu oluşmuştu. Anlayabiliyor musunuz?

"Uzun bir süre boyunca eli göremedim ama biraz sonra kapının yanındaki gölgelerin arasında bir iki kez tuhaf bir titreme görür gibi oldum. Çok az bir süre sonra da aniden, sanki kötücül bir öfke nöbetiyle kedinin ölü bedeni kaldırıldı ve duygusuz, iğrenç bir darbeyle sert zemine çarpıldı. Kendimi o kadar berbat hissettim ki.

"Bundan bir dakika sonra kapı önce açıldı, ardından iki kez muazzam bir kuvvetle çarptı. Hemen aynı anda o şey hızla gölgelerden çıkarak bana doğru şiddetli bir hamle yaptı. İçgüdüsel biçimde ona yan dönerek –çok dikkatsiz şekilde bir anlığına– elimi koymuş olduğum yerden, Elektrikli Pentagram'ın üstünden çektim. Canavar pentagramın kenarından geri savruldu fakat yine de –inanılmaz aptallığım yüzünden– dış bariyerleri aşmasına ikinci kez olanak tanımıştım. Diyebilirim ki katıksız bir dehşet içinde bir süre zangır zangır titredim. Yeniden pentagramın tam ortasına geçtim ve kendimi mümkün olduğu kadar büzüp küçülterek oraya çömeldim.

"Oraya çömelir çömelmez, o hayvani şeyin neredeyse bana ulaşmasına izin veren iki 'kaza'yla ilgili belirsiz bir şüphe aklıma düştü. Yoksa beni tehlikeye atan bu eylemleri ondan etkilenerek bilinçsizce gönüllü mü yapıyordum? Bu düşünce beynimi sardı ve her hareketimi izler oldum. Bir ara aniden yorulmuş bacaklarımdan birisini gerdim ve su kavanozlarından birine çarpıp devirdim. Birazı döküldü fakat şüpheci dikkatim sayesinde onu hemen doğrultup, içinde yeterli su kalmış halde yıldız çukurundaki yerine koydum. Böyle yapmış olmama rağmen, geniş, siyah, yarı maddeleşmiş el gölgelerden çıkıp neredeyse yüzüme sıçrar gibi üstüme hamle yaptı, yani o kadar yaklaşmıştı ama üçüncü defa tamamen müthiş, üstün bir güçle geri fırlatıldı. Bununla birlikte, onun bana yaşattığı sersemletici korkunun dışında, bir an için ruhsal bir hastalık hissi yaşadım, sanki sadece bir *gayriinsani*'ye çok yaklaşmakla hissedilen hassas, güzel, içten bir lütufla katlanılan türden bir hastalık, ve bu, garip bir şekilde, insanın katlanacağı herhangi bir

fiziksel acıdan çok daha korkunçtu. Bu şekilde tehlikenin daha yakınlaşıp kapsamının daha da artacağını biliyordum ama ruhumu bastıran bu Gücün inatçı zalimliği uzun bir süre beni sindirdi. Bunu başka şekilde ifade edemiyorum.

"Neredeyse canavar korkumdan daha büyük bir korkuyla kendimi izleyerek yeniden pentagramın ortasına diz çöktüm; çünkü artık biliyordum ki içimden gelecek her ani dürtüye karşı kendimi korumazsam, kolayca kendi yıkımıma sebep olabilirdim. Bütün bunların ne kadar korkunç olduğunu anlayabiliyor musunuz?

"Gecenin kalanını belirsiz bir hastalık korkusu içinde o kadar gergin geçirdim ki tek bir hareketi bile doğallığında yapamadım. Aklıma gelen herhangi bir eylem arzusunun, üstümde çalışıyor olduğunu bildiğim Etki tarafından yönlendiriliyor olabileceğinden o kadar korkuyordum ki. Bariyerin dışındaki tüyler ürpertici o şey durmadan daire çiziyor, durmadan bana doğru havayı dövüyordu. Ölü kedinin bedeni iki kez daha dürtüldü. İkinci defasında kedinin bütün kemiklerinin çatırdayıp kırıldığını duydum. Ve o korkunç rüzgâr, yatağın solundaki köşeden sürekli üstüme esmeye devam etti.

"Şafağın ilk dokunuşları gökyüzünde belirdiğinde doğadışı rüzgâr bir anda kesildi ve elden hiçbir iz göremez oldum. Şafak yavaş yavaş söktükten hemen sonra güçsüz bir ışık, Elektrikli Pentagram'ın soluk parıltısının daha da gerçekdışı görünmesine neden olarak odayı tamamen doldurdu. Ancak gün iyice aydınlanıncaya kadar bariyerden ayrılma girişiminde bulunmadım, çünkü tam bilmiyordum ama dışarıda, rüzgârın ani duruşuyla beni pentagramdan çıkmaya teşvik eden bir çeşit düzen vardı sanki.

"Sonunda gün ışığı güçlü ve parlak hale geldiğinde etrafa son bir kez baktım ve kapıya koştum. Gerginlik içinde beceriksizce kapının kilidini açtım, ardından aceleyle kilitledim ve odama gittim, yatağa uzanarak sinirlerimi yatıştırmaya çalıştım. Kısa süre sonra Peter kahve getirdi, kahvemi içtiğim sırada ona bütün gece ayakta kaldığım için uyumaya niyetlendiğimi söyledim. Tepsiyi aldı ve sessizce çıktı; kapıyı kilitledikten sonra düzgünce yatağa girip nihayet uykuya daldım.

"Öğlen civarında uyandım ve biraz yemek yedikten sonra Gri Oda'ya gittim. Aceleyle ayrılırken açık bıraktığım pentagramdaki akımı kapattım; ayrıca kediyi de ortadan kaldırdım. Zavallı hayvanı kimsenin görmesini istemeyişimi anlıyorsunuzdur. Daha sonra yatak örtülerinin fırlatıldığı köşeyi büyük bir dikkatle araştırdım. Birkaç delik açıp içini deşeleyip yokladım ama hiçbir şey bulamadım. Sonra sondaj aletimle süpürgeliğin altını yoklamak aklıma geldi. Öyle de yaptım ve aletimin bir metale değip çınladığını duydum. Kancalı ucu o tarafa çevirerek bu şeyi yokladım. Bir iki denemeden sonra yakalayıp çektim. Küçük bir nesneydi, onu alıp pencereye götürdüm. Grimsi bir metalden yapılmış ilginç bir yüzük olduğunu gördüm. İlginç olan şey bir beşgen şeklinde yapılmış olmasıydı, yani büyü pentagramının iç tarafıyla aynı şekle sahipti ama savunma yıldızındaki köşe noktalarını oluşturan 'tepeler' olmadan. Başka bir işlemesi veya oyması yoktu.

"Anderson ailesinin ünlü Şans Yüzüğü'nü elimde tuttuğumdan neredeyse emin olduğumu söylersem heyecanımı anlarsınız ki bu aslında evin perili tarihiyle bağlantılı olan en önemli şeydi. Bu yüzük nesiller boyunca babadan oğu-

la geçmişti ve her oğul çok eski bir aile geleneğine itaat ederek yüzüğü asla takmamaya söz verirdi. Diyebilirim ki, yüzük çok özel şartlar altında Haçlılara katılmış biri tarafından eve getirilmişti fakat bu hikâye burada anlatmak için fazla uzun.

"Anlaşıldığına göre, Anderson'ın atalarından biri olan genç Sör Hubert bir gece içkiliyken yüzüğü takacağı konusunda iddiaya girdi. Ve taktı da; ertesi sabah karısı ve çocuğu yataklarında boğulmuş olarak bulundular, tam olarak benim bulunduğum o odada. Öyle görünüyor ki pek çok insan Sör Hubert'ın suçlu olduğunu, sarhoş bir öfkeyle bunu yaptığını düşünüyordu; o da masumiyetini kanıtlama çabasıyla sonraki gece odada uyudu. O da boğulmuş olarak bulundu. Tahmin edeceğiniz gibi, o zamandan beri hiç kimse Gri Oda'da bir gece geçirmemişti ta ki ben yapıncaya kadar. Yüzük de o zamandan beri kayıptı ve neredeyse bir efsane haline gelmişti; anlayacağınız gibi, gerçek bir şey olarak onu elimde tutuyor olmak son derece olağanüstü bir şeydi.

"Yüzüğe bakarak orada dikilirken aklıma bir fikir geldi. Onun bir şekilde bir giriş kapısı olduğunu farz etmek. Ne demek istediğimi anlıyor musunuz? Dünyevi-sınırda bir çeşit boşluk. Tuhaf bir fikir olduğunu biliyordum, hatta muhtemelen kendi fikrim değildi, bana Dışarıdan gelmişti. Yani biliyorsunuz, rüzgâr odanın yüzüğün bulunduğu tarafından esmişti. Bunun üstüne epeyce düşündüm. Sonra şekli, beş köşeli yıldızın içi. Ve 'tepeleri' yoktu, tepesizdi, aynı Sigsand Elyazması'nda söylendiği gibi: 'Senin tepelerin güvenliğin Beş Tepesidir. Eksikliği gücü iblise çevirir; ve elbette seni Şeytani Şeylere yönlendirir.' Gördüğünüz gibi

yüzüğün şekli anlamlıydı ve onu denemeye karar verdim.

"Pentagramımı bozdum zira korunacak olan şeyin etrafına yeni baştan yapılması gerekiyordu. Daha sonra dışarı çıkıp kapıyı kilitledim; ardından bazı şeyleri almak için evden ayrıldım, ne de olsa 'ne otlar, ne ateş, ne de su' iki kez kullanılmalıdır. Saat yedi buçuk civarı döndüm ve getirdiğim şeyler Gri Oda'ya taşınır taşınmaz önceki akşam yaptığım gibi gece için Peter'ı savdım. O aşağıya indikten sonra kendimi odaya kilitledim ve kapıyı mühürledim. Odanın bütün malzemelerin doldurulmuş olduğu orta kısmına geçtim ve kendim ve yüzük için bir bariyer kurmak üzere bütün hızımla çalışmaya başladım.

"Size açıklayıp açıklamadığımı hatırlamıyorum. Ama iyice düşünmüştüm ki eğer yüzük bir şekilde bir 'kabul aracı' ise Elektrikli Pentagram'da benimle kapalı olması, kabaca söylersek, onu yalıtmak olabilirdi. Anlıyor musunuz? Bir El olarak görünürlük kazanmış Güç, *Gayri* olanı Nizami olandan ayıran Bariyer'in arkasında kalmak zorundaydı böylece 'geçit'ten giriş imkânı ortadan kaldırılmış olacaktı.

"Dediğim gibi kendimle yüzüğün etrafındaki bariyeri tamamlamak için tüm hızımla çalıştım zira bu odada 'korumasız' olarak kalmak için, vakit düşündüğümden geç olmuştu. Ayrıca içimde o gece, yüzüğe tekrar kavuşup kullanabilmek için büyük bir çaba sarf edileceği konusunda bir his mevcuttu. Çünkü yüzüğün maddeleşme için bir gereklilik olduğuna dair güçlü bir inancım vardı. Haklı olup olmadığımı göreceksiniz.

"Bariyerleri yaklaşık bir saatte tamamladıktan sonra Elektrikli Pentagram'ın soluk parıltısını yeniden etrafım-

da gördüğümde nasıl rahatladığımı tahmin edebilirsiniz. O andan itibaren yaklaşık iki saat boyunca rüzgârın geldiği köşeye bakarak sessizce oturdum. Saat on bir civarında yakınımda bir şey olduğuna dair tuhaf bir kavrayışla doldum ama bundan sonra bir saat boyunca hiçbir şey olmadı. Sonra ansızın o soğuk, tuhaf rüzgârın üstüme doğru esmeye başladığı hissettim. Hayret verici şekilde şimdi arkamdan geliyor gibiydi, öye ki iğrenç bir korkuyla sarsılarak hızla döndüm. Rüzgâr yüzüme çarptı. Hemen yanımda yerden havaya doğru savruluyordu. Yeni korkuların mide bulandırıcı labirentinde kaybolarak aşağı baktım. Ne halt etmeye böyle yapmıştım ben! Yüzük orada, koyduğum yerde yanı başımdaydı. Gözümü dikmiş bakarken, birdenbire yüzükte bir tuhaflık olduğunun farkına vararak sersemledim; garip gölgeli hareketler ve bükülmeler. Aptal aptal onlara bakakaldım. Sonra aniden anladım ki üstüme doğru esen rüzgâr yüzükten geliyordu. Tuhaf belli belirsiz bir duman görünür hale geldi, yüzükten yukarı doğru akıyor, hareketli gölgelere karışıyor gibiydi. Birdenbire herhangi bir ölümcül tehlikeden fazlasıyla karşı karşıya olduğumu anladım zira yüzüğün etrafındaki kıvrılan gölgeler biçim alıyordu ve pentagramın içinde ölümün-eli şekilleniyordu. Aman Tanrım! Bunu düşünebiliyor musunuz? 'Geçit'i koruyucu yıldızın içine taşımıştım ve canavar bir borunun ağzından boşalan bir gaz gibi maddi dünyaya akarak meydana çıkıyordu.

"Bir süre öylece diz çöküp korkudan donup kaldım sanırım. Ardından çılgın, beceriksiz bir hareketle, pentagramın dışına fırlatmaya niyetlenerek yüzüğe hamle yaptım. Ancak sanki görünmeyen canlı bir şey onu oraya buraya

çekiyormuş gibi benden sıyrılıyordu. Sonunda onu yakaladım, yine de aynı anda inanılmaz, hayvansı bir güçle elimden kurtuldu. Büyük siyah bir gölge onu sararak havaya yükseldi ve bana doğru geldi. Onun El olduğunu gördüm, çok büyüktü ve neredeyse mükemmel şekil almıştı. Delice bir çığlık kopararak pentagramın ve yanan mum çemberinin üstünden atladım ve umutsuzca kapıya koştum. Ahmakça ve beceriksizce anahtarla uğraştım ve bütün bu zaman içinde cinnetin eşiğindeki bir korkuyla sürekli Bariyerlere doğru baktım. El bana doğru dalış yapıyordu fakat yüzükten yoksunken içine giremediği pentagramdan, şimdi yüzük içerideyken dışarı çıkmaya güç bulamıyordu. Canavar herhangi bir hayvan gibi tamamen zincirlenmişti ve zincirleri perçinlenmişti.

"Bu bilginin ışıltısını gördüğüm o anda bile hâlâ korkuyla zangır zangır titriyordum ve anahtarı çevirmeyi başardığım anda koridora fırladım ve kapıyı şiddetle çarptım. Kilitledim ve bir şekilde odama vardım zira o kadar titriyordum ki, tahmin edebileceğiniz gibi ayakta zorlukla dikiliyordum. Kendimi içeri kilitledim ve mumu yakmayı başardım, ardından yatağa uzandım ve bir iki saat sessizlik içinde öylece kalarak ancak sakinleşebildim.

"Sonra biraz uyudum fakat Peter kahvemi getirdiğinde uyandım. Kahvemi içtikten sonra kendimi çok daha iyi hissetmeye başlamıştım ve Gri Oda'ya göz atmaya giderken yaşlı adamı yanıma aldım. Kapıyı açıp içeriyi gözetledim. Mumlar gün ışığı karşısında yorgun halde hâlâ yanıyordu ve arkalarında Elektrikli Pentagram'ın solgun yıldızı ışıldıyordu. Ve orada tam ortada yüzük, canavarın geçidi, sakin sakin ve alelade yatıyordu.

"Odadaki hiçbir şeye dokunulmamıştı ve canavarın pentagramı geçmeyi asla başaramadığını biliyordum. Böylece dışarı çıkıp kapıyı kilitledim.

"Birkaç saat uyuduktan sonra evden ayrıldım. Öğleden sonra bir taksiyle geri döndüm. Yanıma bir oksi-hidrojen püskürtücü ve içinde gaz olan iki tane de silindir almıştım. Bunları Gri Oda'ya taşıdım ve oraya, Elektrikli Pentagram'ın ortasına küçük bir ocak kurdum. Beş dakika sonra, bir zamanlar 'şans' ama şimdi Anderson ailesi için bir 'felaket' olan Şans Yüzüğü, katılığı azalmış, sıçrayan sıcak bir metalden başka bir şey değildi."

Carnacki cebini yokladı ve pelür kâğıda sarılmış bir şey çıkardı. Bana uzattı. Paketi açtım ve grimsi metalden küçük halkayı gördüm, kurşun gibi bir şeydi fakat daha sert ve daha parlaktı.

"Yani?" diye sordum, inceledikten sonra elden ele dolaştırılması için diğerlerine uzatarak. "Şu dadanma artık durdu mu?"

Carnacki başını salladı. "Evet," dedi. "Oradan ayrılmadan önce üç gece Gri Oda'da yattım. Niyetimi öğrendiğinde Yaşlı Peter neredeyse bayılıyordu fakat üçüncü gece evin artık yalnızca güvenli ve sıradan olduğunu fark etmiş görünüyordu. Ama anlarsınız ya, yüreğinin derinliklerinde bunu pek de kabul ettiğini sanmıyorum."

Carnacki ayağa kalktı ve tokalaşmaya başladı. "Haydi size güle güle!" dedi neşeyle. Biz de düşünceli bir şekilde hemen evlerimize doğru yola koyulduk.

DİYONİSOS SİKKESİ

Ernest Bramah

Çeviren: F. Cihan Akkartal

Ernest Bramah

1868'de doğan İngiliz yazar Ernest Bramah, mizah, polisiye, bilimkurgu ve doğaüstü gibi farklı türlerde eserlere imza attı. İlk olarak 1913'te haftalık bir gazetede "The Master Coiner Unmasked" başlığıyla yayımlanan "Diyonisos Sikkesi", 1914'te de kitap biçiminde, *Max Carrados* adlı derlemede "The Coin of Dionysius" adıyla yeniden yayımlandı ve kör dedektif Max Carrados'un ilk kez okurla buluştuğu metin olarak polisiye tarihine geçti. George Orwell de Max Carrados öykülerinin Poe, A. C. Doyle ve Austin Freeman'la birlikte tekrar tekrar okunmayı hak eden nadir polisiye eserlerden olduğunu belirtmiştir. Bramah 1942'de öldüğünde, geriye sadece Max Carrados öykülerini değil, ismi Orwell'in *1984*'üyle birlikte anılan *The Secret of The League* başlıklı distopyasını da bırakmıştır.

Saat akşamın sekiziydi, hava yağmurluydu; müşteri kitlesi, sikke satıcılığı gibi kısıtlı olan bir dükkâna alıcıların uğramasının pek beklenmeyeceği bir zamandı, fakat vitrininin üzerinde Baxter adı yazılı küçük dükkânın ışıkları hâlâ yanıyordu, hatta arkada bulunan daha da küçük ofiste bizzat dükkânın sahibi oturmuş *Pall Mall*'ın yeni sayısını okumaktaydı. Bu yaptığı hiç isabetsiz değilmiş, zil çalınır çalınmaz Bay Baxter dergisini elinden bırakıp kapıya doğru seğirtti.

Esasen satıcı, birini bekliyordu ve dükkân tarafına geçerkenki halleri su götürmez biçimde bu gelenin önemli biri olduğuna işaret ediyordu. Gel gör ki, ziyaretçisine bakar bakmaz, tavrındaki ihtiramın fazlası eriyip gitti, nazik, serinkanlı dükkâncıyı eninde sonunda sıradan bir müşteri ile baş başa bıraktı.

"Bay Baxter sizsiniz değil mi?" dedi müşteri. Su damlatan şemsiyesini bir tarafa bıraktı, bir iç cebe ulaşmak üzere paltosu ile ceketinin düğmelerini açmaya koyuldu. "Beni pek hatırlamazsınız sanıyorum? Adım Carlyle, iki sene önce sizin için bir vakaya bakmıştım...

"Elbette, Bay Carlyle, özel dedektif..."

"Soruşturma vekili..." diye düzeltti Bay Carlyle titizlikle.

"Eh," dedi gülümseyerek Bay Baxter, "ben yine de sikke satıcısıyım, antikacı ya da nümizmatist değilim. Bu minvalde size yardımcı olabileceğim bir konu var mı?"

"Evet, diyerek yanıtladı ziyaretçisi, "şimdi size danışma sırası bana geldi." İç cebinden küçük bir güderi kese çıkarmıştı, içindeki bir şeyi tezgâha dikkatlice bıraktı. "Bana bunun hakkında ne söyleyebilirsiniz?"

Satıcı bir an için sikkeyi inceledi.

"Şüphe götürmez," diye yanıtladı. "Bu Sicilya menşeli bir Diyonisos tetradrahmisi."

"Evet, o kadarını biliyorum, dolaptan birlikte çıktığı etikette yazıyor. Hatta size bunun '94 senesinde Lord Seastoke'un Brice müzayedesinde iki yüz elli Pound verdiği sikke olduğunu da söyleyebilirim."

"Bana öyle geliyor ki siz bana benim size söyleyebileceklerimden daha fazlasını söyleyebilecek durumdasınız," gözleminde bulundu Bay Baxter. "Esas bilmek istediğiniz nedir?"

"Esas bilmek istediğim," diye yanıtladı Bay Carlyle, "bunun hakiki olup olmadığı."

"Hakikiliğinden şüphe mi ediliyor?"

"Bazı durumlar kuşku uyandırdı diyelim."

Satıcı tetradrahmiyi bir uzmanın itinasıyla ucundan tutarak bu kez büyüteç altında inceledi. Sonra bilmeyişini itiraf eder şekilde hafifçe başını salladı.

"Tabii bir tahmin yürütebilirim..."

"Yok, kalsın," diye aceleyle sözünü kesti Bay Carlyle. "Buna bağlı bir tutuklama olacak, kesin olmayan hiçbir fikir işime yaramaz."

"Öyle mi Bay Carlyle," dedi Bay Baxter, ilgisi artmıştı. "Eh, açık konuşmak gerekirse, bu benim alanıma girmiyor.

Nadir bir Sakson peni'si olsaydı ya da şüpheli bir noble sikke, itibarım pahasına fikrimi söylerdim fakat klasik serilerle ilgili çok az çalışıyorum."

Bay Carlyle, sikkeyi keseye koyup keseyi de iç cebine yerleştirirken hayal kırıklığını gizlemeye pek uğraşmadı.

"Size güveniyordum," diye sitemkâr homurdandı. "Şimdi nereye gideceğim?"

"British Museum'a gidebilirsiniz tabii."

"Eh mutlaka, teşekkür ederim. Peki ama orada bana şimdi yanıt verecek birisi olur mu ki?"

"Şimdi mi? Ne münasebet!" diye yanıtladı Bay Baxter, "Sabah gitmeli..."

"Ama bu gece öğrenmem lazım," dedi ziyaretçi, yine ümitsizliğe kapılmıştı. "Yarın çok geç olacak."

Bay Baxter, durum buyken pek teşvik edici olamadı.

"Şu an mesai başında pek kimseyi bulamazsınız," dedi. "Ben bile iki saat önce gitmeliydim fakat kendi saatini kendi belirleyen bir Amerikalı milyonerle randevum vardı." Bay Baxter'ın sağ gözünden göz kırpmaya benzer bir şey fırladı. "Adı Offmunson, genç ve başarılı bir soyağacı avcısı soyunu Mercia Kralı Offa'ya dayandırdı. Tabiatıyla dolaylı bir kanıt olarak bir set Offa almak istiyor."

"Çok enteresan," diye mırıldandı Bay Carlyle, saatiyle oynadı. "Sizinle milyoner müşterileriniz hakkında bir saat sohbet edebilmek isterdim, başka bir zaman. Ama şimdi, buraya bakın Baxter, beni bu konularda çalışan ve buralarda yaşayan bir satıcıyla tanıştıramaz mısınız? Düzinelerce uzman tanıyor olmalısınız."

"Tamam da Bay Carlyle, işyerleri dışında bilgim yok," dedi Bay Baxter gözlerini bir yere sabitleyerek. "Belki Park

Lane'de veya Petticoat Lane'de yaşıyorlardır, nereden bileyim. Ayrıca, takdir edersiniz ki öyle pek fazla uzman da yok. En iyilerinden ikisi de muhtemelen fikir birliğine varamazlar bu konuda. Size 'uzman tanık' lazım sanıyorum?"

"İhtiyacım olan tanık değil; ifade vermesine gerek olmayacak. İstediğim yalnızca bir otoritenin mutlak bir görüşünü almak ki bunu kullanabileyim. Bu nesnenin hakiki olup olmadığını bana söyleyebilecek birisi gerçekten yok mu?"

Bay Baxter'ın anlamlı sessizliği, tezgâhın öbür tarafındaki ziyaretçisini süzmeye devam ederken şüpheci bir hal aldı. Ardından gevşedi adam.

"Bekleyin biraz; birisi var, bir amatör, fakat bir süre önce hakkında hiç de fena şeyler duymadım yanlış hatırlamıyorsam. Onun yanılmadığını söylüyorlar."

"İşte oldu," dedi heyecanla Bay Carlyle, rahatlamıştı. "Her zaman birileri vardır. Kimmiş peki?"

"Tuhaf bir adı var," diye yanıtladı Baxter, "Bir şey Wynn ya da Wynn bir şey..." Penceresinin önündeki kaldırımın kenarına yanaşmakta olan o çok önemli arabayı görebilmek için boynunu uzattı. "Wynn Carrados! Bana müsaade edersiniz artık Bay Carlyle değil mi... Bu gelen herhalde Bay Offmunson olacak."

Bay Carlyle bu adı alelacele gömleğinin manşetine not etti.

"Wynn Carrados, pekâlâ. Nerede oturuyor?"

"En ufak bir fikrim yok," diye yanıtladı Baxter, kravatını düzeltmek için duvardaki aynadan yararlanırken. "Adamı ben hiç görmedim zaten. Peki, Bay Carlyle, artık sizin için yapacağım bir şey kalmadı. Kusura bakmıyorsunuz ya?"

Bay Carlyle anlamazlıktan gelemedi. Offa hanedanının Atlantik aşırı temsilcisi için kapıyı tutmak imtiyazını tattı ve çamurlu sokaklara çıkarak bürosunun yolunu tuttu. Bir özel şahsın izini bu kadar kısa sürede bulabilmenin tek yolu rehberlere bakmaktı ve beyefendi şansının pek de yüksek olduğu vehmine kapılmış değildi.

Fakat şans yüzüne güldü. Kısa süre içinde Richmond'da yaşamakta olan bir Wynn Carrados'un izine ulaştı ve daha da iyisi, aramaya devam ettiğinde bu isimde başkası çıkmadı karşısına. Yalnız, Londra yakınlarında yaşayan bir kişi vardı bu isimde. Adresi not edip Richmond'a doğru hareket etti.

Evin istasyondan biraz uzakta olduğunu öğrendi Bay Carlyle. Bir taksi tuttu, evin kapısına dek taksiyle gitti. Gözlem kuvvetiyle gurur duyardı ve ondan kaynaklanan çıkarımlarının isabetliliğiyle; mesleğinin bir hususiyetiydi bu. Etkileyici değil küçümseyici olmak istediği zamanlarda, alçakgönüllülükle "Yalnızca gözlerini çalıştırıp, iki ile ikiyi toplamaktan ibaret bu iş," derdi ve The Turrets'in giriş kapısına vardığında orada yaşayan adamın konumu ve zevkleri konusunda bazı fikirleri oluşmuştu bile.

Bir erkek hizmetli Bay Carlyle'ı içeri buyur etti ve kartvizitini, hususi kartını aldı; Bay Carrados'u on dakikadan fazla meşgul etmeyecek bir görüşme yapılması şartıyla. Şans hâlâ ondan yanaydı; Bay Carrados evdeydi ve hemen görüşebilirdi onunla. Hizmetli, içinden geçtikleri koridor ve kendisine gösterilen oda, bunların tümü sessizce gözlem yapmakta olan adamın farkında olmadan kaydetmekte olduğu çıkarımlara bir şeyler katıyordu.

"Bay Carlyle," diye duyurdu hizmetli.

Oda bir kütüphane ya da çalışma odasıydı. İçindeki tek kişi, Carlyle'ın yaşıtı gibi görünen bir adam, misafirin içeri girdiği âna dek daktilo başındaydı. Şimdi dönüp resmi bir nezaket ifadesiyle ayağa kalkmış, duruyordu.

Gelen kişi, "Bu saatte beni kabul ettiniz, çok naziksiniz," diyerek af diledi.

Bay Carrados'un yüzündeki sıradan ifade değişti bir nebze.

"Sanırım uşağım adınızı yanlış not etti?" dedi şaşırarak. "Adınız Louis Calling değil mi?"

Ziyaretçi kalakaldı, münasip gülümsemesinin yerini aniden bir öfke ya da can sıkıntısı aldı.

"Hayır efendim," diye yanıtladı kaskatı; "Adım, önünüzdeki kartta yazıyor."

"Beni affedin," dedi Bay Carrados keyfini bozmadan, "Görmemiştim. Birkaç sene öncesinden, St Michael's'dan bir Calling tanıyorum."

"St Michael's!" Bay Carlyle'ın yüzü yine değişti bir önceki sefer kadar ani ve şiddetli. "St Michaels! Wynn Carrados? Yüce Tanrım! Max Wynn değil misin sen, bizim 'Kazanan' Wynn?"

"Biraz daha yaşlı biraz daha kiloluyum ama ta kendisiyim, evet," diye yanıtladı Carrados. "Ben adımı *değiştirdim*, görüyorsun ya."

Misafiri, "Olağanüstü bir durum böyle karşılaşmamız," dedi, kendini bir sandalye bırakarak, Bay Carrados'un yüzüne dikkatle bakıyordu. "Ben ise adımdan fazlasını değiştirdim. Beni nasıl tanıdın?"

"Sesinden," diye yanıtladı Carrados. "Beni o ufak tütsülenmiş tavan arası inine götürdü, bizim..."

"Tanrım!" dedi yüksek, acıklı bir sesle Carlyle, "o günlerde neler yapacak olduğumuzu hatırlatma bana." İyi döşenmiş, şahane odaya göz gezdirdi, fark ettiği diğer zenginlik emarelerini hatırladı. "Her hâlükârda, halin vaktin oldukça yerinde gibi görünüyor Wynn."

Carrados, "Bana hem imrenirler hem de acırlar," diye yanıtladı, kendine özgü, yumuşak başlı bir müsamahayla. "Yine de, dediğin gibi, halim vaktim yerinde."

"İmrenmeyi anlıyorum, ama neden acıyorlarmış sana?"

"Çünkü gözlerim görmüyor," oldu gelen durgun yanıt.

"Görmüyor musun?" dedi heyecanla Bay Carlyle, kendi gözlerini gereğinden fazla kullanarak. "Yani basbayağı kör müsün?"

"Basbayağı... 12 yıl kadar önce bir arkadaşımla birlikte, ormanda, atlı yolunda at biniyordum. O önümdeydi. Bir yerde bir dal gergin yay gibi fırladı, böyle şeyler ne de kolay olur bilirsin. Gözüme çarptı, insanın aklına bile gelmez."

"Ve kör etti seni?"

"Evet, bir süre sonra göremez oldum. Amoroz diyorlar buna."

"İnanamıyorum. Kendinden öyle emin ve kendi kendine yeter görünüyorsun ki. Gözlerin ifade dolu, yalnız önceki haline göre daha durgunlar. İçeri girdiğimde daktilo başındaydın sanırım... Benimle alay etmiyorsun ya?"

"Köpeği ve değneği gözden kaçırdın mı?" diyerek gülümsedi Carrados, "Hayır, gerçek bu."

"Ne büyük eziyet sana Max. Sen her zaman fevri, pervasız biriydin, asla sakin değildin. Risk dolu bir yaşantıyı özlüyor olmalısın."

"Başkası tanıdı mı seni?" diye sordu Carrados usulca.

"Eh, sesinden tanıdım, dedin," diye yanıtladı Carlyle.

"Evet, ama başkaları da duydular sesini. Benim yanılan, kendinden çok emin gözlerim yok ki gözüm boyansın."

"Çok acayip bir açıklama oldu," dedi Carlyle, "Kulakların hiç yanılmaz mı peki?"

"Artık yanılmıyor. Parmaklarım da. Kendi başlarının çaresine bakmak zorunda olan diğer duyularım da.

"Peki, madem," diye mırıldandı Bay Carlyle, acıma duyguları yarıda kesilmişti. "Bu kadar iyi karşılamana sevindim. Tabii, kör olmayı bir avantaj sayıyorsan, yaşlı adam... durdu, kızardı. "Özür dilerim," dedi kaskatı.

"Avantaj değil belki," diye yanıtladı beriki, düşünceli. "Yine de insanın aklına gelmeyen telafileri var. Keşfedilecek yeni bir dünya, yeni tecrübeler, uyanan yeni kuvvetler; tuhaf yeni algılar; dört boyutlu bir yaşam. Neden özür diliyorsun Louis?"

"Ben, bir emanet hesabını tahrif etmekten ötürü üzeri çizilmiş eski bir avukatım Bay Carrados," diye yanıtladı Carlyle, ayağa kalktı.

"Otur Louis," dedi Carrados kibarca. Yüzü, inanılmaz biçimde canlı gözleri hatta, halim selim bir mizacın ışığını yayıyordu. "Oturacağın iskemle, üzerindeki çatı, etrafında gördüğün, dostane laf dokundurduğun zenginlik, bir emanet hesabının tahrifatının doğrudan neticesi. Ama ben bu yüzden sana 'Bay Carlyle' diyor muyum? Demiyorum, Louis."

Carlyle hararetle, "Ben hesabı tahrif etmedim," diye bağırdı. Oturdu ama ve usulca ekledi, "Neden sana bunları anlatıyorum ki? Bundan kimseye bahsetmedim daha önce."

"Körlük güven telkin ediyor," diye yanıtladı Carrados. "Dolandırıcılığı bıraktık, insanlar arasındaki rekabet sona erer bu gibi durumlarda. Ayrıca neden anlatmayasın ki? Benim durumumda hesap tahrif *edilmişti*."

Carrados, "Tabii ki bunların hepsi zırvalık, Max," diye karşılık verdi, "Yine de niyetini takdir diyorum."

"Sahip olduğum her şey, Amerikalı bir kuzenim tarafından kaldı bana, Carrados adını almam şartıyla. Kuzenim servetini, mahsul raporlarını zekice bir tezgâhla değiştirip o sayede ürünleri elinden avantajlı bir şekilde çıkararak yaptı. Sana hatırlatmama gerek yok sanırım, çalıntı malı kabul edenin hırsızla aynı derecede suçlu olduğunu."

"Öyle ama hem de iki katı güvendedir. O konuda bir şeyler biliyorum Max... Peki, sen benim ne iş yaptığımı biliyor musun?"

"Onu da sen bana anlat," diye yanıtladı Carrados.

"Bir özel soruşturma bürosu açtım. Mesleğim elden gidince yaşamak için bir şeyler yapmalıydım. Böyle oldu. Adımı bıraktım, görüntümü değiştirdim ve bir ofis açtım. Ben yasal tarafa bütünüyle hâkimim, saha işini çekip çevirmesi için de emekli bir Scotland Yard'lı tuttum."

"Harika!" dedi yüksek sesle Carrados. "Çok cinayet aydınlatıyor musunuz?

"Hayır," diye itiraf etti Bay Carlyle; "boşanma, zimmete para geçirme gibi daha sıradan işler alıyoruz çoğunlukla."

"Çok yazık," diyerek düşüncesini bildirdi Carrados. "Biliyor musun Louis, ben her zaman dedektif olmaya içten

içe heves duymuşumdur. Hatta son zamanlarda bir fırsat çıkarsa karşıma, hâlâ bir şeyler yapabilirim diye düşünüyordum. Sana gülünç geldi demek?"

"Eh, elbette, bu fikir...

"Evet, kör bir dedektif olmak fikri... kör birinin açıkgözlerin peşine düşmesi..."

"Tabii ki senin dediğin gibi bazı melekeler şüphesiz gelişiyor olmalı," dedi aceleyle Bay Carlyle düşünceli davranmaya çalışarak ve ekledi; "ama aslında, sanatçılar hariç, gözlerine böylesine muhtaç başka bir meslek erbabı daha yoktur sanırım."

Carrados'un içinden geçen duygular her ne idiyse, ılıman dış görünümü bir itirazın gölgesini dahi ele vermiyordu. Dolu dolu bir dakika boyunca, mavi dumanın odada yolculuğundan ve dağılıp gidişinden, sanki görsel bir zevk alırmış gibi içti sigarasını. Misafirinin önüne, bu beyefendi nezdinde çokça makbule geçmekle birlikte genelde erişilmez bulduğu bir markadan puroların bulunduğu kutuyu koymuştu, hatta kör adamın kutuyu getirip önüne koyuşundaki soğukkanlı rahatlık ve katiyet Carlyle'ın zihninde bir şüphe kıvılcımı uyandırmıştı.

Şimdi, "Sen de sanata düşkündün, değil mi Louis," diye lafa giriyordu, "Bana son satın aldığım parça hakkında fikrini söyle o zaman; şu dolaptaki bronz aslan." Sonra Carlyle'ın bakışları odayı dolaşırken, hızla ekledi; "Hayır o dolap değil, solundaki dolap."

Carlyle, ayağa kalkarken ev sahibine keskin bir bakış attı fakat Carrados'un yüzünde halim selim bir kendinden memnuniyet ifadesinden başka bir şey yoktu. Heykele doğru yürüdü.

"Çok güzel," diyerek hakkını teslim etti, "Geç dönem Felemenk değil mi?"

"Değil. Bu, Vidal'ın Kükreyen Aslan'ının bir kopyası."

"Vidal mı?"

"Bir Fransız sanatçı." Sesi tarif edilemez derecede durgunlaştı. "Ayrıca, o da kör olmak şanssızlığına uğramıştı bu arada."

"Yaşlı üçkâğıtçı Max, seni!" diye feryat etti Carlyle, "son beş dakikadır bunu düşünüyorsun değil mi." Talihsiz adam dudağını ısırdı ve misafirine sırtını döndü.

"O Sanders'a nasıl yüklenirdik de, kalın kafalıyı işletirdik hatırlıyor musun?" diye sordu Carrados, diğer adamın anımsarken yüzünde oluşan yarı yarıya bunalmış ifadeyi görmezden gelerek.

"Evet," diye yanıtladı Carlyle usulca. Yeniden bronz heykele dönerek, "Bu çok iyi," dedi "nasıl yapabilmiş peki?"

"Elleriyle."

"Tabii ki. Ama modeli nasıl inceleyebilmiş demek istiyorum."

"O da elleriyle. 'Yakından görmek' diyordu buna."

"Aslanı da mı... elleriyle tutmuş?"

"O gibi durumlarda bir terbiyecinin hizmetinden yararlanıyordu, Vidal kendine özgü yeteneğini icra ederken o da hayvanı kontrol altında tutuyordu. Senin bana anlatacağın bir gizem yok muydu Louis?"

Bu isteğe, eski dostu Max'ın önüne geçilemez şakacılığının bir örneğinden başka bir şey olarak göremeyen Bay Carlyle, uygun bir yanıt vermek üzereydi ki aklından ansızın geçen bir düşünce, bir şeyler anlamış gibi gülümsetti onu. O âna kadar ziyaretinin konusu tamamen ak-

lından çıkmıştı sahiden. Şüphe altındaki Diyonisos'u ve Bay Baxter'ın tavsiyesini hatırlar hatırlamaz, muhakkak bir yanlışlığın söz konusu olduğunu varsaydı. Ya Max, onun aramakta olduğu Wynn Carrados değildi, ya da satıcı yanlış biliyordu; ev sahibi talihsiz durumunu mükemmelen yönetmekle birlikte, onun bir sikkenin hakiki olup olmadığını görmeden anlaması akla yatkın değildi. Kendi sözlerinin doğruluğuna inanıp inanmadığını görmek ve Carrados'la ödeşmek için uygun bir fırsat gibi görünüyordu bu.

Bu yüzden, "Evet," diye yanıtladı taze bir ihtiyatla, odayı bir uçtan bir uca kat ederken; "evet Max, anlatacağım sana. İşte burada ipucu; maharetle yapılmış bir sahtecilik olduğu düşünülüyor." Tetradrahmiyi ev sahibinin avcuna koydu. "Ne diyorsun?"

Birkaç saniyeliğine, Carlyle kendinden memnun halde sırıtarak izlerken, Carrados da parmak uçlarının nazik dokunuşuyla parçayı inceledi. Sonra kör adam ciddiyetini bozmadan elinin terazisinde sikkeyi tarttı. En sonunda da diline dokundurdu.

"Ee?" diye sordu beriki.

"Tabii elimde pek fazla bir şey yok, ayrıca sen bana tam olarak güvenseydin başka bir sonuca ulaşabilirdim...

"Evet, evet..." diye araya girdi Carlyle, neşeyle teşvik ederek.

"Öyleyse, sana hizmetçiyi, Nina Brun'u yakalamanı, Padova polisi yetkilileriyle Helene Brunesi'nin kariyerinin ayrıntıları hakkında irtibata geçmeni ve Lord Seastoke'a da Londra'ya dönüp dolabı daha fazla yağmalanmış mı bakmasını söylemeni tavsiye edeceğim."

Bay Carlyle el yordamıyla bir sandalyeyi arayıp buldu, üzerine çuval gibi düştü. Gözleri, bir an için bile Bay Carrados'un halim selim yüzünün sıradan görüntüsünden ayrılacak gibi değildi, kendi yüz hatlarında ise, şimdi unuttuğu neşesinin kısır hayaleti asılı kalmıştı.

"Aman Allahım!" dedi güçlükle, "nereden bildin?"

"Benden istediğin bu değil miydi?" diye sordu Carrados nezaketle.

"Üçkâğıtçılık etme," dedi Carlyle ciddiyetle. "Şaka değil bu." Kendi melekelerine karşı tanımsız bir güvensizlik bu gizem karşısında ansızın ele geçirdi onu. "Nina Brun'u ve Lord Seastoke'u nereden tanıyorsun?"

"Dedektif olan sensin, Louis," diye yanıtladı Carrados, "Bu gibi şeyler nasıl bilinir? Gözlerini çalıştırıp iki ile ikiyi toplayarak."

Carlyle homurdandı ve küskünce kolunu uzattı.

"Palavra mı bu Max? Aslında gözlerin görüyor mu, gerçi bu da durumu açıklamaya yetmez ya...

"Vidal gibi, gayet iyi görüyorum... yakından," diye yanıtladı Carrados, tetradrahminin üzerindeki yazılarda işaret parmağını usulca gezdirirken. "Uzak mesafeler için ayrı bir çift gözüm var. Denemek ister misin onları?"

Bay Carlyle'ın ikrarı pek zarif değildi, hatta aslında hafiften somurtkandı. Kendi alanında son derece zayıf hissetmenin rahatsızlığını çekiyordu fakat aynı zamanda merak içindeydi.

"Zil tam arkanda, kusura bakmazsan," dedi ev sahibi, "Parkinson gelecek. İçeri girince dikkatli bak ona."

Carlyle'ı içeri buyur eden kişinin Parkinson olduğu anlaşıldı.

"Bu beyefendinin adı Bay Carlyle'dır Parkinson," diye açıkladı Carrados, adam içeri girer girmez. "Sonradan hatırlayacaksın onu, olur mu?"

Parkinson, gözlerinde af dileyen bir ifadeyle misafiri baştan ayağa inceledi fakat öyle nazik ve hızlıydı ki ustaca tozu alınıyormuş gibi hissetti Carlyle.

"Hatırlamaya çalışacağım efendim," diye yanıtladı Parkinson, yeniden efendisine dönmüştü yüzünü.

"Bay Carlyle ne zaman arasa eve olacağım. Bu kadar."

"Pekâlâ efendim."

Kapı yeniden kapandığında, Carlyle heyecanla, "Şimdi Louis," dedi, "Parkinson'ı incelemek için epey fırsatın oldu. Nasıl birisi o?"

"Hangi anlamda?"

"Görünüş bakımından. Benim gözlerim görmüyor, hizmetçimi on iki yıldır görmüyorum, bana onun hakkında nasıl bir fikir verebilirsin? Sana dikkat et demiştim."

"Dedin, biliyorum ama senin Parkinson tasvir edilecek çok az özelliği olan birisi. Sıradanlığın vücut bulmuş hali. Boyu ortalama..."

"1.75," diye mırıldandı Carrados. "Ortalamanın biraz üzerinde."

"Fark edilmesi zor bir miktar üzerinde ortalamanın. Sinek kaydı tıraşlı. Kumral. Yüzünde göze çarpan bir özelliği yok. Gözler koyu renk. Dişleri iyi durumda."

"Sahte," diyerek araya girdi Carrados. "Dişleri sahte, demek istedim, yoksa senin ifaden doğru."

"Olabilir," diyerek kabul etti Bay Carlyle. "Ben uzman diş hekimi değilim, hem Bay Parkinson'ın ağzının içini

detaylıca inceleme fırsatım olmadı. Nereye varacak bu konu?"

"Peki ya giysileri?"

"Bir kâhyanın sıradan akşam giysisiydi. O tarafta çeşitliliğe pek yer yoktur."

"Parkinson'ı tanımlayan hususi bir şey fark etmedin yani?"

"Eh, sol elinin serçe parmağında fazlasıyla geniş bir altın yüzük vardı."

"Ama onu çıkarabilir istediği zaman. Parkinson'ın yerinden ayıramayacağı bir beni var, kabul ediyorum, küçük bir ben, çenesinde. Sen de zehir hafiye olacaksın! Ah Louis!"

Carrados'un şefkatli niyetini okumak zor olmasa da, bu iyi niyetli alaycılığın altında biraz kıvranarak "Her durumda," diye karşılık verdi Carlyle, "her durumda, Ben Parkinson'ı nasıl tarif edebildiysem o da beni ancak o kadar tarif edebilir, bunu iddia edebilirim."

"Biz de zaten bunu test edeceğiz. Zili yeniden çal."

"Ciddi misin?"

"Oldukça. Kendi gözlerimi senin gözlerinle karşılaştırıyorum. Eğer sana yüz üzerinden elli veremezsem dedektiflik hevesimden sonsuza dek vazgeçeceğim."

"Aynı şey değil bu," diye itiraz etti Carlyle ama zili de çaldı.

Adam belirince, "İçeri gel, kapıyı kapat Parkinson," dedi Carrados. "Bay Carlyle'a tekrar bakma, hatta ona sırtın dönük dur, kusura bakmayacak. Şimdi gözlemlediğin kadarıyla bana görünüşünü tarif et."

Parkinson, mecburen göstereceği serbesti için, hürmetkâr bir sesle Bay Carlyle'a saygı dolu özürlerini sundu.

"Bay Carlyle, efendim, yaklaşık 40 numara hakiki deri ve az müstamel botlar giymiş. Botlar, daha sık rastlanan metal kopçalar yerine, beş düğme ile bağlanıyor fakat sol tekte bir düğme, üstten üçüncü, eksik, bu da bağcığı gevşek bırakmış. Bay Carlyle'ın pantolonu, efendim, koyu renk kumaştan, koyu renk üzerinde yarım santim genişliğinde koyu gri çizgisi var. Paçaları bastırılmış ve izin verirseniz, şimdi biraz çamurlanmış görünüyor."

"Çok çamurlanmış," diye araya girdi Carlyle açık yüreklilikle, "Yağmurlu bir gece bu Parkinson."

"Evet efendim, son derece nahoş bir hava. İzin verirseniz efendim, koridorda fırçalayabilirim paçalarınızı. Çamurun kurumuş olduğunu görüyorum. Sonra efendim," dedi Parkinson, kaldığı yerden devam ederek, "çoraplar koyu yeşil, kaşmir. Örgü desenli bir anahtar zinciri sol ceket cebine giriyor."

Misafirin alt bölümlerinden, fotoğrafik hafızalı Parkinson yukarılara doğru ilerledi, Bay Carlyle, üzerinde bulunan eşyaların eksiksiz kataloğunu artan bir hayretle dinliyordu.

Altın ve platin kaplama köstekli saati oldukça detaylı biçimde tasvir edildi. Lekeli mavi boyunbağı ile erkeklere özgü incili kravat iğnesinden bahsedildi, gündüz paltosunun sol yakasındaki düğme iliğinin yıpranmış olduğuna dikkat çekildi. Parkinson gördüğü her şeyi kaydetmişti fakat hiçbir çıkarım yapmıyordu. Sağ kolun manşetinde taşınan bir mendil onun nezdinde sadece olduğu şeyden ibaretti, Bay Carlyle'ın solak olduğunun bir işareti değil.

Parkinson'ın yaptığı işin en incelik isteyen noktası kalmıştı. O kısma girizgâhı iki kez öksürerek yaptı.

"Bay Carlyle'ın şahsi görünüşüne gelecek olursak, efendim..."

"Hayır, bu kadarı yeter," diye veryansın etti konuşmaya konu olan beyefendi. "Ziyadesiyle tatmin oldum. Müthiş bir gözlemcisin Parkinson."

"Kendimi, efendimin ihtiyaçlarına uygun olarak eğittim efendim," diye yanıtladı adam. Bay Carrados'a baktı, baş işaretini aldı ve çekildi.

Söze başlayan Bay Carlyle oldu.

"Senin bu adamına haftada beş pound teklif edebilirim Max," dedi düşünceli bir halde. "Ama tabii..."

"Kabul edeceğini sanmam," diye yanıtladı Carrados, aynı tarafsızlıkta bir tahmin yürütme sesiyle. "Benim işimi gayet iyi görüyor. Tabii senin onun hizmetlerinden yararlanma şansın var, dolaylı olarak."

"Hâlâ aynı düşüncede misin... cidden?"

"Sende beni ciddiye almamak yönünde kronik bir eğilim görüyorum Louis. Bir İngiliz için bu sahiden acı verici. Bende komik bir taraf mı var, ya da The Turrets'te?"

"Hayır dostum," diye yanıtladı Bay Carlyle, "ama burada esastan muvaffak olan bir şeyler var. İmkânsızlığa işaret eden de bu işte. Peki tam olarak nedir bu?"

"Geçici bir heves olabilir, ama aslında bundan daha fazlası," diye yanıtladı Carrados. "Biraz kibir, biraz can sıkıntısı, biraz da..." Sesinde komikten çok neredeyse trajik bir ton vardı şimdi, "biraz da ümit."

Bay Carlyle, bu konunun üzerine gidecek kadar incelikten yoksun değildi.

"Üç anlaşılabilir gerekçe," diyerek onayladı. "Ne istersen yapacağım Max, tek bir şartla."

"Anlaştık. Nedir o şart?"

"Bana bu vakayla ilgili bu kadar çok bilgiyi nereden edindiğini söylemen." Yanlarında duran masanın üzerindeki gümüş sikkeye parmağının ucuyla dokundu. "Ben kolay afallamam," diye de ekledi.

"Anlatacak bir şey olmadığını söylesem bana inanmazsın, tamamen altıncı his olduğunu söylesem?"

"Hayır," diye tersledi Carlyle, "İnanmam."

"Haklısın. Ama yine de durum çok basit."

"Her zaman öyledir... ne olduğunu bildiğin zaman," diye mırıldandı beriki. "Ne olduğunu bilmediğin zaman karmakarışık ve zordur her şey."

"Dinle o zaman. Padova'da, ki burası sahte antikaların doğum yeri olarak ünlenmişti ve bu ünü son zamanlarda geri kazanır gibi görünüyor, Pietro Stelli adında dâhiyane bir zanaatkâr yaşıyor. En iyi günündeki Cavino'nun yeteneğinden daha azına sahip olmayan bu sıradan ölümlü, son yıllarda nadir Grek ve Roma sikkelerinin kalpazanlığına soyundu ki bu son derece kârlı bir iştir. Bir koleksiyoncu, çeşitli Grek kolonyal sikkeleri üzerine çalışan bir öğrenci ve kalpazanlık uzmanı olarak, ben Stelli'nin işçiliğine yıllardır aşinayım. Son zamanlarda, –şu anda– Dompierre olarak tanınan ve Stelli'nin dehasını dev ölçekte kullanmanın bir yolunu kolaylıkla buluveren, uluslararası bir dolandırıcının etkisi altında. Helene Brunesi ki kendisi özel yaşamında –ve bence gerçekte de– Madam Dompierre, bu tezgâhın hizmetine seve seve girmiş durumda."

Ev sahibi duraksayınca, "Doğruya doğru," diyerek başıyla onayladı Bay Carlyle.

"Olaylar zincirini çözdün tabii?"

Carlyle, "Tam anlamıyla çözemedim... detayları," diye itiraf etti.

"Dompierre'in düşüncesi Avrupa'nın en şöhretli dolaplarına girebilmek ve Stelli'nin sahteleriyle hakiki dirhemleri değiştirmekti. Böylelikle toparlayacağı hatırı sayılır nadir eserleri güvenli biçimde elden çıkarması çok güç olabilirdi ama planlarını dikkatlice yaptığına kuşkum yok. Helene, İngilizleşmiş bir Fransız hizmetçi, Nina Brun kisvesi altında –ki kendisine çok yakışan bir rol bu–, en değerli parçaların balmumu kalıplarını elde edecekti ve sahteler eline ulaştığında değiş tokuşu yapacaktı. Böylelikle, hakiki dirhemler satıldıktan sonra uzun bir süre kalpazanlığın ortaya çıkmayacağı umuluyordu belli ki ve öyle sanıyorum ki bu işi halihazırda pek çok evde başarıyla gerçekleştirmişti. Sonra, referanslarından ve becerikli tavırlarından etkilenen kâhyam onu işe aldı ve kadın birkaç hafta boyunca burada çalıştı. Benim kör olmam talihsizliği, tezgâhın bu kısmı için ölümcül oldu. Bana söylendiğine göre Helene'in melek yüzü öylesine masummuş ki def edemeyeceği kuşku yokmuş, ama benim elimden etkilenmek gelmiyordu tabii ve tüm o iyi malzeme çöpe gitti. Bir sabah –elbette Helen'in melek yüzüyle ilgili hiçbir şey bilmeyen– fani parmaklarım en sevdiğim Euclideas'ımın yüzeyinde aşina olmadığım bir hissin ayırdına vardılar ve ortada kuşkusuz görülecek hiçbir şey olmadığı halde, hassas koku duyum yakın zamanda dirheme balmumu yapıştırıldığını bildirdi. Sessiz sedasız soruşturdum konuyu ve aynı zamanda dolaplarımı güvenlik için yerel bankaya gönderdim. Helene buna, Angiers'tan onu yaşlı annesinin ölüm döşeğine ça-

ğıran bir telgraf alarak karşılık verdi. Yaşlı annesi gidiciydi, Helene'in sarsılmış olan babasının yanında olması icap ediyordu, hiç şüphesiz, The Turrets, örgütün faaliyetleri arsında tahsil edilemeyecek bir borç olarak gözden çıkarılmıştı."

"Çok ilginç," dedi samimiyetle Carlyle, "ama aptal gibi görünmek pahasına," tavrı şimdi ihtiyatla yumuşamıştı, "Nina Brun'un bu sahtekârlıkla arasındaki kaçınılmaz bağlantıyı izleyemiyorum, ortada bir sahtekârlık olduğunu varsayıyorsak."

"O konuda için rahat olsun Louis," diye yanıtladı Carrados. "Ortada bir sahtekârlık var ve bu ancak Pietro Stelli'nin elinden gelebilecek bir sahtekârlık. Esas bağlantı bu işte. Elbette ekleri de var. Cebinde dikkate değer bir sikkeyle bir dedektif acilen beni görmeye geliyor, istisnai bir sahtekârlıkla ilgili bir ipucu olduğunu söylüyor, eh, Louis, insanın bu işin aslını görmesi için kör olmasına gerek yok."

"Peki ya Lord Seastoke? Nina Brun'un oraya gittiğini de öğrenmiş bulundun sanırım?"

"Hayır, onu öğrenmiş olduğumu söyleyemem, bilseydim çeteyi fark eder etmez –yakın zamanda oldu bu– ona haber vermem gerekirdi. Aslına bakarsan Lord Seastoke'la ilgili edindiğim son bilgi dünkü *Morning Post*'ta okuduğum bir satırdaydı, hâlâ Kahire'de olduğuna dair. Fakat bu parçalardan biri..." Dirhemin sırtını süsleyen savaş arabası yarışı tasvirinin üzerinde parmaklarını sevgiyle gezdirdi ve şöyle dedi: "Bu konuya gerçekten eğilmelisin, Louis. Bir gün ne kadar işine yarayacağını tahmin edemezsin."

Carlyle ciddiyetle, "Bence de mutlaka eğilmeliyim," diye yanıtladı. Hakikisi iki yüz elli pound değerindeydi, sanırım."

"Ucuz üstelik; bugün New York'ta beş yüz pound eder. Dediğim gibi bazıları gerçekten benzersiz. Bu mücevheri Kimon yapmış, işte imzası burada; Peter harf yazmakta özellikle başarılıdır, ayrıca, iki yıl kadar önce Lord Seastoke cemiyetimizin Albemarle Sokağı'ndaki bir toplantısında sergilediğinde hakiki tetradrahmiyi elimde tuttuğumdan, senin gizemli olayın nerede geçtiğini tahmin etmemde olağanüstü bir taraf yok. Hatta açıklama bu kadar basit olduğu için özür dilemem gerekirmiş gibi hissediyorum."

Bay Carlyle, botlarının sol tekinin gevşek bağcığını eleştirel gözlerle incelerken, "Bence," dedi, "o fasılda biri özür dileyecekse o ben olmalıyım."

EMSALLERİNDEN OLUŞAN BİR JÜRİ

Susan Glaspell

Çeviren: Utku Okay

Susan Glaspell

1876-1948 yılları arasında yaşayan ABD'li yazar Susan Glaspell, birçok roman, tiyatro oyunu ile kısa öyküye imza attı ve 1931'de Drama dalında Pulitzer Ödülü sahibi oldu. Amerikan edebiyatının önemli kadın yazarlarından ve öncü feminist entelektüellerinden biriydi. 1916'da tek perdelik bir oyun olarak yazdığı "Emsallerinden Oluşan Bir Jüri"yi [A Jury of Her Peers] 1917'de kısa öyküye uyarlayan Glaspell, tiyatro sahnesinde de öyküdeki Bayan Hale karakterini canlandırdı. Amerikan feminist hareketinin filizlendiği yıllara denk gelen bu eser, iki kadın kahramanın suçla, adaletle, hukukla, etikle olan ilişkisini mercek altına alırken erkek kahramanların dünyasındaki kadın bilincine ve duruşuna yer verişindeki yalınlık nedeniyle önemli feminist metinlerden biri olarak da kabul edilir. Diğer yandan, öyküde bahsedilen cinayetin gerçek hayattaki ilham kaynağı 1900 yılındaki John Hossack cinayetidir.

Martha Hale dış kapıyı açtı ve kuzey rüzgârından payına düşeni alınca büyük yün atkısını kapmak için içeriye daldı. Alelacele hareket etmesiyle birlikte kafasını çevirip gözünün bir ucuyla mutfağının ne denli kirli bir halde olduğunu görmesi bir oldu. Onun dışarıya çıkmasına neden olan şey normal bir durum değildi. Dickson County'de meydana gelen her şeyden daha sıradışı bir şeydi. Ancak gözünün yakaladığı kadarıyla mutfağı öylece bırakılacak bir durumda değildi; ekmeği karıştırmak için hazır bir haldeydi, unun yarısı elekten geçmişti ancak diğer yarısıysa geçmemişti.

Yarım kalan işlerden nefret ederdi; ancak işinin tam ortasındayken kasabadan bir ekip Bay Hale'i almak için geldi, sonrasında şerif koşarak içeriye girdi ve eşinin Bayan Hale'in de gelmesini istediğini söyledi. Ardından pis bir şekilde sırıtarak kadının korkmaya başladığını ve bir başka kadının daha orada olmasını istediğini ekledi. Bayan Hale de elindeki her şeyi yarıda bıraktı.

"Martha!" Eşinin sabırsız sesi odayı doldurdu. "İnsanları dışarıda soğukta bekletme."

Tekrar kapıyı açtı ve bu kez onu iki koltuklu büyük faytonda bekleyen üç adam ile bir kadına katıldı.

Elbisesini sıkıca sardıktan sonra arka koltukta yanına oturduğu kadına bir kez daha baktı. Bayan Peters ile bir sene önceki panayırda tanışmıştı ve onun hakkında hatırladığı tek şey onun bir şerif eşi gibi durmadığıydı. Ufak ve zayıftı, güçlü bir sesi yoktu. Gorman gidip Peters gelmeden önce şerifin eşi olan Bayan Gorman'ın sesi ise sanki bütün kanunlara arka çıkar nitelikteydi. Ama Bayan Peters ne kadar şerif eşi gibi görünmese de, Peters tam bir şerif gibi durarak bu açığı kapatıyordu. Kendi kendini şerif seçebilecek bir adam gibiydi. Güçlü sesi olan iri bir adamdı, özellikle kurallara uyan insanlara karşı güler yüzlü bir tavır takınırdı; sanki suçlular ile suçsuzların arasındaki farkı bildiğini açıklığa kavuşturmak istiyor gibiydi. Tam o anda Bayan Hale'in aklına bir düşünce bıçak gibi saplandı; hepsinin yanında çok hoş ve neşeli olan bu adam, artık yanlarında şerif kimliğini takınmış bir şekilde onlarla birlikte Wrightlara doğru gidiyordu.

"Ülke yılın bu zamanlarında pek hoş değil," diyen Bayan Peters sanki erkekler gibi konuşması gerekiyormuşçasına bir atılımda bulundu.

Bayan Hale güçlükle bir cevap verdi, tepeyi geçtiler ve artık Wrightların evi görünüyordu, bu manzara Bayan Hale'in konuşma isteğini elinden almıştı. Bu soğuk mart sabahında ev çok yalnız duruyordu. Gerçi her zaman yalnız gözüken bir yer olmuştu. Ev bir çukurun içindeydi ve etrafını saran kavak ağaçları da yalnızlıktan bıkmış gibi duruyordu. Erkekler eve bakıyordu ve olanlar hakkında konuşuyordu. Savcı faytonun bir köşesinde iki büklüm duruyordu, gözünü kırpmadan yaklaşmakta oldukları yere doğru bakıyordu.

"Benimle geldiğin için çok memnunum," dedi Bayan Peters endişeli bir şekilde, iki kadın da bu sırada erkekleri mutfak kapısına doğru takip etmek üzereydi.

Kapıya doğru bir adım atmış olmasına rağmen eli kapı kolunda kalan Martha Hale, bir an kapının eşiğini geçemeyeceği hissiyatına kapıldı. İçeriye girmemesinin arkasında yatan basit nedense daha önce hiç içeriye girmemiş olmasıydı. Defalarca kez içinden "Gidip Minnie Foster'ı görmeliyim," demişti. Onun hâlâ Minnie Foster olduğunu düşünüyordu, halbuki yirmi senedir kendisi Bayan Wright'tı. Ve ayrıca her zaman yapacak bir iş çıkıyordu ve Minnie Foster'ın düşüncesi aklını terk ediyordu. Ancak şimdi gelebilmişti.

Erkekler ocağa doğru gitti. Kadınlarsa kapının yamacında birbirine yakın duruyordu. Savcı genç Henderson arkasını dönüp "Ateşe doğru gelin hanımlar," dedi.

Bayan Peters öne doğru bir adım attı, durdu ve "Ben... üşümedim," dedi.

Böylece iki kadın kapının yamacında durmaya devam etti, ilk başlarda yaptıkları gibi mutfağın etrafına bakmayı da bıraktılar.

Erkekler bir dakika kadar şerifin, onlara ateş yakması için yardımcısını sabah buraya göndermesinin ne kadar iyi olduğu hakkında muhabbet etti. Ardından Şerif Peters fırından geriye doğru bir adım attı, paltosunun bir düğmesini açtı ve sanki resmi bir iş toplantısına başlayacakmışçasına bir edayla sırtını mutfak masasına dayadı. "Şimdi, Bay Hale," dedi, yarı resmi bir ses tonu takınmıştı, "eşyaların yerini değiştirmeden önce, Bay Henderson'a dün sabah buraya geldiğinde ne gördüğünü anlat."

Savcı mutfakta etrafa bakıyordu.

"Bu arada," dedi, "bir şeyin yeri değişti mi?" Şerife dönerek, "Her şey dün bıraktığın gibi mi?" diye sordu.

Peters büfeden lavaboya doğru göz gezdirdi; ardından mutfak masasının hemen yanında duran sallanan sandalyeye doğru baktı.

"Her şey aynı."

"Birinin dün buradan çıkmış olması lazım," dedi savcı.

"Ah... dün."

Dünü düşünebilmeyi kaldıramayacağını belli edecek bir mimikle şerife döndü. "Frank'i o delirmiş adam için Morris Sanat Merkezi'ne göndermek zorunda kaldım. Şunu diyebilirim ki; dün çok yoğundum. Bugün Omaha'dan gelebileceğini biliyordum George, ve buradaki her şeyi tek başıma kontrol ettiğim sürece...

"Şey, Bay Hale," dedi savcı, geçmişte yaşanmışları bir kenara bırakmayı belli edercesine, "bize sadece dün sabah buraya geldiğinizde ne olduğunu anlatın."

Hâlâ kapıya yaslanır bir halde olan Bayan Hale'in içinde sanki çocuğu bir eser okuyacakmış gibi bir panik hissi oluştu. Lewis genellikle bir hikâye anlatırken konudan uzaklaşır ve olayları karıştırırdı. Bu sefer düz ve sade bir şekilde anlatabilmesini ve Minnie Foster için işleri daha zorlaştıracak gereksiz detaylara değinmemesini umut ediyordu. Anlatmaya hemen başlamadı, Bayan Hale eşinin keyifsiz göründüğünü fark etti. Sanki mutfakta durup dün gördüğü şeyleri anlatmak zorunda olmak onu hasta etmiş gibiydi.

"Evet, Bay Hale?" Savcı bir hatırlatmada bulundu.

"Harry ve ben çuvallarca patatesle şehir merkezine gitmek için yola çıktık," diye başladı Bay Hale.

Harry, Bay Hale'in en büyük oğluydu. Şu an için onlarla birlikte değildi, dün patateslerin şehir merkezine gitmemesi için gayet geçerli bir nedenleri olduğundan dolayı Harry onları bugün götürüyordu, bu yüzden şerif, savcıya hikâyeyi anlatması için Bay Hale'i Wrightların evine çağırdığında her şeyi açıklayabilecek olan Harry evde değildi. Bayan Hale'in diğer duyguları da devreye girdi ve Harry'nin yeterince sıkı giyinmediğinden dolayı endişe duymaya başladı. Hiçbiri kuzey rüzgârının bu denli esebileceğini fark edememişti.

"Bu yol boyunca ilerledik... Hale hikâyesine devam ediyordu, eli geldikleri yolu gösterircesine hareket ediyordu. "Ve evi gördüğümüzde Harry'ye dönüp 'John Wright'ı telefon almaya ikna edebilecek miyim diye bakacağım,' dedim. İşin aslı," diye Henderson'a açıklamaya başladı, "bu ara sokağa telefon getirmek için ödeyebileceğimden fazla bir ücret istediklerinden dolayı bana ortak olacak birisini bulmam gerekiyordu. Wright'la bu konu hakkında daha önce konuşmuştum; ama beni başından savmıştı, herkesin zaten çok fazla konuştuğunu ve kendisinin yalnızca huzur ve sessizlik istediğini söylemişti, sanırım kendisi hakkında ne kadar çok konuştuğunu biliyorsunuzdur. Ama eğer evine gidip eşinin yanında bu konuyu açarsam ve bütün kadınların telefonları sevdiğini söylersem ve bu ıssız yola iyi geleceğinden bahsedersem –şey, Harry'ye bunu söyleyeceğimi söyledim– gerçi aynı zamanda karısının isteği John'un kararını değiştirir miydi bilmiyordum...

İşte başlamıştı! Söylememesi gereken şeyleri söylüyordu. Bayan Hale kocasıyla göz göze gelmeye çalıştı ancak ne yazık ki savcı araya girdi: "Bu konuya biraz sonra değiniriz

Bay Hale. Bunun hakkında gerçekten konuşmak istiyorum ama, buraya geldiğinizde nelerin yaşandığını öğrenmeyi arzu ederim."

Bu kez hikâyesine başlarken çok bilinçli ve dikkatliydi:

"Ne bir şey gördüm ne de duydum. Kapıyı çaldım. Ve içerisi hâlâ çok sessizdi. Uyanık olmaları gerektiğini biliyordum, saat 8'i geçmişti. Ben de kapıyı tekrar çaldım, daha sert bir şekilde, ve birinin 'İçeri gir,' dediğini duydum. Emin değildim, tam emin değildim. Ama kapıyı açtım... bu kapıyı." İki kadının durduğu yerdeki kapıyı işaret etti. "Ve burada, bu sallanan sandalyede..." –sandalyeyi göstererek– " Bayan Wright oturuyordu."

Mutfaktaki herkes sandalyeye baktı. Bayan Hale bu sallanan sandalyenin Minnie Foster'ın hiç tercih edeceği bir şey olmadığını düşündü—yirmi sene öncesinin Minnie Foster'ı. Soluk kırmızıydı, arkasında tahta ayakları vardı, ortasındaki ayak gitmişti ve sandalye bir tarafa doğru eğikti.

"Nasıl... görünüyordu?" Savcı bilgi almaya çalışıyordu.

"Şey," dedi Hale, "tuhaf duruyordu."

"Tuhaf derken ne demek istiyorsunuz?"

Bu soruyu sorduktan sonra bir kalemle defter çıkardı. Bayan Hale kalemin görünüşünden hiç hoşlanmadı. Kocasının, deftere girecek ve başına bela açacak gereksiz şeyler anlatmasını önlemek istercesine gözlerini ona dikti.

Hale ihtiyatlı bir şekilde konuşmaya başladı, kalem onun üzerinde de bir etki yaratmış gibiydi.

"Şey, o an ne yapacağını bilmiyormuş gibi duruyordu. Ve sanki gücü tükenmişti."

"Sizin gelmenizi nasıl karşıladı?"

"Yani, bence pek umursamadı... Öyle ya da böyle. Pek ilgilenmedi. Ona; 'Nasılsınız Bayan Wright? Soğuk değil mi?' dedim. O da 'Öyle mi?' dedi ve önlüğünü katlamaya devam etti.

"Şey, şaşırmıştım. Ocağa yaklaşmamı ya da oturmamı istememişti, öylece duruyordu, yüzüme bile bakmıyordu. Ben de ona 'John'u görmek istiyorum,' dedim.

"Ve o... güldü. Sanırım yaptığı şeye gülmek diyebilirsiniz.

"Harry ve dışarıdakiler aklıma geldi, bu yüzden daha emin bir şekilde 'John'u görebilir miyim?' dedim, ama donuk bir şekilde 'Hayır,' dedi. 'Evde değil mi?' dedim. Sonra yüzüme bakarak 'Evet,' dedi, 'evde.' 'Peki onu neden göremiyorum?' diye sordum, sabrım tükenmek üzereydi. 'Çünkü öldü,' dedi, aynı şekilde durgun ve sessizdi, sonrasında önlüğünü katlamaya kaldığı yerden devam etti. 'Öldü mü?' dedim, duyduğunuzu tam idrak edemeyeceğinizde verdiğiniz tepkilerden birisiydi.

"Başını salladı, hiçbir şekilde telaşlanmamıştı, sandalyede sallanıyordu.

" 'Nasıl... Nerede o?' dedim, *ne* diyeceğimi bilmiyordum.

"Üst katı gösterdi... Bu şekilde..." Üstlerindeki odayı işaret ediyordu.

"Yukarıya tek başıma çıkmayı düşünerek ayağa kalktım. O âna kadar ne yaptığımı bilmiyordum. Buradan oraya doğru yürüdüm ve sonra 'Yani, nasıl öldü?' dedim.

" 'Boynunun etrafındaki bir halat yüzünden öldü,' dedi ve öylece önlüğünü katlamaya devam etti."

Hale konuşmayı bıraktı, sallanan sandalyeye gözü daldı, sanki sabahleyin orada oturan kadını hâlâ görüyormuş

gibiydi. Hiç kimseden ses çıkmadı; sanki herkes sabahleyin orada oturan kadını görüyordu.

"Sonrasında ne yaptınız peki?" Sonunda sessizliği bozan kişi savcı oldu.

"Dışarı çıktım ve Harry'yi çağırdım. Yardıma ihtiyacım olabilir diye düşündüm. Harry'yi içeriye soktum ve üst kata çıktık." Sesi neredeyse fısıltı gibi çıkıyordu. "Orada... yatıyordu...

"Sanırım üst kata çıksak iyi olacak." Savcı lafını kesti. "Orada her şeyi gösterebilirsiniz. Hikâyenize kaldığınız yerden devam edin."

"Şey, aklıma gelen ilk şey halatı çıkarmak oldu. Sanki canlı..."

Duraksadı, yüzü kasılıyordu.

"Ama Harry, yanına gitti ve 'Hayır, ölmüş, başka bir şeye dokunmasak iyi olur,' dedi. Biz de aşağıya indik.

"Hâlâ aynı şekilde oturuyordu. 'Birilerine haber verildi mi?' diye sordum. 'Hayır,' dedi aldırmaz bir şekilde.

"Bunu kim yaptı Bayan Wright?' diye sordu Harry. Bu soruyu ciddi bir şekilde sordu, Bayan Wright önlüğünü katlamayı bıraktı. 'Bilmiyorum,' dedi. '*Bilmiyor* musun?' dedi Harry. 'Onunla aynı yatakta uyumuyor muydun?' 'Evet,' dedi Bayan Wright, 'ama ben yorganın altındaydım.' 'Birisi boynunun etrafına bir halat dolayıp onu astı ve uyanmadınız mı?' dedi Harry. 'Uyanmadım, diye cevap verdi.

"Bunun nasıl olmuş olabileceğini anlamamış gibi duruyorduk galiba, çünkü bir dakika kadar sonra; 'Uykum derindir,' dedi.

"Harry daha fazla soru soracaktı ama ben; belki de bu bizi ilgilendirmez, belki de hikâyesini ilk olarak bir sorgu

yargıcına ya da şerife anlatmasına izin vermeliyiz dedim. Böylece Harry olabildiğince hızlı bir şekilde telefonları olan Riversların evine, High Road'a doğru gitti."

"Peki bir sorgu yargıcı aramaya gittiğinizi öğrendiğinde ne yaptı?" Savcı yazı yazmaya hazır bir şekilde kalemini eline aldı.

"Oturduğu sandalyeden kalkıp buna geçti..." Hale köşedeki ufak sandalyeyi işaret ediyordu. Ve ellerini birbirine kenetleyerek yere bakar bir şekilde orada oturdu. Bir şeyler söyleme zorunluluğu hissettim, John telefona ortak olmak ister mi diye sormak için geldiğimi söyledim; bunu dedikten sonra gülmeye başladı ve sonra durup bana baktı, korkuyordu."

Kalemin oynama sesiyle hikâyeyi anlatan adam kafasını kaldırdı.

"Bilmiyorum, belki de korkmamıştı." Telaşlandı. "Öyle olduğunu söylemek istemem. Kısa bir süre sonra Harry geri geldi ve sonra Dr. Lloyd geldi, ve siz, Bay Peters, geldiniz, sanırım benim bilip de sizin bilmediğiniz şeyler bu kadar."

Son cümlesini gönül ferahlığıyla dile getirdi, biraz kıpırdandı, sanki rahatlamıştı. Herkes biraz kıpırdandı. İlçe savcısı merdivene doğru yöneldi.

"Sanırım ilk olarak üst kata çıkmamız gerekecek. Sonrasında ahıra ve buralara geçeriz."

Duraksadı ve mutfağın etrafına baktı.

"Burada önemli bir şey olmadığına ikna oldunuz mu?" diye şerife sordu. "Bir gerekçe gösteren hiçbir şey olmadığına?"

Şerif etrafa baktı, kendini ikna etmek istiyormuş gibiydi.

"Mutfak aletleri dışında bir şey yok," dedi mutfak eşyalarının gereksizliğine ufak bir kahkaha atarak.

Savcı dolaba bakıyordu, acayip, çirkin, yarı büfe yarı dolaptı, üst kısmı duvara gömülüydü, alt kısmıysa eski usul bir mutfak dolabıydı. Tuhaflığı onu çekmiş gibiydi, bir sandalyenin üzerine çıktı ve üst kısmı açarak içeriye baktı. Kısa bir süre sonra yapış yapış olmuş elini dışarı çıkardı.

"Son derece pis," dedi kızgın bir şekilde.

İki kadın yanına yaklaşmıştı, şerifin eşi konuşmaya başladı:

"Aa... reçelleri," dedi, Bayan Hale'in anlayışla karşılayacağını umarak bir bakış attı.

Savcıya dönerek açıklamaya başladı: "Dün gecenin çok soğuk olması onu endişelendirmişti. Ateş yakılırsa kavanozlarım patlayabilir demişti.

Bayan Peters'ın kocası kahkahaya boğuldu.

"Yani, bu kadını anlamak mümkün değil! Cinayetle suçlanıyor ama hâlâ reçellerini merak ediyor!"

Genç savcı, ağzını açmaya karar verdi.

"Onunla işimiz bittikten sonra endişelenmesi gereken daha ciddi bir sorunla karşı karşıya kalabilir."

"Ah, şey..." Bayan Hale'in kocası babacan ve üstten bakar bir şekilde, "kadınlar ıvır zıvır şeyleri endişe etmeye alışık," dedi.

İki kadın birbirine yaklaştı. Ancak ikisinden de ses çıkmadı. İlçe savcısı aniden terbiyesini takınması gerektiğini hatırladı ve geleceği aklına geldi.

"Ama yine de," genç bir politikacı nezaketiyle, "bütün endişelerine rağmen kadınlar olmasaydı ne yapardık?" dedi.

Kadınlardan ses çıkmadı, yumuşamamışlardı. Savcı lavaboya doğru gitti ve ellerini yıkamaya başladı. Ellerini sil-

mek için havluya yöneldi, daha temiz tarafını kullanmak için havlunun diğer yüzünü çevirdi.

"Havlular kirli! Pek temizlik yaptığını söylemeyiz değil mi hanımlar?"

Lavabonun altındaki kirli tavalara ufak bir tekme savurdu.

"Bir çiftlikte yapılacak çok fazla iş oluyor," dedi Bayan Hale sert bir şekilde.

"Elbette. Ama yine de..." –ufak bir reveransla– " Dickson County'de bu denli döner havluluğu olmayan birkaç çiftlik evi biliyorum." Uzunluğunu gün yüzüne çıkarmak için havluyu çekti.

"Bu havlular çok çabuk kirleniyor. Erkeklerin elleri her zaman düşündükleri kadar temiz olmuyor."

"Ah, cinsiyetinize sadıksınız demek," diyerek güldü. Durdu ve ona keskin bir bakış attı. "Ancak siz ve Bayan Wright komşuydunuz. Herhalde arkadaştınız da."

Martha Hale başını iki yana salladı.

"Onu son birkaç yıl boyunca çok az gördüm. Bir seneyi aşkındır evine gelmiyorum."

"Peki nedenmiş? Onu sevmiyor muydunuz?"

"Onu yeterince seviyordum," diye içtenlikle yanıt verdi. "Çiftçi eşlerinin işleri başından aşkın olur Bay Henderson. Ve ayrıca..." Mutfağa baktı.

"Evet?" diye üsteledi adam.

"Hiçbir zaman pek neşeli bir yermiş gibi gelmedi," dedi, ondan çok kendisiyle konuşuyordu.

"Evet," diye onayladı; "buraya kimsenin neşeli diyeceğini zannetmiyorum. Yuva kurma içgüdüsünün olduğunu söyleyemem."

"Wright'ta da pek olduğunu zannetmiyorum," diye mırıldandı.

"İyi anlaşmadıklarını mı ima ediyorsunuz?" diye hızlıca sordu.

"Hayır, öyle bir şey demek istemiyorum," diye kararlı bir şekilde cevap verdi kadın. Ona biraz arkasını dönerek ekledi: "Ama John Wright içinde olunca daha neşeli bir hale büründüğünü zannetmiyorum."

"Bu konu hakkında sizinle daha sonra tekrar konuşmak istiyorum Bayan Hale," dedi. "Artık üst kata çıkmak için sabırsızlanıyorum."

Merdivenlere doğru yöneldi, iki adam da onun peşi sıra gitti.

"Herhalde Bayan Peters idare edebilecektir değil mi?" diye sordu şerif. "Minnie Wright için birkaç parça elbise alması gerekiyordu... ve ufak birkaç şey daha. Dün alelacele çıktık."

Savcı, mutfak gereçleriyle yalnız bırakmak üzere oldukları iki kadına baktı.

"Evet, Bayan Peters," dedi, bakışları Bayan Peters olmayan kadının üzerindeydi, şerifin karısının arkasında duran çiftçi kadına bakıyordu. "Elbette Bayan Peters bizden birisi." Görevinin sorumluluklarının bilincinde bir edayla cevap verdi. "İşimize yarayacak şeylere karşı gözünüzü açık tutun Bayan Peters. Hiç belli olmaz; siz kadınlar bizi gerekçeye yönlendirecek bir ipucu bulabilirsiniz... ve bu çok işimize yarar."

Bay Hale espri yapmaya hazırlanan bir şovmen gibi eliyle yüzünü sildi:

"Ama kadınlar bir şeyin ipucu olduğunu bilebilecek mi?" dedi, bu cümleyi sarf ettikten sonra diğerlerinin peşinden merdivenlere doğru gitti.

Kadınlar hareketsiz ve sessiz bir şekilde durdu, ayak seslerini dinliyorlardı, sesler merdivenlerden başlayarak tepelerindeki odaya geçti.

Sonrasında, garip bir şeyden kurtulmuşçasına Bayan Hale, savcının ayağıyla tekmeleyerek dağıttığı lavabonun altındaki kirli tavaları düzenlemeye koyuldu.

"Mutfağıma erkeklerin gelmesinden nefret ederdim." Sinirli bir şekilde söyledi. "Burunlarını sokarak her şeyi eleştiriyorlar."

"Tabii görevlerinden fazlasını yapmıyorlar." Çekingen ve teslimiyetçi bir şekilde cevap verdi şerifin karısı.

"Görevden yana bir şikâyetim yok." Bayan Hale dobra bir şekilde karşılık verdi. "Ama sanırım buraya ateş yakmak için gelen şerif yardımcısı ellerini buna sürmüş," dedi ve döner havluyu çekti. "Keşke aklıma daha önce gelseydi! Etrafı düzenlemediği için onun hakkında böyle konuşmak acımasızcaydı, özellikle de bu kadar alelacele çıkması gerekiyorken."

Mutfağın etrafına baktı. Kesinlikle "düzenli" değildi. Alt raftaki bir kova şeker gözüne ilişti. Tahta kovanın kapağı çıkarılmıştı, üstelik bir kese kâğıdı duruyordu, yarı doluydu.

Bayan Hale ona doğru yöneldi.

"Bunu buraya koyuyordu," diye yavaş bir şekilde kendisine söyledi.

Evindeki mutfakta duran un aklına geldi. Yarısı elekten geçmiş yarısı geçmemişti. Bölünmüştü ve işlerini yarım bırakmıştı. Minnie Foster'ı ne bölmüştü? Neden bu iş yarıda kesilmişti? Tamamlamak istercesine hareket etti, –yarım kalmış şeyler onu hep rahatsız ederdi– etrafa baktığında

Bayan Peters'ın onu izlediğini fark etti. Bayan Peters'ın onun bir işe başladığını ve –nedeni ne olursa olsun– yarım bıraktığını düşünmesini istemedi.

"Reçellerine yazık oldu," dedi ve savcının açmış olduğu büfeye doğru yürüdü, sandalyeye çıktı ve "Acaba hepsi gitti mi?" diye mırıldandı.

Üzücü bir sahneyle karşılaşmıştı ama, "Bir tanesine bir şey olmamış," diye ekledi sonunda. Kavanozu ışığa doğru tutarak, "Vişneymiş hem de," dedi. Tekrar bakarak, "Bence bu sonuncusu," dedi.

İç çekerek sandalyeden indi, lavaboya yöneldi ve kavanozu sildi.

"Bu sıcak havada o kadar çalışmanın sonucunun böyle olması onu çok üzecektir. Geçen yaz vişnelerimi reçel yaptığım öğleden sonrayı hatırlıyorum."

Kavanozu masaya koydu, bir iç daha çekerek, sallanan sandalyeye doğru yöneldi. Ancak oturmadı. Sandalyeye oturmasına bir şey engel olmuştu. Doğruldu, geriye bir adım attı, arkası yarı dönük bir şekilde sandalyeye baktı, üzerinde oturan "önlüğünü katlayan kadını" görebiliyordu.

Şerifin karısının tiz sesi içine işledi. "Şu şeyleri ön taraftaki odanın kilerinden almam gerekiyor," dedi ve diğer odaya açılan kapıyı açtı, içeri yöneldi ama bir an durup düşünerek "Benimle geliyor musunuz Bayan Hale?" diye endişeyle bir soru yöneltti. "Bana... bana bunları taşımamda yardım edebilirsiniz," dedi.

Kısa bir süre sonra geri döndüler, kapalı odanın içerisindeki keskin soğuk orada zaman geçirmelerinin önüne geçmişti.

"Tanrım!" dedi Bayan Peters, elindeki eşyaları masaya bıraktı ve hızlıca ocağın yanına geçti.

Bayan Hale, şehirde gözaltında olan kadının istediğini söylediği elbiseleri incelemeye başladı.

"Wright çok yakındı!" diye bağırdı, elinde üzerinde birçok yama izi barındıran yırtık pırtık siyah bir etek tutuyordu. "Sanırım içine kapanmasının nedeni bu olabilir. Belki de üzerine düşeni yerine getiremiyormuş gibi hissediyordu ve ayrıca yırtık pırtık şeylerle zevk almak çok güç. Güzel elbiseler giymeye ve neşeli olmaya alışıktı... Minnie Foster olduğu günlerde, şehir kızlarından birisiydi, koroda şarkı söylüyordu. Ama bu... ah, bu yirmi sene önceydi."

Elinde narin bir şey varmışçasına nazik bir şekilde yırtık elbiseleri katladı ve onları masanın bir köşesine yerleştirdi. Bayan Peters'a baktı, diğer kadının görünüşünde onu rahatsız eden bir şey vardı.

"Umurunda değil," dedi kendi kendine. "Minnie Foster'ın küçük bir kızken güzel elbiseler giymesi onun için çok bir şey ifade etmiyor."

Sonra tekrar baktı, bu sefer çok emin olamadı; Bayan Peters hakkında hiçbir zaman tam anlamıyla emin olmamıştı. Gözlerini kısmıştı, sanki gözleri baktığı şeylerin ötesini görebiliyormuş gibiydi.

"Alman gereken her şey bunlar mı?" diye sordu Bayan Hale.

"Hayır," dedi şerifin karısı. "Bir önlük istiyormuş. Ne garip bir istek..." Her zamanki tedirgin hareketleriyle içeriye atıldı. "Kim bilir belki de nezarette onu kirletecek çok şey yoktur. Ama sanırım kendini daha doğal hissetmek istiyor. Bir önlük giymeye alışmışsa... Bu dolabın alt çekmecesin-

de olduğunu söylemişti. Evet, işte buradalar. Ve ufak şalı da her zaman merdivenin kapısında asılı dururmuş."

Üst kata çıkan kapının üzerindeki ufak gri şalı aldı ve bir dakika boyunca onu inceledi.

Bayan Hale birdenbire diğer kadına doğru hızlı bir adım attı. "Bayan Peters!"

"Efendim, Bayan Hale?"

"Sizce bunu o mu yaptı?"

Korkutucu bir bakış Bayan Peters'ın gözlerini bulanıklaştırdı.

"Ah, bilmiyorum." Sesinde konudan uzaklaşmayı isteyen bir tını vardı.

"Şey, bence o yapmadı," diye cesur bir iddiada bulundu Bayan Hale. "Önlüğünü ve ufak şalını istiyor. Reçellerini merak ediyor."

"Bay Peters diyor ki..." Üst kattan ayak sesleri gelmeye başladı. Bayan Peters durdu, yukarı baktı ve daha kısık bir sesle, "Bay Peters diyor ki... Durum onun için kötü duruyormuş. Bay Henderson konuşmasında son derece iğneleyiciydi ve onun uyanmama bahanesiyle dalga geçecek," dedi.

Bir anlığına Bayan Hale'den bir cevap gelmedi. Sonrasında, "Sanırım boynuna bir ip geçirilirken John Wright onu uyandırmadı," diye mırıldandı.

"Hayır, bu çok *garip,"* diye bir cevap verdi. "Onlar bunu, adam öldürmenin komik bir şekli olarak görüyorlar."

Gülmeye başladı; kahkahasının sesi bir anda yarıda kesildi.

"Bunu sadece Bay Hale dedi," dedi Bayan Hale, kararlılıkla normal ses tonuyla konuşmaya devam ediyordu. "Evde bir silah varmış. Anlam veremediklerini söyledi."

"Bay Henderson yukarı çıkarken dedi ki; bu davanın bir gerekçeye ihtiyacı varmış. Öfke ya da ani bir duygu değişimi gösteren bir şeye."

"Burada öfke gösteren hiçbir şey görmüyorum," dedi Bayan Hale, "Görmüyorum..." Durdu. Sanki aklı bir şeye takılmış gibiydi. Gözleri mutfak masasının ortasında duran kurulama bezine takıldı. Yavaşça masaya yaklaştı. Bezin yarısı temizdi, diğer yarısı da kirli. Gözleri istemsiz bir şekilde yavaşça şeker kovasına ve içindeki yarı dolu kese kâğıdına döndü. Bir işe başlanmıştı... ama tamamlanmamıştı.

Bir süre sonra geriye doğru bir adım attı ve kendini serbest bırakırcasına:

"Üst katta ne bulduklarını merak ediyor musun? Umarım yukarısı daha derli topludur. Biliyor musun..." Duraksadı, kendini toparlayarak devam etti: "Bu bana hırsızlık gibi geliyor; onu şehre kilitleyip buraya gelip evinde ona karşı kullanabileceğimiz bir şey arıyoruz!"

"Ama Bayan Hale," diye araya girdi şerifin karısı, "kanun kanundur."

"Sanırım öyle," diye cevap verdi Bayan Hale.

Ocağa geri döndü, ateşin çok da övünülecek bir yanı olmadığı hakkında bir şey dedi. Bir dakika kadar ateşin üzerinde bir şeyler yaptı, sonrasında doğrularak hırçın bir şekilde, "Kanun kanundur ve kötü bir fırın da kötü bir fırındır. Bunda yemek yapmayı ister miydin?" dedi elindeki soba demiriyle kırık duvarı göstererek. Fırının kapağını açtı ve fırın hakkındaki düşüncelerini dile getirmeye başladı; böyle bir fırınla yıllar boyunca savaşmanın nasıl bir his olabileceği hayaline kapıldı. Minnie Foster'ın böyle bir fırını

kullanışını ve Minnie Foster'ı bir daha göremeyeceğini düşündü.

Bayan Peters'ın sözleri onu irkiltti. "Umudunu kaybetmiş birisi kalbini de kaybetmiştir."

Şerifin karısı ocaktan sonra lavaboya göz gezdirdi, bir kova dolusu su dışarıdan içeriye getirilmişti. İki kadın sessizce orada durdu, üst kattan bu mutfakta çalışan kadının aleyhine delil arayan adamların ayak sesleri geliyordu. Baktığı şeylerin ötesini, baktığı şeylerin arkasını görebiliyormuş bakışını şimdi şerifin karısı takınmıştı. Bayan Hale ona kibarca, "Biraz gevşeseniz iyi olur Bayan Peters. Çıktığımızda bunları hissetmeyeceğiz," dedi.

Bayan Peters giydiği kürk atkıyı asmak için odanın arkasına geçti. Bir süre sonra, "Bak sen, bir yorgan dikiyormuş!" diye bağırdı ve içerisinde yorgan parçaları olan büyük bir dikiş sepetini gün yüzüne çıkardı.

Bayan Hale desenlerin bir kısmını masaya yaydı.

"Kırkyama desenleri," dedi, birkaçını bir araya getirerek. "Güzel değiller mi?"

Yorgan onları o kadar meşgul etmişti ki merdivenden gelen ayak seslerini duymamışlardı. Merdivene çıkan kapı tam açılırken Bayan Hale, "Sence içini yünle mi dolduracaktı yoksa ilmikleyecek miydi?" diye sordu.

Şerif pes eder bir şekilde, "İçini yünle mi dolduracakmış yoksa böyle mi ilmikleyecekmiş diye merak ediyorlar," dedi.

Kadınların bu durumuna kahkaha attılar, ellerini ocakta ısıttıktan sonra savcı canlı bir şekilde, "Evet, ahıra gidip orayı açıklığa kavuşturalım," dedi.

Bayan Hale, üç adamın ardından dış kapı kapandıktan sonra öfkeli bir şekilde, "Ben burada garip bir şey görmüyo-

rum," dedi. "Onların kanıt bulmasını beklerken vaktimizi ufak şeylerle geçirmemizde gülünecek bir şey görmüyorum."

"Elbette ki akıllarından son derece önemli şeyler geçiyordur," dedi şerifin karısı özür diler bir şekilde.

Yorgan desenlerini incelemeye devam ettiler. Bayan Hale güzel, simetrik dikişlere bakıyordu ve şerifin karısının sesini duyana kadar bu dikişi yapan kadını düşünmeye dalmıştı, tuhaf bir ses tonuyla şöyle dedi:

"Aa şuna bak."

Elindeki deseni almak için döndü.

"Dikiş," dedi Bayan Peters sıkkın bir şekilde, "Bütün diğer dikişler çok güzel ve eşit... ama bu. Bunu dikerken ne yaptığını bilmiyormuş gibi duruyor!"

Gözleri birleşti, bir şey hayat buldu, ikisinin arasında dolandı, sanki bir güç onları birbirinden ayırıyormuş gibiydi. Bir süre boyunca Bayan Hale, ellerini diğerlerine benzemeyen dikişin etrafına dolamış şekilde orada oturdu. Sonrasında bir düğümü bozdu ve iplikleri çekti.

"Ne yapıyorsun Bayan Hale?" diye sordu şerifin karısı, korkmuştu.

"Sadece iyi olmamış bir iki tane dikiş koparıyorum," dedi Bayan Hale kibarca.

"Hiçbir şeyi ellemememiz gerekiyor bence," dedi Bayan Peters çaresizce.

"Bu ucunu bitireceğim," diye cevap verdi Bayan Hale, hâlâ kibar ve soğukkanlı bir tavırdaydı.

İpliği iğneden geçirdi ve kötü dikişin yerine iyi bir tane yaptı. Bir süre boyunca sessiz bir şekilde dikti. Sonra, tiz ve çekingen bir ses duydu:

"Bayan Hale!"

"Evet Bayan Peters?"

"Sence onu bu kadar endişelendiren şey neydi?

"Ah, bilmiyorum," dedi Bayan Hale, zaman harcamaya değer bir konu değilmiş gibi savuşturdu. "Endişeli olduğundan bile emin değilim. Ben de keyifsiz olduğum zamanlarda çok kötü dikerim."

Ipliği kesti ve gözünün bir ucuyla Bayan Peters'a baktı. Şerifin karısının ufak, cılız yüzü gerilmiş gibi duruyordu. Gözlerinde bir şeyi pür dikkat inceliyormuşçasına bir bakış vardı. Ancak ardından hareketlenip kendine has tiz ve tereddütlü tonuyla şöyle dedi: "Şey, kıyafetleri katlamam gerekiyor. İşleri düşündüğümüzden daha erken bitebilir. Acaba nerede bir kâğıt parçası ve bir ip bulabilirim."

Bayan Hale etrafa baktıktan sonra bir öneride bulundu. "Şu dolapta olabilir belki."

Özensiz dikişin bir parçası sökülmemiş bir şekilde duruyordu. Baya Peters'ın arkası dönüktü, Martha Hale o parçayı dikkatle incelemeye başladı, zarifliğini ve doğruluğunu diğer desenlerle kıyasladı. Aradaki fark şaşırtıcıydı. Bu desen parçasını elinde tutmak onun keyfini kaçırmıştı, belki de rahatsız edici düşüncelerinden uzaklaşıp sakinleşmek için bunun başına oturan kadının aklından geçenler bu dikiş yardımıyla ona aktarılıyordu.

Bayan Peters'ın sesi onu çekip çıkardı.

"Burada bir kuş kafesi var," dedi. "Kuşu var mıydı, Bayan Hale?"

"Olup olmadığını bilmiyorum." Bayan Peters'ın elinde tuttuğu kafese bakıyordu. "Buraya çok uzun zamandır gelmiyorum." İç çekti. "Geçen sene buralarda ucuza kanarya

satan bir adam vardı, ama ondan satın aldı mı bilmiyorum. Belki de almıştır. Kendisi de eskiden çok güzel şarkı söylerdi."

Bayan Peters mutfağı araştırdı.

"Burada bir kuşun yaşadığını düşünmek tuhaf." Bir sınır koymak istercesine hafifçe güldü. "Ama bir kuş olması gerekiyor, yoksa neden kafes olsun ki? Acaba kuşa ne oldu?"

"Belki de kedi yemiştir," dedi Bayan Hale, dikmeye devam ediyordu.

"Hayır, kedisi yoktu. Kedisi olan insanlara karşı bir tavrı vardı, onlardan korkuyordu. Onu dün evimize getirdiklerinde kedim odaya daldı, bu durum onun keyfini kaçırdı ve kediyi çıkarmamı istedi."

"Kardeşim Bessie de böyleydi," dedi Bayan Hale gülerek.

Şerifin karısı cevap vermedi. Sessizlik Bayan Hale'in arkasını dönmesine zemin hazırladı. Bayan Peters kuş kafesini incelemeye devam etti.

"Şu kapıya bak," dedi yavaşça. "Kırılmış. Menteşelerinden birisi koparılmış."

Bayan Hale yanına yaklaştı.

"Birisi bunu zorlamış gibi duruyor."

Gözleri yine birleşti. Birbirlerine ürkmüş, meraklı, endişeli bir şekilde baktılar. Bir süre boyunca ne konuştular ne de kıpırdadılar. Sonrasında Bayan Hale arkasını döndü ve kaba bir edayla, "Bulmaları gereken kanıtı keşke bulsalar artık. Burayı hiç sevmedim," dedi.

"Benimle geldiğiniz için çok minnettarım Bayan Hale." Bayan Peters kuş kafesini masaya koydu ve yanına oturdu. "Burada yapayalnız tek başıma oturuyor olurdum."

"Evet öyle olurdu değil mi?" diye onayladı Bayan Hale, sesinde belirli bir doğallık vardı. Dikişi eline aldı, ama bu sefer kucağına koydu ve farklı bir ses tonuyla mırıldandı: "Size *dileğimi* söyleyeyim Bayan Peters. Keşke o da buradayken arada sırada gelseydim. Keşke öyle yapmış olsaydım."

"Ama tabii ki de işiniz başınızdan aşkındı Bayan Hale. Eviniz... ve çocuklarınız."

"Gelebilirdim," diye kısa bir karşılık verdi. "Uzak durdum çünkü burası hiç keyif veren bir yer değil ve tam olarak da bu yüzden gelmeliydim. Ben..." –etrafına baktı– Burayı hiç sevmedim. Belki de bir çukurun içinde olduğu ve yolu görmediği için. Ne olduğunu bilmiyorum ama burası ıssız bir yer, her zaman da öyleydi. Keşke arada sırada Minnie Foster'ı görmeye gelseydim. Artık anlıyorum ki..." Sözünü tamamlayamadı.

"Kendinizi suçlamamalısınız," diye teselli etti Bayan Peters. "Bir şeyler olana kadar diğer insanların nasıl olduğunu pek göremiyoruz."

"Çocuğunun olmaması omzundaki yükü azaltıyor," diye mırıldandı Bayan Hale sessizlikten sonra. "Ama ev sessiz oluyor, Wright'ın bütün gün çalışması gerekiyor ve eve döndüğünde hiç kimse onu karşılamıyor. John Wright'ı tanır mıydınız Bayan Peters?"

"Tanımıyorum. Onu şehirde görmüştüm. İyi bir adam olduğunu söylediler."

"Evet... iyi." John Wright'ın komşusu onaylamıştı. "İçki içmezdi, birçoğu gibi verdiği sözü tutardı sanırım ve bütün borçlarını öderdi. Ama o zor bir adamdı Bayan Peters. Onunla her gün zaman geçirmek..." Duraksadı, biraz ürperdi. "Kemiğe işleyen soğuk bir rüzgâr gibi." Gözleri

önündeki masada duran kuş kafesine kenetlendi ve buruk bir şekilde ekledi: "Bir kuş istemiş olmalı!"

Birdenbire öne eğildi ve dikkatli bir şekilde kuş kafesini inceledi. "Ama ne ters gitmiş olabilir?"

"Bilmem," diye cevap verdi Bayan Peters. "Belki de hastalandı ve öldü."

Bunu dedikten sonra kafese uzandı ve kırık kapıyı salladı. İki kadın da kapıyı izledi, bir şekilde onları etkilemiş gibiydi.

"Onu tanımıyor muydun?" diye sordu Bayan Hale, nazik bir ses tonuyla.

"Dün yanıma getirilene kadar hayır," dedi şerifin karısı.

"Düşününce... o da bir kuş gibiydi. Çok tatlı ve güzel, ama ürkek ve... heyecanlı. Ne... kadar da... değişti."

Bu düşünce onu bir süre boyunca sardı. Sonunda, mutlu bir düşünceye sarıldı ve günlük hayatına geri dönüp yüksek sesle şöyle dedi: "Bir şey diyeceğim Bayan Peters, neden yorganı yanında götürmüyorsun? Aklını dağıtmasına yardımcı olabilir."

"Gerçekten güzel bir fikir Bayan Hale," diye katıldı şerifin karısı, o da basit iyiliklerin hüküm sürdüğü düşüncelere katılmaktan mutluydu. "Buna hiçbir itirazım olabilir mi ki? Peki neleri almam gerekecek? Acaba yamaları ve diğer şeyler de bunun içinde mi?"

Dikiş sepetine yöneldiler.

"Biraz kırmızı var," dedi Bayan Hale, bir kumaş parçası çıkardı. Altta bir kutu yatıyordu. "Belki makasları ve diğer şeyleri bunun içerisindedir." Kutuyu eline aldı. "Ne kadar da güzel bir kutuymuş! Çok uzun zaman önce aldığı bir şey olmalı... küçük bir kızken."

Kutuyu bir süre elinde tuttu, sonra bir iç çekmeyle birlikte açtı.

Eli aniden burnuna gitti.

"Bak sen!"

Bayan Peters yanına yaklaştı ve sonra arkasını döndü.

"Kumaş parçasına sarılı bir şey var." Bayan Hale'in sesi titriyordu.

"Bu makas değil," dedi Bayan Peters çekingen ses tonuyla.

Titrek elleriyle Bayan Hale kumaş parçasını kaldırdı. "Ah, Bayan Peters!" dedi. "Bu..."

Bayan Peters yanına eğildi.

"Bu o kuş..." diye fısıldadı.

"Ama, Bayan Peters!" dedi Bayan Hale. "Şuna bakın! Boynu... boynuna bak! Boynu... diğer tarafta."

Bayan Hale kutuyu ondan uzaklaştırdı.

Şerifin karısı yine yanına eğildi.

"Birisi boynunu kırmış," dedi, sesi yavaş ve derinden çıkıyordu.

Ve iki kadının gözleri yine birleşti. Bu sefer artmakta olan dehşeti idrak eden bakışlarla birbirlerine kenetlenmişlerdi. Bayan Peters kafasını ölü kuştan kırık kafese yöneltti. Yine birbirlerinin gözlerine baktılar. Ve kapının dışarısından bir ses geldi. Bayan Hale kutuyu, sepetteki yorgan malzemelerinin altına sakladı ve sepetin önündeki sandalyeye oturdu. Bayan Peters ayakta duruyor ve masaya tutunuyordu. Savcı ve şerif içeriye girdi.

"Evet hanımlar," dedi savcı, ciddi mevzulardan laubali bir konuya geçmiş gibiydi, "dikeceğine mi yoksa içini yünle mi dolduracağına karar verebildiniz mi?"

"Bizce," diye telaşlı sesiyle söze başladı şerif'in karısı, "o şekilde... ilmikleyecekti."

Savcının aklı kadının sesindeki değişimi fark edemeyecek kadar doluydu.

"Eminim ki bu son derece ilginç." Savcı hoşgörülü bir tavırla cevap verdi. Kuş kafesi gözüne ilişti.

"Kuş uçmuş mu?"

"Kedinin yakaladığını düşünüyoruz," dedi Bayan Hale, aynı derece meraklı bir sesle.

Savcı ileri ve geri yürümeye başladı, bir şey planlıyor gibiydi.

"Burada bir kedi var mı?" diye dalgın bir şekilde sordu.

Bayan Hale şerifin karısına bir bakış attı.

"Şey, şu anda yok," dedi Bayan Peters. "Kediler bu tarz şeyleri hisseder biliyorsunuz, giderler."

Sandalyeye gömüldü.

Savcı onu kale almadı. "Dışarıdan içeriye giren birini gösteren hiçbir kanıt yok." Peters'la konuşuyordu, yarıda kalmış konuşmasına devam edercesine. "Kendi halatları. Yukarıya çıkalım ve her şeyin üzerinden tek tek geçelim. Yerini bilen birisinin yapmış olması gerekiyor..."

Merdivene açılan kapı arkalarından kapandı ve sesleri kayboldu.

İki kadın hareketsiz bir şekilde oturdu, birbirlerine bakmıyorlardı, sanki bir şeye dikkatlice bakıyorlardı ve aynı zamanda kendilerini tutuyorlardı. Konuşmaya başladıklarında ağızlarından çıkacak şeyden korkuyorlardı ama aynı zamanda kendilerini konuşmaktan alıkoyamıyorlardı.

"Kuşu seviyordu," dedi Martha Hale alçak bir sesle ve yavaşça. "Onu bu güzel kutuyla gömecekti."

"Küçük bir kızken," diye fısıldamaya başladı Bayan Peters, "yavru kedim... bir çocuk eline balta almıştı, ve gözlerimin önünde... yetişemeden..." Yüzünü kapadı. "Eğer beni tutmuyor olsalardı ona..." Söyleyeceği şeyden vazgeçti, ayak seslerinin geldiği yere baktı ve yavaşça lafını bitirdi.

Zarar verirdim."

Konuşmadan ve hareket etmeden öylece oturdular.

"Nasıl bir şey olduğunu merak ediyorum..." Sessizliği Bayan Hale bozdu, sözlerinde çok ihtiyatlı davranıyordu. Etrafta hiç çocuk olmamasının." Gözleriyle mutfağın etrafında yavaşça bir tur attı, sanki mutfağın bunca senedir nasıl bir anlam ifade ettiğini anlıyor gibiydi. "Hayır, Wright kuşu sevmiş olamaz." Göz gezdirdikten sonra devam etti. "O şey şarkı söylüyordu. Minnie Foster da şarkı söylüyordu. Onu da öldürdü." Sesi sertleşiyordu.

Bayan Peters sıkıntılı bir şekilde kıpırdandı.

"Tabii ki de kuşu kimin öldürdüğünü bilmiyoruz."

"John Wright'ın yaptığını biliyorum," cevabını verdi Bayan Hale.

"O gece bu evde çok kötü şeyler yaşandı Bayan Hale," dedi şerifin karısı. "Bir adam uykusunda öldürüldü. Boynuna bir halat dolandı ve içindeki hayat ışığı boğularak söndürüldü."

Bayan Hale kuş kafesine doğru ilerledi.

"Onu kimin öldürdüğünü *bilmiyoruz,"* diye sinirli bir şekilde fısıldadı Bayan Peters. "*Bilmiyoruz.*"

Bayan Hale hiç hareket etmedi. "Yıllar boyunca bir hiçliğin içerisindesiniz, ardından bir kuş size şakıyor, onun hareketsiz bedenini görmek çok korkunç olurdu."

Bilincinin dışında içinden çıkan bir şey bu cümleyi dile getirmiş gibiydi ve bu, Bayan Peters'ın içinde barındırdığını bilmediği bir şeyi açığa çıkardı.

"Hareketsizliğin ne olduğunu biliyorum," dedi, sesi keyifsiz ve monoton çıkıyordu. "Dakota'daki bir çiftlik evinde oturuyorduk ve ilk bebeğim öldü, iki yaşındaydı, onunla birlikte ben de öldüm..."

Bayan Hale'in tüyleri ürperdi.

"Sence daha ne kadar kanıt aramaya devam edecekler?"

"Hareketsizliğin ne olduğunu biliyorum." Bayan Peters aynı tonla yineledi. Ve geri çekildi. "Kanunların suçu cezalandırması gerekir Bayan Hale," dedi kendi gergin edasıyla.

"Keşke Minnie Foster'ı görmüş olsaydın," cevabını verdi. "Mavi kurdeleli beyaz elbisesiyle koroda durup şarkı söyleşini görmeni isterdim."

O kızın görüntüsü, yirmi sene boyunca komşu oldukları gerçeği ve onun eksik yaşanmış bir hayatla ölmesine izin vermesi, bir anda kaldırabileceğinden daha fazla bir hal almıştı.

"Ah, *keşke* arada bir buraya gelmiş olsaydım!" diye ağladı. "Bir suç işledim! Bunun cezasını kim verecek?"

"Kendimizi kaybetmemeliyiz," dedi Bayan Peters, tedirgin bir şekilde merdivenlere bakıyordu.

"Yardıma ihtiyacı olduğunu *bilmeliydim*! Bu çok tuhaf bir durum Bayan Peters. Yan yana yaşıyoruz, ama bir o kadar da birbirimize uzağız. Aynı şeyleri yaşıyoruz; her şey aslında aynı şeylerin farklı türleri! Eğer öyle olmasaydı... Sen ve ben bunu neden anlıyoruz? Neden biliyoruz... Şu an neyi biliyoruz?"

Ellerini gözlerine götürdü. Ardından masada duran içi reçel dolu kavanozu gördü ve ona uzandı, kelimeler ağzından güç bir şekilde çıkıyordu:

"Senin yerinde olsaydım reçellerin kırıldığını *söylemezdim*! Ona bunu söyleme. Bütün hepsinin yerinde olduğunu söyle. Al, kanıt olarak da bunu götür! Gerçekten kırılıp kırılmadıklarını hiçbir zaman öğrenmeyebilir."

Arkasını döndü.

Bayan Peters reçel kavanozuna uzandı, eline aldığı için mutlu görünüyordu. Tanıdık bir şeye dokunmuş gibiydi, yapacak bir şeyi olmuştu, onu başka şeylerden alıkoyabilirdi. Ayağa kalktı, reçeli saracak bir şey aradı, öndeki odadan getirdiği kıyafet yığınının içinden bir jüpon çıkardı ve endişeli bir şekilde kavanozu ona sarmaya başladı.

"Aman!" Tiz sesiyle cümleye başladı. "Erkeklerin bizi duymaması iyi oldu! Ölü kanarya gibi ufak bir şey onları galeyana getirirdi." Acele etmeye başladı. "Sanki olaylarla bir alakası varmış gibi... Ah, *gülerler* miydi?"

Ayak sesleri artık merdivenden geliyordu.

"Belki gülerlerdi," diye mırıldandı Bayan Hale. "Belki de gülmezlerdi."

"Hayır Peters." Savcı sivri bir şekilde söze girdi. "Cinayeti gerçekleştirme nedeni dışında her şey apaçık ortada. İş kadınlara geldiği zaman jürilerin nasıl olduğunu bilirsin. Belirli bir şey olmalı, gösterecek bir şey. Bir hikâye oluşturmaya yetecek bir şey. Bu beceriksiz olayla bağlantı kurulabilecek bir şey."

Bayan Hale gizlice Bayan Peters'a baktı. Bayan Peters da ona bakıyordu. Hızlıca bakışlarını başka yere çevirdiler. Dış kapı açıldı ve Bay Hale içeri girdi.

"Bütün takım bir araya toplanmış," dedi. "Dışarısı çok soğuk."

"Ben bir süre burada tek başıma duracağım," dedi savcı. "Frank'i yanıma yollayabilirsin değil mi?" diye şerife sordu. "Her şeyin üzerinden geçmek istiyorum. Daha iyisini yapamamış olmamız beni tatmin etmedi."

Bir kez daha, kısa bir süreliğine, iki kadın birbirlerinin gözlerinin içine baktılar.

Şerif masaya yaklaştı.

"Bayan Peters'ın bulduklarını görmek ister miydin?"

Savcı önlüğü eline aldı. Güldü.

"Ah, tahminimce hanımlar çok hayati tespitlerde bulunmamışlardır."

Bayan Hale'in eli, kutuyu gizlediği dikiş sepetinin üzerindeydi. Elini sepetin üzerinden çekmesi gerekiyormuş gibi hissetti. Ama bunu yapamıyordu. Savcı Bayan Hale'in kutunun üzerini örtmek için istiflediği yorgan parçalarını eline aldı. Gözleri alev gibi parlıyordu. Eğer kutuyu alırsa savcının elinden zorla alması gerekecekmiş gibi hissediyordu.

Ama savcı tenezzül dahi etmedi. Bir kahkaha daha savurarak arkasını döndü ve dedi ki:

"Hayır, Bayan Peters'ın denetlenmeye ihtiyacı yok. Aslına bakarsanız, bir şerifin karısı yasalarla evlidir. Hiç bu şekilde düşünmüş müydünüz Bayan Peters?"

Bayan Peters masanın yanında ayakta duruyordu. Bayan Hale ona bir bakış attı, ama yüzünü göremiyordu. Bayan Peters arkasını dönmüştü. Konuştuğu zaman sesi boğuk çıkıyordu.

"Hayır... öyle düşünmedim," dedi.

"Yasalarla evli!" diye güldü Bayan Peters'ın kocası. Odanın önündeki kapıya doğru yürüdü ve savcıya şöyle dedi:

"Bir dakikalığına buraya gelmeni istiyorum George. Şu pencereleri incelememiz gerekiyor."

"Ya... pencereler..." Dalga geçercesine söylemişti.

"Biz dışarıda olacağız Bay Hale." Şerif hâlâ kapının önünde bekleyen çiftçiyle konuşuyordu.

Bay Hale atlarla ilgilenmeye gitti. Şerif de savcıyı diğer odaya kadar takip etti. Yine –son bir kez daha– iki kadın mutfakta yalnız kaldı.

Martha Hale ayağa sıçradı, ellerini birbirine kenetlemişti, diğer kadına bakıyordu, elleri kadının üzerindeydi. İlk başta gözlerini göremedi, şerifin karısı yasalarla evli olduğu öne sürüldüğünden bu yana arkasına dönmemişti. Ama Bayan Hale kendine doğru dönmesini sağladı. Gözleri, onun dönmesini sağladı. Yavaş ve istemsiz bir şekilde Bayan Peters, gözleri diğer kadının gözleriyle birleşene kadar başını çevirdi. Bir an ne göz kırptılar ne de gözlerini kaçırdılar; birbirlerine kızgın, emin bir şekilde baktılar. Ardından Martha Hale'in gözleri, içerisinde diğer kadının mahkûmiyetini kesinleştirecek şeyin saklı olduğu sepete çevrildi. Kadın bilfiil yanlarında değildi ama yine de geçirdikleri zaman boyunca oradaydı.

Bir süre boyunca Bayan Peters hareket etmedi. Ancak bir süre sonra bunu başarabildi. İleri atılarak yorgan parçalarını kenara fırlattı, kutuyu aldı ve onu el çantasına sokmaya çalıştı. Ama kutu çok büyüktü. Çaresiz bir şekilde kapağını açtı, kuşu çıkarmaya çalıştı. Ama o noktada dağıldı. Kuşa dokunamıyordu. Aciz ve gülünç bir şekilde öylece kalakaldı.

İçerideki kapının topuzundan dönme sesleri geldi. Martha Hale kutuyu şerifin karısının ellerinden söküp aldı, şerif ile savcı mutfağa geri döndüğü anda onu büyük kabanının cebine soktu.

"Evet, Henry," diye lafa başladı savcı şakacı bir edayla, "hiç değilse kadının içini yünle doldurmayacağını öğrenmiş olduk. Şey yapacaktı... siz hanımlar ne diyordunuz?"

Bayan Hale'in eli kabanının cebinin üzerindeydi.

"Ona... ilmiklemek diyoruz Bay Henderson."

Kerem Burhan Topçu

1995 yılında Kocaeli'de doğdu. İlk ve ortaöğretimini bu şehirde tamamladıktan sonra, çeviri ile 17 yaşında bir lise öğrencisiyken eline geçen Gilles Deleuze metni sayesinde tanıştı. İstanbul Üniversitesi İngiliz Dili ve Edebiyatı bölümünü başarıyla bitirdi. Aynı alanda yüksek lisans çalışmalarını sürdürmektedir.

Leyla Esen

İzmir'de doğdu. Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Sosyoloji Bölümü'nde okudu. Halen özel bir şirkette çalışıyor ve İzmir'de yaşamaya devam ediyor. *Klasik Bilimkurgu Öyküleri* (Çınar Yayınları, 2019) derlemesinin çevirmenlerinden biri olan Leyla Esen, Darcy Coates'un korku/gerilim romanı *Craven Malikânesi*'ni de (Çınar Yayınları, 2019) Türkçeye çevirdi.

F. Cihan Akkartal

1985 İstanbul doğumlu Fatma Cihan Akkartal, Altyazı dergisi, K24, Sabit Fikir gibi mecralar için film ve televizyon eleştirileri yazmanın yanı sıra, İngilizce ve Fransızcadan Türkçeye edebi çevirmenlik yapmaktadır. Poe, Lovecraft, R.W. Chambers gibi yazarların çeşitli öykülerini Türkçeleştirerek derlediği *Sarı Kral* Öyküleri (İthaki, 2016) de dahil olmak üzere, yazar veya çevirmen olarak katkıda bulunduğu pek çok kitap mevcuttur.

Utku Okay

İstanbul'da doğdu. Ege Üniversitesi İngiliz Dili ve Edebiyatı Bölümü'nde okudu. Comenius Projesi'yle İtalya ve Fransa'yı gezdi. Kitap ve dublaj çevirileri yapmaktadır. *Klasik Bilimkurgu Öyküleri* (Çınar Yayınları, 2019) derlemesinin çevirmenlerinden biridir.

GECEYİ YAŞA!

"Şimdi her şey hiç olmadığı kadar büyük bir gizemle dolu."

Klasik Polisiye Öyküler, suç ve gizem edebiyatının önemli kahramanlarının ilk kez ortaya çıktığı serüvenler ile öncü yazarların unutulmaz eserlerini bir araya getiriyor. Okült dedektif Carnacki, kör dedektif Max Carrados ve avukat dedektif Martin Hewitt'in doğduğu öykülere ev sahipliği yapan bu derlemede, bazen bir cinayetin, bazen bir soygunun, bazen adaletin, kimi zaman da bir hayaletin peşinde, esrar perdesi aralanmaya başlıyor.

Çağdaş İngiliz polisiyesinin yaratıcısı Wilkie Collins'ten "Polis Memuru ve Aşçı", Arthur Conan Doyle'un en güçlü edebi rakibi Arthur Morrison'dan "Lenton Çiftliği Soygunları", "polisiyenin anası" olarak kabul edilen Anna Katharine Green'den "Yakut ve Kazan", William Hope Hodgson'ın doğaüstü ile gizemi harmanlayan öyküsü "Canavarın Geçidi", Ernest Bramah'ın eyleme değil fikre odaklanan polisiyesi "Diyonisos Sikkesi" ve Pulitzer Ödüllü feminist yazar Susan Glaspell imzalı "Emsallerinden Oluşan Bir Jüri", bu derlemede yan yana geliyor.

"Polisiye öykü, iç içe geçmiş iki öyküden oluşur: olup bitenin öyküsü ve görünürde olup bitenin öyküsü."

MARY ROBERTS RINEHART

kara çınar

www.cinaryayinlari.com
www.facebook.com/cinaryayinevi
twitter.com/cinaryayinevi
instagram.com/cinaryayinlari

₺20
KDV muafiyeti uygulanmıştır.

ISBN: 978-975-348-508-1
9 789753 485081